

ACCIÓN TUTORIAL

CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

**MEDI
TERRA
NEO** CENTRO EDUCATIVO
C.P.E.I.P. ELCHE
FUNDACIÓN

ÍNDICE

1. Marco legislativo.....	4
2. La tutoría como instrumento de la labor docente.....	4
2.1. Funciones del tutor.....	5
2.2. Consideraciones a tener en cuenta por los tutores.....	7
3. Objetivos: generales y por ciclos.....	7
3.1. Objetivos generales.....	7
3.2. Objetivos por etapas.....	8
4. Criterios de Asignación de tutorías.....	10
5. Calendario de reunión y atención a padres.....	11
6. Coordinación.....	11
7. Actividades: generales (alumnado, profesorado y familias) y por ciclos.....	12
7.1. Actividades con el alumnado.....	12
7.2. Actividades con el profesorado.....	13
7.3. Actividades con padres y madres.....	13
7.4. Actividades sugeridas por ciclos.....	14
2º ciclo de infantil.....	14
1er. Ciclo de educación primaria.....	15
2º. Ciclo de educación primaria.....	16
3er. Ciclo de educación primaria.....	17
8. Orientación educativa	20
9. Evaluación del Plan Acción Tutorial.....	24
9.1. Objetivos de la evaluación.....	24
9.2. Aspectos a evaluar.....	24
9.3. Descripción del proceso de evaluación.....	26
10. Orientaciones y recursos personales y materiales.....	27
11. Programa de Educación afectivo-sexual.....	29
12. Carta de compromiso Escuela - Familia.....	53
13. Anexos.....	65

1.- MARCO LEGISLATIVO

DECRETO 100/2022, de 29 de julio, por el que se establece la ordenación y el currículo de Educación Infantil (DOGV 9402, 10.08.2022), en relación con la tutoría.

DECRETO 106/2022, de 5 de agosto, del Consell, de ordenación y currículo de la etapa de Educación Primaria (DOGV 9402, 10.08.2022), en relación con la acción tutorial.

ORDEN 20/2023, de 22 de mayo, de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, por la que se regulan y concretan determinados aspectos de la organización y el funcionamiento de la orientación educativa y profesional en el sistema educativo valenciano.

La coordinación de la acción tutorial en el centro educativo corresponde a la jefatura de estudios y tendrá en cuenta lo que dispone el artículo 12 de la **Orden 10/2023, de 22 de mayo**.

2.- LA TUTORÍA COMO INSTRUMENTO DE LA LABOR DOCENTE

En la Ley Orgánica de Educación 3/2020 del 29 de diciembre por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006 se establece entre las funciones del profesorado *“la tutoría de los alumnos, la dirección y orientación de su aprendizaje y el apoyo en su proceso educativo, en colaboración con las familias”*. Somos conscientes de la importancia de la Acción Tutorial, ya que es uno de los elementos clave para la educación de todo el alumnado y una de las principales medidas de atención a la diversidad, convirtiéndose, por tanto, en un importante factor de calidad educativa.

En nuestro colegio entendemos que los maestros y maestras no sólo impartimos conocimientos en los aspectos puramente académicos, sino que también incidimos en el proceso educativo global de nuestro alumnado como personas que se hallan inmersas en unos grupos sociales determinados, con características personales diferenciadas y heterogéneas que es necesario conocer, valorar y mejorar. En este sentido, la función de la tutoría debe asegurar que el alumnado de nuestro Centro reciba una educación integral y personalizada. El profesor, en su labor tutorial, guía y orienta al alumnado en momentos críticos o de especial dificultad tanto en problemas relativos al aprendizaje, como personales o sociales.

En la Educación Primaria, los alumnos y las alumnas tendrán varios profesores para determinadas áreas o materias. Sin embargo, aún con esta variedad, la docencia en Primaria se basa en un principio de unidad. Un solo profesor o una sola profesora se encarga de la mayor parte de las áreas, y es quien está la mayor parte de tiempo con su grupo clase.

Procuramos que ejerza la tutoría del grupo, el profesor o profesora que permanece mayor número de horas con ese alumnado. Si por cualquier circunstancia del centro se tuviera que compartir la tutoría, los dos profesores o profesoras que imparten el mayor número de horas estarán coordinados en todas las actividades relacionadas con el grupo, así como las entrevistas con las familias.

El profesor o profesora tutor/a será designado/a por el director o directora, a propuesta del jefe/a de estudios, de acuerdo con los criterios establecidos por el claustro.

Las cualidades que se debe tener en cuenta para asignar un profesor tutor o profesora tutor a un grupo se pueden resumir en:

- Facilidad para conocer y relacionarse con el alumnado y las familias de éstos.
- Capacidad para saber negociar y mediar en las diferentes situaciones y conflictos que se plantean en la vida escolar.
- Conocer en profundidad el currículo y nivel educativo de sus alumnos y alumnas para ser capaz de integrar los nuevos conocimientos y personalizarlos en cada uno de sus alumnos y alumnas.

2.1. FUNCIONES DEL TUTOR/A

1. Llevar a cabo el plan de acción tutorial establecido en el proyecto curricular del nivel correspondiente y aprobado por el claustro.
2. Coordinar el proceso de evaluación de su grupo y, tomar la decisión procedente sobre la promoción del alumnado, teniendo en cuenta los informes de otros profesores/as del grupo. Esta decisión requerirá la audiencia previa de los padres, madres o tutores legales cuando comporte que el alumno o alumna no promueva

al curso o etapa siguiente.

3. Si procede, adoptar con el profesorado del curso las medidas educativas complementarias o adaptación curricular que se consideren necesarias como consecuencia de la evaluación del proceso de enseñanza y aprendizaje del alumnado.
4. Facilitar la integración de los alumnos/as en el grupo y fomentar en ellos/as el desarrollo de actitudes participativas, poniendo especial atención a los alumnos de nueva incorporación al centro o que procedan de otro grupo del mismo centro.
5. Orientar al alumnado en los procesos de aprendizaje teniendo en cuenta la individualidad de cada alumno o alumna.
6. Colaborar con el servicio UEO para la consecución de los objetivos establecidos en el plan de acción tutorial.
7. Si procede, desarrollar en coordinación con el UEO las adaptaciones curriculares significativas y las medidas de intervención educativa para el alumnado con necesidades educativas especiales.
8. Informar a los padres, madres o tutores legales, profesorado y alumnado del grupo de todo lo que les concierna en relación con las actividades docentes y con el proceso de enseñanza y aprendizaje de los alumnos/as.
9. Fomentar la cooperación educativa entre el profesorado y los padres y madres o tutores legales de los alumnos/as.
10. Atender y cuidar, junto con el resto del profesorado del centro, a los alumnos/as en los períodos de recreo y en otras actividades no lectivas.
11. Encauzar los problemas e inquietudes de los alumnos/as.
12. Implicar a los padres/madres en actividades de apoyo al aprendizaje y orientación de sus hijos/as.
13. Controlar la asistencia del alumnado al centro e informar a Dirección en caso de superar el 25% de las sesiones del mes.
14. Facilitar los materiales del banco de libros y velar para que las familias que han participado, cumplan las normas de utilización del banco de libros. En caso de pérdida o deterioro de los materiales, serán las familias de los alumnos/as las responsables de reponer estos materiales.

El jefe o la jefa de estudios, coordinará el trabajo de los tutores/as y mantendrá las reuniones periódicas necesarias para ello.

2.2. CONSIDERACIONES A TENER EN CUENTA POR LOS TUTORES/AS

- Mostrar coherencia entre lo que piensa, dice y hace.
- Proporcionar experiencias que no infundan ansiedad, temor o inseguridad.
- Ausencia de amenazas para lograr el desarrollo positivo del concepto de sí mismo.
- Comprometer a los alumnos/as y hacerlos partícipes en el establecimiento y logro de objetivos, haciéndoles de esta manera más responsables.
- Procurar una enseñanza experimental y participativa, encauzada a desarrollar en los alumnos/as el sentimiento de ser agentes de su aprendizaje.
- Hacer juicios positivos, evitar los negativos y comparaciones, resaltando los logros.
- Crear un clima de calor y apoyo en el que se sientan libres para expresarse.
- Enseñarles a expresarse, a fijarse metas razonables, a autoevaluarse de forma realista, a ser capaces de valorar y elogiar a los otros, y a estar satisfechos consigo mismo.
- Trabajar de modo más directo y personalizado con los alumnos y alumnas en los que se observe un nivel más bajo de autoestima, o imposibilidad de lograr los objetivos marcados.

3.- OBJETIVOS DEL PLAN DE ACCIÓN TUTORIAL.

3.1. OBJETIVOS GENERALES

Nuestro Plan de Acción Tutorial propone el desarrollo y la adquisición de los siguientes Objetivos Generales:

- a) Prestar especial atención al desarrollo del Plan específico de refuerzo para el alumnado que no ha promocionado de curso.
- b) Incorporar actividades que promuevan el fomento de la lectura.
- c) Planificar las actuaciones a partir de las características y la situación personal del

alumnado y la necesidad específica de apoyo educativo, con el objetivo de personalizar el proceso de enseñanza-aprendizaje.

d) Potenciar el papel de la tutoría en la prevención y en la mediación para la resolución pacífica de los conflictos y en la mejora de la convivencia escolar y la igualdad de oportunidades.

e) Prever actividades que hagan posible la coordinación necesaria entre las personas progenitoras y/o los representantes legales del alumnado y el profesorado tutor.

f) Incluir un programa de educación afectivosexual.

g) Incorporar actividades de sensibilización de carácter inclusivo, coeducativo y preventivo.

h) Incluir las actuaciones del profesorado tutor y las actividades dirigidas al alumnado planificadas para los momentos de transición o continuidad y de acogida.

i) Incluir actividades de sensibilización y mejora del bienestar emocional del alumnado.

j) Planificar las actividades de información y asesoramiento académico al alumnado, y de conocimiento del entorno productivo y profesional, teniendo en cuenta la perspectiva de género.

k) Trabajar las habilidades implicadas en los procesos de toma de decisiones.

l) Prever la coordinación necesaria del profesorado tutor con el equipo educativo, el personal especializado de apoyo a la inclusión, el profesorado de orientación educativa u otros agentes externos que intervienen en el centro y las familias o representantes legales del alumnado.

Los objetivos generales se concretan y priorizan de diferente modo en función de las etapas y los niveles educativos en los que se encuentran los alumnos/as, por ello consideramos necesario precisar los siguientes objetivos por ciclos.

3.2. OBJETIVOS POR ETAPAS

3.2.1. OBJETIVOS PARA EDUCACIÓN INFANTIL

a) Conocer las características personales y contextuales del alumnado.

b) Realizar actividades de acogida y familiarización con el Centro y su dinámica.

- c) Reforzar el sentimiento de identidad personal en el alumnado.
- d) Informar sobre la diversidad familiar y de género y reforzar el respeto y la aceptación de todos los casos.
- e) Afianzar la expresión de los sentimientos propios y el reconocimiento de los sentimientos de los demás.
- f) Consolidar hábitos de higiene y aseo personal.
- g) Incrementar la autonomía personal y ayudar en las tareas de casa.
- h) Fomentar ejemplos y situaciones que favorezcan actitudes de respeto hacia los demás y de cuidado hacia su medio físico.
- i) Fomentar la lectura como hábito diario.
- j) Incrementar el repertorio de habilidades básicas de relación social.
- k) Habilidades sociales: autoconocimiento, autonomía, autoestima, comunicación, escucha, solución de conflictos, pensamiento positivo, asertividad.
- l) Incentivar la interacción con los compañeros mediante el juego.
- m) Proporcionar situaciones y juegos que motiven escolarmente al alumnado.
- n) Afianzarles en el control de su impulsividad mediante el juego y las instrucciones.
- o) Reforzar habilidades cognitivas básicas.
- p) Poner en práctica medidas de atención a la diversidad.
- q) Intercambiar información y facilitar la colaboración de las familias.

3.2.2. OBJETIVOS PARA EDUCACIÓN PRIMARIA

- a. Realizar actividades de familiarización con el centro y su dinámica y de acogida para los alumnos/as de nueva incorporación.
- b. Conocer las características personales y contextuales del alumnado, facilitando el desarrollo de sus capacidades.
- c. Propiciar en el aula un clima emocional y social que fomente las relaciones interpersonales y el equilibrio afectivo personal y favorezca el crecimiento personal, la interacción social, la participación y la cooperación.
- d. Propiciar el interés por su realidad social, la crítica constructiva y la sensibilización con los problemas de su entorno.

- e. Resaltar la importancia de los hábitos de higiene y aseo y cuidado personal.
- f. Desarrollar actividades para que el alumnado tome conciencia de sus propias características y posibilidades.
- g. Desarrollar actitudes, normas y valores contemplados en nuestro Proyecto Educativo y favorecer la aceptación de las diferencias.
- h. Favorecer en el alumnado el desarrollo de las habilidades sociales que le permitan la adquisición de una competencia social sólida.
- i. Favorecer la organización de tareas y actividades para casa y desarrollar el hábito de trabajo de las mismas.
- j. Poner en práctica medidas de atención a la diversidad y realizar las adaptaciones curriculares necesarias.
- k. Potenciar actividades enfocadas al fomento de la lectura como un hábito en la vida diaria del alumnado.
- l. Orientar al alumnado sobre sus cambios fisiológicos y emocionales.
- m. Potenciar actitudes positivas en la aceptación de normas, no como algo impuesto sino como algo necesario para la convivencia, participando en la elaboración de las normas de clase.
- n. Trabajar enfocados no solo en la resolución de conflictos en el aula, si no también en la prevención de los mismos.
- o. Introducir la educación sexual desde un punto de vista que respete e informe sobre la diversidad sexual, familiar y de género.
- p. Orientar sobre hábitos y técnicas de estudio.
- q. Realizar un informe tutorial de fin de etapa, para su paso a la Educación Secundaria Obligatoria.
- r. Intercambiar información y facilitar la colaboración de las familias.
- s. Preparar y concienciar al alumnado para el cambio de Etapa.

4. CRITERIOS DE ASIGNACIÓN DE TUTORÍAS

La asignación de tutorías se efectuará por la Dirección del Centro, a propuesta del Jefe de Estudios, de acuerdo con los criterios establecidos por el Claustro (**ORDEN 10/2023 del 22 de mayo**).

Los criterios prioritarios de asignación de tutorías serán los siguientes:

- a) Antigüedad, no permaneciendo más de 3 años con los mismos alumnos/as.
- b) El Director o miembro del equipo directivo tendrán preferencia para elegir tutoría en 5º y 6º.
- c) En circunstancias excepcionales y previo informe razonado, el Equipo Directivo, podrá asignar directamente una tutoría o no asignarla.

5. CALENDARIO DE REUNIONES Y HORARIO DE ATENCIÓN A PADRES.

- ♦ Reuniones de nivel al inicio del curso para llevar a cabo el primer intercambio de impresiones entre las familias y el profesorado acerca de la educación de los hijos/as. Se celebrarán a lo largo de los meses de septiembre u octubre. Se celebrarán dos más: una a mitad de curso y otra al finalizar el mismo donde se les entrega las notas.
- ♦ A lo largo del curso, los padres/ madres podrán tener contacto directo con el profesor/a de su hijo/a asistiendo a las entrevistas que consideren oportunas.
- ♦ Para los meses de septiembre y junio, si algún padre/madre/tutor de su hijo/a quiere hacer uso de este servicio, podrán hacerlo los miércoles de 13 a 14 horas, y cuantas veces a instancias del tutor/a lo requiriese por el bien del niño/a.
- ♦ Para los meses de octubre a mayo, igualmente el día de atención a familias será el miércoles de 14 a 15 horas para Educación Infantil y Primaria y la tarde que se quede cada tutor/a.
- ♦ Cuando un padre, madre o tutor legal quiera entrevistarse con un profesor/a deberá solicitarlo con días de antelación para ser atendidos debidamente.

6. COORDINACIÓN

La responsabilidad primera de la acción tutorial y su coordinación en lo referida al grupo de clase es tarea del profesor/a tutor/a, pero no podemos olvidar que la tutoría es una actividad educativa cooperativa. Como se ha reseñado en la normativa, es competencia del Jefe de estudios coordinar el trabajo de los Tutores y para ello mantendrá las reuniones periódicas necesarias para el buen funcionamiento de la acción tutorial. En este sentido, las reuniones de los equipos docentes de ciclo y del claustro servirán para potenciar el trabajo en equipo y las funciones del tutor en relación con el resto de los maestros que intervienen en su tutoría.

- Reuniones de Comisión de Coordinación Pedagógica.
- Reuniones claustro.
- Reuniones coordinación trimestral con el orientador.
- Coordinación con el IES de referencia.
- Coordinación externa con otros organismos: servicios sociales, Unidad de Salud Mental Infantil, Ayuntamiento, Concejalías, etc.

7. ACTIVIDADES GENERALES DEL PLAN DE ACCIÓN TUTORIAL

7.1. ACTIVIDADES CON EL ALUMNADO

- Organizar actividades de acogida a principios de curso, sobre todo para los alumnos/as que llegan al centro por primera vez. Son actividades especialmente necesarias para anticiparse a los problemas de adaptación derivados a veces de la incorporación a una nueva etapa educativa y a un centro escolar diferente.
- Comentar al inicio de curso con el alumnado sus derechos y deberes, las normas de régimen interior y disciplina del centro e informarles sobre el funcionamiento del centro.
- Explicar las funciones y tareas de la tutoría, dándoles la oportunidad de participar en la programación de actividades y de exponer sus puntos de vista sobre cuestiones que conciernen al grupo.

- Mantener entrevistas individuales con alumnos/as, cuando éstos lo precisen.
- Informarse sobre la situación del alumno/a en el grupo, en el centro, y en su entorno familiar y social en aquellos casos que sea necesario.
- Conocer la dinámica interna del grupo e intervenir si fuera necesario para modificar o mejorar la misma.
- Estimular y orientar al grupo para que plantee sus necesidades, expectativas, problemas y dificultades.
- Celebrar asambleas con el grupo de alumnos/as para preparar las sesiones de evaluación y comentar y tomar decisiones tras el resultado de las mismas.
- Profundizar en el conocimiento de las aptitudes, intereses y motivaciones de los alumnos/as para ayudarles en la toma de decisiones sobre sus opciones educativas.
- Promover y coordinar actividades que fomenten la convivencia, la integración y la participación de los alumnos/as en la vida del centro y del entorno.
- Informar y poner en contacto al alumnado con la oferta recreativa, de ocio y cultural y deportiva del entorno.

7.2. ACTIVIDADES CON EL PROFESORADO

- Informar de las normas y funcionamiento del centro cuando haya profesorado que se incorpore por primera vez al mismo y poner a su alcance los documentos oficiales para que se familiarice con el Centro.
- Preparar y consensuar con el equipo educativo un plan de acción tutorial para todo el curso, tratando de precisar cuál es el grado y modo de implicación del profesorado y cuáles los aspectos que de forma específica y prioritaria atenderá el tutor.
- Transmitir a los profesores/as todas aquellas informaciones sobre los alumnos/as que les puedan ser útiles en el desarrollo de sus tareas docentes, evaluadoras y orientadoras.
- Preparar, coordinar y moderar las sesiones de evaluación, procurando que su desarrollo se ajuste a los principios de evaluación continua, formativa y orientadora que se proponga para todas las fases del proceso evaluador.
- Establecer cauces de colaboración con los demás tutores, sobre todo con los de la misma etapa, a la hora de marcar y revisar objetivos, preparar materiales y coordinar el

uso de los medios disponibles.

7.3. ACTIVIDADES CON PADRES Y MADRES

- Realizar actividades de acogida con las familias al inicio de curso, especialmente con aquellas que llegan por primera vez al centro y/o son inmigrantes recién llegados.
- Reunir a los padres/madres al comienzo de curso para informarles de las horas de visita, horarios de los alumnos/as, composición del equipo educativo, los objetivos y las actividades de tutoría.
- Programar una reunión por trimestre con los padres/madres y demás profesores/as que inciden en el grupo para informar de las programaciones, evaluación y rendimiento escolar, así como del cumplimiento de los objetivos.
- Conseguir la colaboración de los padres/madres en relación con el trabajo personal de sus hijos/as, organización del tiempo de estudio en casa, y también del tiempo libre y de descanso.
- Mantener entrevistas con los padres/madres cuando ellos lo soliciten o el tutor/a las considere necesarias, anticipándose a las situaciones de inadaptación o fracaso escolar.
- Informar a los padres/madres sobre las faltas de asistencia, incidentes o sanciones.

7.4. ACTIVIDADES SUGERIDAS POR CICLOS

EDUCACIÓN INFANTIL	
1. Acogida e integración de los alumnos/as:	▪ Período de adaptación. ▪ Conocimiento del centro y del aula.
2. Organización y funcionamiento del grupo clase:	▪ Recogida de información sobre los alumnos/as: datos personales, dificultades de

aprendizaje, necesidades educativas especiales.

- Organización y funcionamiento del aula: normas de clase, agrupamientos...
- Organización de los apoyos necesarios

3. Hábitos básicos de autonomía:

- Hábitos básicos de autonomía: aseo y limpieza, sentarse correctamente, relajarse, orden y silencio y autonomía y responsabilidad.

4. Desarrollo personal y adaptación escolar:

- Actividades para desarrollar actitudes participativas, de colaboración y de compartir capacidades sociales, autoestima, autocontrol...

5. Proceso de evaluación:

- Evaluación inicial
- Evaluación continua

1º y 2º DE EDUCACIÓN PRIMARIA -PRIMER CICLO-

1. Acogida e integración de los alumnos/as:

- Presentación del profesorado y los alumnos/as.
- Conocimiento del centro y del aula.
- Actividades para favorecer la integración y la cohesión del grupo.

2. Organización y funcionamiento del grupo clase:

- Recogida de información sobre los alumnos/as: datos personales, rendimiento,

dificultades de aprendizaje, necesidades educativas especiales.

- Organización y funcionamiento del aula: normas de clase, agrupamientos...
- Organización de los apoyos necesarios

3. Hábitos de trabajo y autonomía:

- Hábitos básicos: sentarse correctamente, hacer la fila correctamente, relajarse, orden y autonomía.
- Destrezas instrumentales: lecto-escritura y nociones básicas de cálculo.
- Técnicas motivacionales: planificación y responsabilidad en la tarea, participación de los alumnos/as, afrontamiento del fracaso.

4. Desarrollo personal y adaptación escolar:

- Actividades para desarrollar actitudes participativas, capacidades sociales, autoestima, autocontrol...
- Conocimiento de la situación de cada alumno/a en el grupo: dinámica interna, actitudes, dificultades.

5. Proceso de evaluación:

- Evaluación inicial
- Evaluación continua
- Instrumentos y métodos de información sobre los resultados de la evaluación a los propios alumnos/as y a las familias.

3º y 4º DE EDUCACIÓN PRIMARIA -SEGUNDO CICLO-

1. Acogida e integración de los alumnos/as:

- Presentación del profesorado y los alumnos/as.
- Conocimiento del centro y del aula.
- Actividades para favorecer la relación y la cohesión del grupo.

2. Organización y funcionamiento del grupo clase:

- Recogida de información sobre los alumnos/as: datos personales, rendimiento, dificultades de aprendizaje, necesidades educativas especiales, informes de evaluación ciclo anterior.
- Organización y funcionamiento del aula: normas de clase, agrupamientos, equipos de trabajo
- Organización de los apoyos necesarios.

3. Hábitos de trabajo:

- Hábitos básicos: relajarse, orden y autonomía, distribución del tiempo.
- Destrezas instrumentales: comprensión lectora
- Técnicas motivacionales: planificación y responsabilidad en la tarea, participación del alumnado, afrontamiento del fracaso

4. Desarrollo personal y adaptación escolar:

- Actividades para desarrollar actitudes participativas, capacidades sociales, autoestima, autocontrol...
- Conocimiento de la situación de cada alumno/a en el grupo: dinámica interna, actitudes, dificultades.
- La convivencia entre los alumnos/as.

5. Proceso de evaluación:

- Evaluación inicial.
- Evaluación continua.
- Instrumentos y métodos de información sobre los resultados de la evaluación a los propios alumnos/as y a las familias.
- Revisión de los expedientes del ciclo anterior.

TEMPORALIZACIÓN DEL PLAN DE ACCIÓN TUTORIAL

Septiem.	Octubre	Noviembre	Diciembre	Enero	Febrero	Marzo	Abril	Mayo	Junio	Julio
Recopilación de informes y expedientes. Evaluación inicial Programación General Anual, horarios, actividades complementarias y extraescolares. Actividades de acogida alumnos. El aula, su organización como espacio acogedor, normas. Atención a familias. Normas de clase y centro. Programación de aula y temporalización.	1ª reunión de padres: presentación de profesore/as, organización curso, objetivos y criterios de evaluación y promoción. Reflexión sobre características psicológicas. Hábitos. Metodología. Resolución de conflictos, materiales, apoyos. Agenda Delegad@s y responsables. Sociogramas 9d' octubre . Detección de necesidades de alumnos. Apoyos. Concreción de ACIs Atención a padres/madres .	Recogida de sugerencias para la reunión de delegad@s. Evaluación funcionamiento de espacios y actividades. Atención a familias. Inventarios y petición de material para las aulas. Fiesta Otoño	Evaluación. Entrega de boletines. Día de la Constitución. La Navidad. Orientaciones sobre el consumo y la Navidad. Análisis de la evaluación. Pautas para el descanso navideño. Actualización informes NEE. Atención a familias.	2ª Reunión de padres: Proceso de aprendizaje. Apoyos necesarios. Actividades a realizar. Día de la Paz. Atención a familias.	Revisión de la programación y de los documentos en vigor. Atención a padres. Carnaval.	Coeducación, el 8 de marzo Evaluación. Entrega de boletines. Análisis resultados de la evaluación. Atención a padres/madres. Pautas para el descanso de Pascua Aplicar el Plan de Transición al I.E.S	3ª Reunión de padres. Día del libro. Animación lectora. Recogida de sugerencias para la reunión de delegad@s. Atención a familias. .	Memoria y propuestas de mejora referentes al nivel. Atención a padres. Viaje fin de estudios.	Evaluación. Entrega de boletines. Análisis de resultados. 4ª Reunión de padres/madres. Evaluación del proceso y de los resultados. Pautas para el descanso veraniego. Completar informes y documentos. Atención a padres. Memoria y propuestas de mejora . Claustro.y Consejo escolar.	Completar informes. Revisar expedientes. Acondicionamiento de espacios para el próximo curso. Coordinación entre tutores que dejan grupo y los que lo recogen. Claustros. Consejo Escolar. Recogida del aula y del material

8. ORIENTACIÓN EDUCATIVA.

Decreto 72/2021, de 21 de mayo, del Consell, por el que se regula la organización de la orientación educativa y profesional en el sistema educativo valenciano.

ESTRUCTURA DE LA ORIENTACIÓN EDUCATIVA Y PROFESIONAL

1. El primer tipo de intervención corresponde a los equipos educativos de los centros docentes, coordinados por el profesorado tutor de los diferentes grupos de alumnado, y se lleva a cabo a través de la docencia y la tutoría.
2. El segundo tipo de intervención lo constituyen los equipos de orientación educativa de los centros docentes de educación infantil y primaria y de educación especial de titularidad de la Generalitat y los departamentos de orientación educativa y profesional de los centros docentes de educación secundaria sostenidos con fondos públicos, que ofrecen un apoyo especializado al alumnado, al profesorado y a las familias.
3. El tercer tipo de intervención lo realizan las agrupaciones de orientación de zona, las cuales interconectan los equipos de orientación educativa y los departamentos de orientación educativa y profesional, con el fin de garantizar la orientación a lo largo de las diferentes etapas, a la vez que interactúan con las instituciones del entorno sociocomunitario próximo.
4. El cuarto tipo de intervención lo conforman las unidades especializadas de orientación, que ofrecen apoyo externo a los centros docentes, a los equipos de orientación educativa, a los departamentos de orientación educativa y profesional y a las agrupaciones de orientación de zona

ACCIÓN TUTORIAL Y ORIENTACIÓN EDUCATIVA

1. La tutoría, en colaboración con las familias, y la orientación educativa, académica y profesional son funciones del profesorado, que deben realizarse de forma cooperativa con los equipos de orientación educativa y los departamentos de orientación educativa y profesional, de acuerdo con los criterios fijados por el claustro y aquello que dispongan los decretos que regulan la organización y el funcionamiento de las diferentes enseñanzas.
2. Los planes, programas y líneas de actuación del proyecto educativo deben incluir, de forma transversal, la orientación educativa y profesional y la atención personalizada a las situaciones de mayor vulnerabilidad, poniendo especial énfasis en el inicio de la

escolarización y en los momentos de transición.

3. En la concreción curricular de cada una de las etapas y en las unidades didácticas de las programaciones de las diferentes asignaturas, el profesorado ha de incorporar y desarrollar proyectos y actividades que contribuyan al desarrollo de la orientación educativa y profesional de todo el alumnado, como herramienta que favorece el desarrollo integral y la toma de decisiones personales, académicas y profesionales libres de sesgos de género y de prejuicios de cualquier tipo, así como la adquisición de las competencias necesarias para la gestión del proyecto de vida y, posteriormente, de la carrera profesional.

4. Desde las actuaciones de orientación educativa y profesional y los planes de acción tutorial de todas las etapas, el profesorado tutor, con el conjunto del equipo educativo, debe participar también en el proceso de identificación de las barreras a la inclusión y de las necesidades del alumnado para ofrecer la respuesta más adecuada en cada caso, con la participación del propio alumnado, de las familias y de los agentes sociales, las organizaciones, las instituciones y las asociaciones del entorno, como elementos clave para prevenir los mecanismos de exclusión

EQUIPOS DE ORIENTACIÓN EDUCATIVA

1. Los centros docentes de titularidad de la Generalitat que imparten enseñanzas de educación infantil y primaria y de educación especial dispondrán de equipos de orientación educativa, los cuales tendrán la consideración de órganos de coordinación.
2. Los equipos de orientación educativa de los centros de educación infantil y primaria de titularidad de la Generalitat estarán constituidos por el profesorado de la especialidad de orientación educativa y por el personal especializado de apoyo, docente y no docente, que interviene en el centro.
3. Los equipos de orientación educativa de los centros de educación especial de titularidad de la Generalitat estarán constituidos por el profesorado de la especialidad de orientación educativa y una persona de la plantilla, designada por la dirección del centro, por cada una de las especialidades siguientes: pedagogía terapéutica, audición y lenguaje, educadora de educación especial y fisioterapia, así como por el personal del ámbito social y sanitario que interviene en el centro.
4. La persona coordinadora de igualdad y convivencia podrá participar, a criterio de la dirección del centro, en las reuniones del equipo de orientación educativa, con el fin de

cooperar, planificar y dar apoyo a las actuaciones que, en este ámbito, se desarrollen en el centro, en coherencia con el plan de igualdad y convivencia, de acuerdo con el plan director de coeducación y los planes de igualdad impulsados por la Generalitat que sean aplicables.

5. Cuando sea necesario, por la naturaleza de los temas a tratar, las familias, las entidades de iniciativa social y los agentes externos de apoyo a la orientación y a la inclusión podrán participar en las reuniones de coordinación del equipo de orientación educativa.

6. El equipo de orientación educativa actuará bajo la supervisión de la jefatura de estudios.

7. El profesorado de la especialidad de orientación educativa formará parte del claustro del centro al que está adscrito.

FUNCIONES DEL EQUIPO DE ORIENTACIÓN EDUCATIVA

Los equipos de orientación educativa tendrán las siguientes funciones:

a) Cooperar en la planificación, la coordinación, el desarrollo y la evaluación de las actuaciones de orientación educativa y profesional y de acción tutorial, que incorporen la perspectiva de género y tengan en cuenta la diversidad de todo el alumnado.

b) Asesorar y cooperar con los equipos educativos, con las figuras de coordinación y con los órganos de gobierno, de coordinación docente y de participación de los centros docentes en:

1º. El proceso de identificación de las barreras que están presentes en el contexto escolar, familiar y sociocomunitario, así como en la planificación, el desarrollo y la evaluación de actuaciones y programas que contribuyan a eliminarlas, poniendo especial atención en aquellos que tengan un carácter preventivo.

2º. La organización de los apoyos personales y materiales de forma que aumenten la capacidad del centro para responder de manera eficaz a la diversidad y aseguren el acceso de todo el alumnado a la orientación educativa y a las experiencias educativas comunes.

3º. La accesibilidad de los entornos y de los materiales didácticos y curriculares, incluyendo el proceso de elaboración de las programaciones didácticas, en los diferentes niveles de concreción, de acuerdo con los principios del diseño universal y la accesibilidad.

4°. La prevención y la detección temprana de las dificultades de aprendizaje, de las necesidades de apoyo y de las situaciones de desigualdad o desventaja, así como la organización y el seguimiento de las medidas que ayuden a superarlas y a compensar las situaciones y circunstancias que las producen.

5°. La planificación, el desarrollo y la evaluación de actuaciones de promoción de la igualdad y la convivencia y la intervención en los procedimientos derivados de los diferentes protocolos: absentismo, atención sanitaria, prevención de la violencia y desprotección, acogida del alumnado recién llegado o desplazado y todos aquellos que disponga la administración para favorecer la inclusión del alumnado.

6°. La planificación, el desarrollo y la evaluación de los procesos de acogida al inicio de la escolarización y de transición entre etapas y modalidades de escolarización, y en el caso de los centros de educación especial, también en los procesos de transición a la vida adulta y de inserción sociolaboral.

7°. La organización y el desarrollo del programa de acciones formativas del centro, los proyectos de investigación e innovación y las actuaciones de sensibilización dirigidas a los equipos educativos, al alumnado, a las familias y al entorno sociocomunitario.

c) Participar en la evaluación sociopsicopedagógica y cooperar con los equipos educativos en el diseño, desarrollo, seguimiento y evaluación de las medidas de respuesta que se deriven y de los planes de actuación personalizados, facilitando el asesoramiento y acompañamiento necesario a las familias y al alumnado, recogiendo su opinión, haciéndoles partícipes en el proceso, en la toma de decisiones y en la consecución de los objetivos planificados.

d) Colaborar con la dirección del centro en la tramitación de las medidas de respuesta educativa para la inclusión que requieran la autorización de la Administración educativa, y con esta y el profesorado, en el registro en los sistemas de gestión de los datos del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo y de compensación de desigualdades.

e) Dar apoyo al alumnado que lo requiera mediante un acompañamiento que refuerce su ajuste personal, el sentido de pertenencia al centro y al grupo clase y la consecución de los aprendizajes.

f) Orientar a las familias y acordar pautas que contribuyan a mejorar el desarrollo personal, intelectual, académico, social y emocional de sus hijas e hijos.

g) Participar en las sesiones de evaluación de los diferentes cursos de las etapas correspondientes.

- h) Transmitir y recoger, de acuerdo con la normativa vigente, la información educativa del alumnado que requiere una respuesta personalizada, entre las diferentes estructuras de la orientación educativa y profesional, los servicios e instituciones del entorno implicadas y los servicios públicos de la administración local, autonómica o estatal.
- i) Establecer y coordinar acciones conjuntas con los agentes externos y los servicios educativos, sanitarios, sociales, de infancia, culturales y laborales del entorno que contribuyan al desarrollo del plan de actividades del equipo de orientación educativa.
- j) Cualquier otra que la Administración educativa determine en su ámbito de competencias.

9. EVALUACIÓN DEL PLAN DE ACCIÓN TUTORIAL

La evaluación no consiste sólo en medir los resultados en función de los objetivos propuestos, sino que es un medio para regular todo el proceso. Debe ser un instrumento útil para la detección de necesidades, la promoción del diálogo y la búsqueda de soluciones.

En relación al PAT, el proceso evaluativo no tiene otra finalidad que la de favorecer la reflexión sobre la planificación y la práctica tutorial.

La información obtenida nos dará datos sobre la efectividad de nuestra intervención tutorial, pudiendo ayudar en la revisión y, en su caso, modificación del Plan. Por otra parte, ha de llevarnos también a comprobar si satisface o no las necesidades del profesorado, de las familias y, especialmente, del alumnado, pues son los principales destinatarios y receptores de dicha intervención.

9.1. OBJETIVOS DE LA EVALUACIÓN

- Evaluar el desarrollo del PAT, analizando los principales aspectos positivos y negativos, los avances realizados, las dificultades encontradas y las propuestas de mejora.
- Valorar los resultados en función de la consecución de los objetivos del PAT.
- Orientar en la toma de decisiones que posibilite la introducción de cambios que permitan mejorar el proceso de realización y ajustar e incorporar actuaciones posteriores en función de las necesidades surgidas.

9.2. ASPECTOS A EVALUAR

Integración del Programa en la cultura y práctica docente del centro.

Indicadores:

- ✚ Coherencia del Programa con el PEC y con el resto de elementos del PCC.
- ✚ Grado de implicación de los distintos órganos y miembros de la Comunidad Educativa: Equipo Directivo, claustro, Profesorado Tutor y especialista, alumnado
- ✚ Complementariedad con otros programas del Centro.
- ✚ Grado de aceptación por parte del profesorado, alumnado y familias.
- ✚ Grado de implicación por parte del profesorado, alumnado y familias
- ✚ Adecuación de las decisiones tomadas sobre organización y asignación de recursos.

Estructura y planificación del Plan de Acción Tutorial

Indicadores:

- ✚ Grado de adecuación de los objetivos y contenidos a las necesidades y características de la Comunidad Educativa.
- ✚ Valoración de la selección de actividades.
- ✚ Valoración de organización y la metodología propuesta.
- ✚ Adecuación de los recursos materiales y humanos.
- ✚ Coordinación y trabajo en equipo de los implicados en la elaboración del Plan.
- ✚ Grado de participación de los implicados en su elaboración.

Desarrollo de la Acción Tutorial

Indicadores:

- ✚ Relación de las actividades con los objetivos y grado en que favorecen su logro.
- ✚ Grado de interés y satisfacción despertado por las actividades propuestas.
- ✚ Adecuación de los recursos aplicados.

- ✚ Temporalización.
- ✚ Grado de cumplimiento de los principios metodológicos y organizativos.
- ✚ Metodología aplicada y procedimientos seguidos.
- ✚ Intervención de los tutores y tutoras
- ✚ Clima del aula.
- ✚ Participación del alumnado.
- ✚ Relación tutor/a-familias.

9.3. DESCRIPCIÓN DEL PROCESO DE EVALUACIÓN.

Fase inicial.

- Análisis de la situación de partida.
- Planificación de la evaluación.
- Incorporación de las propuestas de mejora señaladas en la Memoria final del curso anterior.

Se realizará a principio de curso, a través de reuniones de los tutores/as con Jefatura de Estudios y psicopedagoga, y a través de la COCOPE.

Fase continua.

- Los resultados parciales que se van obteniendo serán el medio para comprobar la adecuada priorización de objetivos, secuenciación de contenidos, planteamientos metodológicos, etc.
- Reajuste del Plan de Acción Tutorial.

Se realizará a lo largo del curso, coincidiendo con las sesiones de evaluación trimestrales, las sesiones mensuales de la COCOPE y las sesiones de tutoría con el alumnado

Fase final.

- Los informes del tutor/a, el análisis de las respuestas a los cuestionarios, la observación de actuaciones y la valoración crítica constituyen, entre otros, la información necesaria que ha de fundamentar una posterior toma de decisiones para

el curso siguiente.

Se realizará al final del curso, a través de la reunión final de tutores/as con Jefatura de Estudios, a través de la COCOPE y de la sesión final de tutoría con el alumnado.

La elaboración o revisión del plan tutorial para el curso se efectuará en la primera quincena de septiembre.

En el primer Claustro se adjudicarán las tutorías y se confeccionará un calendario de reuniones para marcar las directrices de la acción tutorial y la colaboración entre los tutores y otros profesores que incidan en las aulas. Sería conveniente repasar los principios que figuran en el Proyecto Educativo de Centro y el Reglamento de Régimen Interior para fijar con mayor precisión las líneas de actuación más adecuadas a dicho proyecto.

10. ORIENTACIONES, RECURSOS Y MATERIALES

1. Las normas escolares:

Es necesario decidir normas sobre los siguientes temas que afectan a todo el Centro. Tendrán su relación con el Plan de Convivencia y con el Reglamento de Régimen Interior.

- Entradas y salidas a clase, a las nueve, al recreo, a las 14:00 horas. También en los tiempos de Educación Física.
- Normas para los recreos: pelotas, castigos, entrada a los aseos...
- Cambios de clase del profesorado.
- Normas para el tiempo de clase, gestión del aula.
- Puntualidad, etc.

Se pueden proponer normas generales de convivencia para el Centro, sencillas y en las que vayamos a incidir durante un tiempo determinado, hasta conseguir que el alumnado las interiorice verdaderamente antes de pasar al trabajo con otras. Será necesario proponer un listado de “consecuencias lógicas” para el alumnado que no respeta las normas establecidas:

- Gestión del funcionamiento del aula

- ✚ Entramos y salimos en fila de modo ordenado y silencioso.
- ✚ Somos puntuales para entrar a clase.
- ✚ Para participar en clase levantamos la mano y esperamos nuestro turno.
- ✚ Escuchamos y respetamos a nuestros compañeros/as durante sus intervenciones.
- ✚ Atendemos al maestro/a cuando explica o da instrucciones para realizar la tarea.
- ✚ Pedimos permiso para abandonar el sitio o salir de clase.
- ✚ Cuando entra un profesor/a permaneceremos en silencio

Mejora de la convivencia

- ✚ Respetamos a los compañeros cuando se equivocan o tienen una opinión distinta a la nuestra.
- ✚ Los problemas se resuelven dialogando y evitando peleas e insultos.
- ✚ Nos dirigimos a nuestros compañeros y compañeras, maestras y maestros por su nombre y de forma respetuosa.
- ✚ Pedimos las cosas por favor y damos las gracias

Hábitos

- ✚ Cuidamos el material y mantenemos la clase limpia y ordenada.
- ✚ Cuidamos la elaboración y presentación de los trabajos.
- ✚ Cuando alguien ajeno entra al aula le tratamos con respeto y guardamos silencio.
- ✚ Llamamos a la puerta antes de entrar y explicamos el motivo de nuestra visita.

11. PROGRAMA DE EDUCACIÓN AFECTIVO-SEXUAL

11.1 INTRODUCCIÓN Y JUSTIFICACIÓN DEL PROGRAMA

La construcción de la identidad de género y las relaciones afectivas son unos conceptos muy importantes y fundamental para trabajar dentro de la etapa escolar del alumnado ya que ellos son imprescindibles para la correcta formación integral del alumnado. Es por ello, que hemos considerado necesario incluir en nuestro Plan de Acción Tutorial un programa específico para trabajar con el alumnado la educación afectiva y sexual.

La educación afectiva y sexual debe empezar a trabajarse desde los primeros cursos, ya que solo de esta forma, conseguiremos educar a l@s alumn@s en la igualdad, en la no discriminación, en el establecimiento de relaciones afectivas y sexuales de calidad y respetuosas.

Cabe destacar que la participación de las familias en este programa es fundamental, ya que toda la comunidad educativa debe ir hacia la misma dirección y para el centro es imprescindible contar con su apoyo, colaboración e implicación.

11.2 MARCO LEGAL

- La Constitución Española.
- Ley Orgánica 1/1982, de 5 de mayo, sobre protección civil del derecho al honor, la intimidad personal y familiar y a la propia imagen
- Ley Orgánica 15/1999 de 13 de diciembre, de protección de datos de carácter personal
- Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOE).
- Ley Orgánica 8/2013, de 9 diciembre, de mejora de la calidad educativa (LOMCE)
- Ley Orgánica de Educación 3/2020 del 29 de diciembre por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006 (LOMLOE)
- Ley 3/2007, de 15 de marzo, reguladora de la rectificación registral de la mención relativa al sexo de las personas
- Ley 12/2008, de la Generalitat, de Protección Integral de la Infancia y la adolescencia de la Comunidad Valenciana

- Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se regula el currículo básico de la Educación Primaria.
- Programa de Educación Afectiva y Sexual 2 - Decreto 38/2008, de 28 de marzo, del Consell, por el que se regula el currículo del segundo ciclo de la Educación Infantil.
- Decreto 39/2008, de 4 de abril, del Consell, sobre la convivencia en los centros docentes no universitarios sostenidos con fondos públicos y sobre los derechos y deberes del alumnado, padres, madres, tutores o tutoras, profesorado y personal de administración y servicios.
- Orden 1/2010, de 3 de mayo, de la Consellería de Educación y de la Consellería de Bienestar Social, por la que se implanta la hoja de notificación de la posible situación de desprotección del menor detectada desde el ámbito educativo en la Comunidad Valenciana y se establece la coordinación interadministrativa para la protección integral de la infancia.
- Orden 62/2014, por la que se actualiza la normativa que regula la elaboración de los planes de convivencia y establece protocolos específicos de actuación ante el acoso escolar y ciberacoso, ante conductas que alteran la convivencia de forma grave y reincidente, ante la violencia de género y ante cualquiera de estas conductas si se produjesen fuera del Centro educativo.
- Instrucción del 15 de diciembre de 2016 del director general de Política Educativa, por la que se establece el protocolo de acompañamiento para garantizar el derecho a la identidad de género, la expresión de género y la intersexualidad.

11.3 OBJETIVOS GENERAL

En Educación Infantil y Educación Primaria tenemos una serie de objetivos a través de los cuales pretendemos que nuestro alumnado desarrolle una serie de capacidades y habilidades en lo relacionado con la dimensión afectivo-sexual.

Específicamente, en el artículo 3 del Decreto 38/2008, de 28 de marzo, del Consell, por el que se regula el currículo del segundo ciclo de la Educación Infantil, se establecen algunos objetivos relacionados con estos aspectos efectivos y sexuales incluidos en los objetivos del segundo ciclo:

- a) Conocer su propio cuerpo y el de los otros, y sus posibilidades de acción y aprender a respetar las diferencias.
- d) Desarrollar sus capacidades afectivas.
- e) Relacionarse con los demás y adquirir progresivamente pautas elementales de convivencia y relación social, así como ejercitarse en la resolución pacífica de conflictos.

En cuanto a Educación Primaria, en el artículo 7 del Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se regula el currículo básico de la Educación Primaria, también encontramos una serie de objetivos relacionados con la dimensión afectivo-sexual, como son los siguientes:

- k) Valorar la higiene y la salud, aceptar el propio cuerpo y el de los otros, respetar las diferencias y utilizar la educación física y el deporte como medios para favorecer el desarrollo personal y social.
- m) Desarrollar sus capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con los demás, así como una actitud contraria a la violencia, a los prejuicios de cualquier tipo y a los estereotipos sexistas.

11.4 OBJETIVOS ESPECÍFICOS

Etapas de Infantil

A lo largo de la etapa de Educación Infantil se trabajará desde una perspectiva globalizadora, partiendo de las ideas y conocimientos previos y del nivel de maduración de cada uno de los alumnos/as, siempre teniendo en cuenta sus curiosidades e intereses.

En Educación Infantil se potenciarán los siguientes objetivos específicos:

- Conocer y descubrir los caracteres sexuales de su propio y el de los otros.
- Desarrollar actitudes de respeto hacia las diferencias individuales por razón de sexo.
- Adquirir y familiarizarse con el vocabulario sexual.
- Aceptar y respetar las características diferenciales de los demás por razón de sexo.

Partiendo de estos objetivos se y trabajarán los siguientes contenidos:

Conceptuales	• Características diferenciales del propio cuerpo respecto a los /as demás. • Caracteres sexuales del cuerpo.
Procedimentales	• Distinción entre las semejanzas y diferencias entre las características del propio cuerpo y las de un niño y una niña representados gráficamente. • Reconocimiento y diferenciación entre los órganos sexuales. • Identificación de la propia imagen corporal.
Actitudinales	• Aceptación de las diferentes características corporales sexuales. • Actitud no discriminación ante las diferencias por razón de sexo. • Respeto y actitud de colaboración con los otros.

Etapas de Primaria

Los objetivos específicos que se van a trabajar en la etapa de Educación Primaria en cuanto a la dimensión afectivo sexual son:

- Adquirir conocimientos básicos acerca de la sexualidad humana (aspectos biológicos, psíquicos y sociales) con el fin de cuestionar y eliminar creencias y prejuicios infundados, recabando la ayuda de otras personas en caso de necesidad y utilizando de forma crítica los recursos que tiene a su alcance.
- Desarrollar una actitud de naturalidad ante la sexualidad, entendiéndola como forma de comunicación humana y fuente de salud, placer, afectividad y, cuando se desea, de reproducción.
- Ir consolidando una identidad sexual libre de elementos de género discriminatorios, entendiendo la plasticidad del hecho sexual humano como una realidad positiva y desarrollando hábitos, actitudes y conductas saludables en torno a la sexualidad.

- Establecer el diálogo y la comunicación sobre los temas sexuales en el interior del grupo de iguales, en la familia y en la escuela; desarrollando un vocabulario preciso y no discriminatorio en relación con la sexualidad.
- Desarrollar una ética social, donde las relaciones entre las personas estén basadas en la igualdad, el respeto y la responsabilidad.

Partiendo de estos objetivos se trabajarán los siguientes contenidos:

Conceptuales	• Características diferenciales del propio cuerpo respecto a los /as demás. • Caracteres sexuales del cuerpo. • Vocabulario preciso y no discriminatorio en relación con la sexualidad
Procedimentales	• Conocimientos básicos acerca de la sexualidad humana (aspectos biológicos, psíquicos y sociales). • Identificación de la propia imagen corporal.
Actitudinales	• Aceptación de las diferentes características corporales sexuales. • Actitud no discriminación ante las diferencias por razón de sexo. • Actitud de naturalidad ante la sexualidad • Hábitos, actitudes y conductas saludables en torno a la sexualidad.

11.5 ORIENTACIONES METODOLÓGICAS PARA ALUMNADO DE 3 A 6 AÑOS

Para trabajar la educación afectiva y sexual en la etapa de Educación Infantil es fundamental asegurar la construcción de unos aprendizajes significativos partiendo siempre de los conocimientos previos del alumnado y de sus intereses. Además, el profesorado será el encargado de propiciar una serie de orientaciones para conseguir un aprendizaje significativo y que los alumnos/as vayan aprendiendo a aprender a través del descubrimiento, entre las que cabe destacar las siguientes:

- Contextualizar los procesos de enseñanza-aprendizaje en situaciones cercanas y de su vida cotidiana fomentando el papel activo del alumnado.
- Tratar los contenidos de forma transversal en las 3 áreas de aprendizaje.
- Globalizar los procesos de aprendizaje: presentar a las alumnas/as la realidad de forma global a través de centros de interés, proyectos de trabajo.... mediante los cuales pongan en acción todos los mecanismos implicados en la conceptualización de su entorno, mecanismos del ámbito expresivo (lógico-matemático, plástico, motor-lingüístico).
- Desarrollar estrategias de grupo e individualizadas, potenciando el trabajo autónomo y cooperativo.
- Desarrollar una educación coeducativa de valores y potencialidades positivas en ambos sexos, y la puesta en práctica de actividades compensadoras de aquellas desigualdades ligadas al género
- Crear un clima de aula basado en la tolerancia, la afectividad y la confianza mutua, facilitando la participación de todas las personas.
- Coordinación con las familias en el proceso de enseñanza-aprendizaje para que el alumnado reciba una formación coherente y no contradictoria, tanto en los conocimientos como, y fundamentalmente, en las actitudes.
- Favorecer la evaluación formativa, la autoevaluación y la coevaluación.

Entre las estrategias de aprendizaje a desarrollar destacamos las siguientes:

Estrategias de aprendizaje para la organización de la información con actividades de identificación, comparación, clasificación (tablas de doble entrada, agrupamientos, etc.) y de aplicación (elaborar murales).

Estrategias de aprendizaje en situaciones lúdicas proporcionarán al alumnado vivencias más agradables, significativas y efectivas. Con actividades tipo como: juegos de cooperación, conocimiento, cohesión, juegos populares, puzzles, dramatizaciones, adivinanzas, laberintos. Es muy importante introducir en el aula diversos tipos de juegos que favorezcan y potencien las relaciones interpersonales, la autoestima, la cooperación... y que en definitiva contribuyan a la creación de un clima de confianza y alegría.

Las estrategias de comunicación juegan un papel muy importante en el desarrollo y sostenimiento de la motivación del alumnado “lo que hago es importante” y “sirve para algo”... en la construcción de conocimientos cada vez más elaborados y

descentrados, en la potenciación de la comunicación a través de diversos medios de expresión, etc. Serían actividades tales como: presentación de trabajos al alumnado de otros cursos, a los padres y madres, enviar los trabajos elaborados a la biblioteca del centro, etc.

Estrategias de grupo e individualizadas, potenciando el trabajo autónomo y cooperativo. Tanto el trabajo individual como en grupo se emplean frecuentemente en el desarrollo de las actividades propuestas en la programación: observación, experimentación, diálogo... Ambas formas de agrupamiento deben facilitar el desarrollo del trabajo autónomo y cooperativo. Así, cada alumno o alumna trabaja a su ritmo y nivel construyendo sus concepciones de la realidad y es el grupo el que facilita y promueve el establecimiento de metas colectivas, el contraste de conocimientos y actitudes, el conflicto sociocognitivo... Estas características son importantes en todo proceso de enseñanza y aprendizaje, pero imprescindibles para el trabajo cognoscitivo y de actitudes de la sexualidad. En este sentido, es fundamental destacar la asamblea como una actividad o forma de organización y decisión de la clase que promueve y facilita el crear un clima de aceptación mutua y cooperación, induciendo a la organización de equipos de trabajo, distribución de tareas y responsabilidades...

11.6 ORIENTACIONES METODOLÓGICAS PARA ALUMNADO DE 6 A 12 AÑOS

La metodología para trabajar la dimensión afectivo-sexual en Educación Primaria se basa en las siguientes orientaciones:

- Asegurar la construcción de aprendizajes significativos partiendo de sus experiencias y sus conocimientos previos para reflexionar sobre ellos y aprender a aprender.
- Contextualización de los procesos de enseñanza-aprendizaje partiendo del entorno socio-natural de la escuela para que el aprendizaje escolar no suponga algo ajeno a las vivencias del alumnado, y para que éste sea protagonista activo en la transformación y mejora de su realidad.
- Partir de su realidad más próxima y cercana para progresivamente avanzar hacia la generalización y conocimiento de la realidad más lejana y abstracta, a través de actividades como: las salidas, las visitas, las encuestas y las investigaciones.
- Realización de actividades que permitan desarrollar hábitos y estrategias de observación, de recogida de información, de análisis crítico, de clasificación..., dentro de un aprendizaje motivacional y significativo.
- Posibilitar que el alumnado realice aprendizajes significativos autónomamente.

- Hacer un uso adecuado de las estrategias expositivas (aprendizaje por recepción, uso de la memoria, importancia de los contenidos...) en el momento que haga falta.
- Aumentar el espacio y la importancia de las estrategias por descubrimiento (aprendizaje experiencial, importancia de los contenidos conceptuales, procedimentales y actitudinales, papel investigador del alumnado y el profesorado...).
- Facilitar la globalización de los aprendizajes a través de Centros de Interés, Tópicos, Proyectos de Trabajo...
- Desarrollar estrategias de grupo e individualizadas, potenciando el trabajo autónomo y cooperativo a través de actividades como la observación, experimentación, diálogo, debate...
- Desarrollar una educación coeducativa desarrollando valores y potencialidades positivas en ambos sexos, y la puesta en práctica de actividades compensadoras de aquellas desigualdades ligadas al género, que dificultan el desarrollo de todas las capacidades de la personalidad humana.
- Tener actitudes y conductas cotidianas de trato y vocabulario igualitario en el aula para reforzar positivamente la igualdad.
- Desarrollar la labor educativa en un ambiente tolerante y de confianza, facilitando la participación de todas las personas.
- Facilitar la cohesión y confianza del alumnado a través de la introducción de juegos de conocimiento, comunicación, cohesión, confianza, cooperación..., en las sesiones de trabajo.
- Fomentar el uso de diferentes Materiales Didácticos.
- Trabajar en coordinación con madres y padres para que el alumnado reciba una formación coherente y no contradictoria, tanto en los conocimientos como, fundamentalmente, en las actitudes.

Entre las estrategias de aprendizaje a desarrollar destacamos las siguientes:

Estrategias de búsqueda de información: a través de estas actividades se recogen ideas y datos que sirven de contraste, abriendo nuevas perspectivas y familiarizando, al mismo tiempo, al alumnado con las distintas fuentes de información y con su uso.

Dentro de ellas proponemos actividades como:

- Recogida de información, a partir de un guión previamente elaborado, en libros, folletos, en el barrio o pueblo...
- Entrevistas colectivas.
- Encuestas.
- Salidas fuera del centro escolar.

- Estrategias de organización de la información. Algunas actividades de este tipo son:
- Elaboración de guiones de trabajo.
- Elaboración de diagramas, tablas de doble entrada, murales, folletos, ♣ transparencias, diapositivas...

Estrategias de aprendizaje en situaciones lúdicas: Dentro de ellas proponemos actividades como:

- Pasatiempos: sopas de letras, mensajes secretos, adivinanzas...
- Juegos de cooperación, de conocimiento, de cohesión...
- Puzzles.
- Dramatizaciones.
- Estrategias de comunicación.

Muchas de las actividades ya comentadas sirven a su vez de comunicación; no obstante, mencionaremos algunas más específicas como:

- Presentación de trabajos al alumnado de otros cursos, a los padres y madres, a las asociaciones del barrio...
- Enviar los trabajos elaborados: monografías, cuentos, cómics, poesías, cartas, artículos de opinión..., al periódico escolar, a los medios de comunicación, a otros colegios, a la biblioteca del aula, del centro...
- Realizar campañas de sensibilización, formación, etc., en el centro, barrio...

Estrategias para el establecimiento de metas colectivas: Las actividades que permiten e invitan al alumnado a comprometerse en la investigación de las ideas y en la aplicación de procesos intelectuales son muy eficaces. Por ejemplo:

- Realizar un torbellino de ideas.
- Realizar un barómetro de valores.
- Realizar una sesión de imagen-palabra.
- Realizar un comentario de texto
- Realizar un vídeo-fórum.
- Realizar un análisis de la publicidad.
- Realizar un panel de personas expertas.
- Facilitar las condiciones para que todas las respuestas sean razonadas, todas las personas pueden hablar y ser escuchadas (sobre, por ejemplo, la responsabilidad entre los sexos en el reparto de tareas domésticas), es más apropiado que pretender transmitirlo verbalmente.

Estrategias de resolución de problemas: Es muy importante plantear actividades que lleven consigo el análisis de situaciones problemáticas, el estudio de los problemas individuales y colectivos desde distintos puntos de vista, de los factores a

tener en cuenta a la hora de plantear una acción concreta, de las consecuencias de ésta y de la búsqueda de diversas alternativas.

Por otro lado, en estas edades es de vital importancia la adquisición del pensamiento causal, consecutivo, alternativo y en perspectiva que les permita desarrollar nuevas capacidades para enfrentarse a situaciones nuevas, tomar decisiones importantes y tener una mayor integración crítica en el medio donde se desenvuelven.

Asimismo, el entrenamiento en habilidades sociales, comunicación interpersonal y ética social tiene que ocupar un lugar destacado.

Por ello, se pueden incorporar actividades tales como:

- Dramatizaciones.
- Juego de roles.
- Estudio de casos.
- Resolución de problemas.
- Invención de situaciones problemáticas.
- Desarrollo de habilidades sociales

11.7 ORIENTACIONES METODOLÓGICAS A NIVEL DE CENTRO

Las líneas metodológicas y procedimentales de nuestro Centro están enmarcadas dentro de nuestro Proyecto educativo de Centro (PEC), de nuestro Plan de convivencia, de nuestro plan de Acción Tutorial (AT) y de nuestro Plan de atención a la diversidad e inclusión educativa (PADIE). En concreto:

- El PEC recoge nuestras señas de identidad y principios educativos (inclusión, democratización, no discriminación, coeducación, etc.) a partir de los que se estructuran nuestras reglas de organización y funcionamiento y se coordina eficazmente a nuestro equipo docente y a toda la comunidad educativa.
- El PADIE como un documento básico para atender a las diversidades de alumnado y dentro de ellas a la diversidad sexual, familiar y de identidad de género.
- El Plan de convivencia como un instrumento preventivo. Su objetivo es generar un buen clima de enseñanza-aprendizaje a través de la prevención sistemática que convierta a nuestro Centro en un lugar no violento donde se educa en y para la resolución pacífica de conflictos y donde las diferencias sean vivencias enriquecedoras.
- El plan de Acción Tutorial como un instrumento para personalizar la educación, ajustar la respuesta educativa a las necesidades particulares del alumnado favoreciendo los procesos de madurez personal y la propia

identidad. Desde este marco pretendemos que nuestra intervención en cada uno de los siguientes ámbitos nos ayude a enseñar a nuestros alumnos y a nuestras alumnas a pensar, a convivir a comportarse y a tomar decisiones.

11.8 ORIENTACIONES METODOLÓGICAS EN EL ÁMBITO DE LAS TUTORÍAS

Con respecto a los/as alumnos/as	○ Atender a las diferencias individuales y reforzar y aumentar la autoestima. ○ Fomentar la participación del alumnado en la formación y asistencia entre iguales. ○ Crear una asamblea de convivencia en la que se reflexione sobre el cumplimiento de normas, relaciones entre el alumnado o cualquier otra problemática que pueda surgir. ○ Evitar restringir el acceso del alumnado a la información sobre diversidad sexual, familiar y de identidad de género. ○ Ofrecer certificados de reconocimiento a las actuaciones positivas contra la discriminación y a favor de la diversidad sexual. ○ No presuponer que todo el alumnado forma parte de una familia compuesta por un padre y una madre. Existen múltiples estructuras familiares: homoparentales, monoparentales, reconstituidas, cohabitación de tutores. ○ Reenfocar los días del padre y de la madre como días de reflexión sobre la diversidad de familias que hay en el aula y en la sociedad en general. ○ Reflexionar con el alumnado y ofrecer modelos de masculinidad alternativos a los tradicionales. ○ Colocar símbolos en las aulas que indiquen que la educación ofrecida en el Centro está con contra de cualquier discriminación por motivos de orientaciones sexual, diversidad familiar e identidad de género. ○ No obviar el interés de los alumnos y alumnas hacia cuestiones relativas a la sexualidad, el deseo y el amor. ○ Utilizar un lenguaje no sexista e intentar abarcar la mayor diversidad. ○ Trabajar los roles de género y promover juegos coeducativos no sexistas.
---	---

	○ Incentivar la lectura de cuentos sin estereotipos de género. ○ Evitar hacer grupos utilizando el sexo como criterios y utilizar la creatividad y dividir al alumnado en base a otras características: mes de nacimiento, orden alfabético, nº de hermanos y hermanas, etc. ○ Actuar inmediatamente ante comentarios, chistes y burlas sexistas u homófobas hechas por el alumnado. ○ Trabajar los derechos humanos por encima de las creencias religiosas y culturales. ○ Crear un clima de confianza y de seguridad y abordar la sexualidad, el amor, el afecto, el placer, los roles, la identidad de género y las orientaciones del deseo. ○ Sensibilizar al alumnado sobre el amor y el cuidado de su propio cuerpo.
Con respecto a los/as docentes	○ Coordinarse con el resto de docentes en la realización de actuaciones encaminadas a abordar la diversidad sexual, familiar y de identidad de género. ○ Coordinarse para que el centro disponga de recursos pedagógicos (libros de la biblioteca, libros de texto, material adaptado, etc.) relativos a la diversidad sexual, familiar y de identidad de género. Además, deben éstos deben de estar integrados con los demás materiales no en espacios diferenciados. ○ Coordinarse para que todos los materiales sean respetuosos con la diversidad sexual, familiar y de identidad de género. ○ Coordinarse para reconstruir mitos y estereotipos sobre la sexualidad, género y orientación sexual y trabajar estas cuestiones de forma transversal en todas las áreas, sin reducirlo a jornadas específicas. ○ Promover metodologías a nivel de Centro que fomenten la interacción, la equidad y la responsabilidad compartida para prevenir cualquier tipo de violencia.

11.9 ORIENTACIONES METODOLÓGICAS EN EL ÁMBITO DE LAS ACTIVIDADES DE RECREO Y ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES

El recreo y las actividades extraescolares son momentos privilegiados para las relaciones interpersonales entre iguales. Por ello los maestros y las maestras del Centro prestarán especial atención a promover actividades inclusivas y que respeten las diferencias de género.

Es fundamental prestar especial atención en el tipo de lenguaje que fomentamos en este tiempo de ocio, disfrute y convivencia ya que este debe ser lo más igualitario y inclusivo posible.

11.10 ACTIVIDADES

Es necesario que cada una de las actividades que se van a llevar a cabo para trabajar la educación afectivo-sexual en el centro esté adaptada a cada uno de los niveles educativos. Existen diversos tipos de actividades que podemos realizar, entre las que cabe destacar:

Actividades de carácter experimental: A través de ella captamos la capacidad del alumnado para resolverlas de modo eficaz, para organizarse, para distribuir funciones, para intercambiar ideas y para colaborar en un proyecto común. Al final del proceso se podrá valorar si son competentes para elaborar las conclusiones de sus trabajos, dándose cuenta de que han aprendido cosas nuevas o que han modificado conocimientos que ya poseían.

Actividades extraescolares o complementarias al currículum: Este tipo de actividades tienen un fuerte componente motivacional. Se evalúan en tres fases: preparación, realización y trabajo posterior. Se realizará a través de la observación directa del profesorado, la revisión de los cuadernos de campo, de las conclusiones, de la responsabilidad en el reparto de tareas, de la interacción dentro del grupo y entre éste y el profesorado.

Actividades de investigación: Uso y consulta de fuentes documentales y de las tecnologías de la información, como entrevistas, diccionarios, libros, internet... A partir de ellas desarrollamos la habilidad para recabar información de distintas fuentes y la capacidad de análisis, crítica, contraste...

Actividades de expresión oral: A través de este tipo de actividades: participación en asambleas, en debates, en juegos, en dramatizaciones, en exposición de

trabajos de equipo, etc., podemos valorar el nivel de vocabulario, de conocimientos y de actitudes, tanto individual como grupal.

Actividades de expresión escrita: Por un lado, a través de la revisión de cuadernos, informes, monografías, murales... que permite detectar los avances y deficiencias en relación a la expresión escrita de nuestro alumnado. Y por otro lado, a través de la realización de fichas, redacciones, dibujos realizados, etc., que nos permiten evaluar sobre todo, la adquisición y memorización comprensiva de los hechos y conocimientos.

Concretamente cada nivel educativo va a realizar las siguientes actividades:

11.10.1 ACTIVIDADES PARA EDUCACIÓN INFANTIL:

Para trabajar la educación sexual:

- A través de una **lámina/dibujo/las mascotas** o muñecos de la clase, observaremos las diferencias entre el niño/a.
 - Después de observarlos y comentarlos, se realizarán las siguientes actividades que estarán adaptadas a cada uno de los niveles:
 - Juego “en la clase hay niños y niñas”.
 - Comenzaremos esta actividad haciendo que los niños/as expresen verbalmente su sexo. Cada cual dirá: “Yo soy una niña”.
 - Después lo harán construyendo frases negativas: “Yo no soy un niño”.
 - Luego indicarán el nombre de un compañero indicando si es niño o niña. “María es una niña”.
- **Sesión de Psicomotricidad** (*Esta actividad tiene muchísimas variantes, aquí hemos reflejado un ejemplo de ella*).
 - Pondremos música, y niños/as se moverán libremente por la clase.
 - Trabajaremos la situación espacial dentro-fuera y las posturas. Cada vez que paremos la música daremos una orden. Por ejemplo: “Niños dentro de la alfombra, tumbados”, “Niñas fuera de la alfombra de pie”.

- **De manera gráfica:** Se pueden realizar diferentes actividades en la que los niños/as tendrán que:
 - Indicar, señalar o picar la figura humana según si son niños o niñas.
 - Dibujar su cuerpo según la identidad sexual de cada uno.
 - En la asamblea, en el nivel de 3 años, diariamente, el protagonista se representa gráficamente en la pizarra. En gran grupo se habla de las cualidades positivas del protagonista.
- **Medallas:** Es en la asamblea de 3 años cuando el/la protagonista debe escoger la medalla que le corresponde por ser niño o niña.
- **Proyecto “ASÍ SOY YO”**, en el que cada mes se dibujan a sí mismos. Con todos los dibujos se creará un libro a final de curso que recoja la evolución de cada uno.
- **Libro viajero:** Es en este segundo trimestre cuando se va a poner en marcha, en el nivel de 3 años, el libro viajero que recogerá una cualidad positiva de cada uno de los peques. Se lo llevarán a casa para completarlo con sus familias y se trabajará en el aula en gran grupo.
- **Recortables y puzles:**
 - Recortar puzles según la edad para formar la figura humana.
 - Pintar y picar las partes del cuerpo para formar el cuerpo humano.
 - Pintar, picar o recortar prendas de ropa para vestir con ellas al niño o a la niña, poniendo atención que los colores no tienen género, son colores. Trabajaremos el cuento “Si el rosa es de las niñas, el azul es del mar”, que trata sobre este tema.
- **Partes del cuerpo**
 - Juego ¿Dónde está? Por parejas les damos a los niños/as gomets. Tendrán que marcar en su compañero/a las partes de su cuerpo que vayamos diciendo. Primero lo hará uno y luego el otro. Una vez terminemos, cada niño/a irá nombrando las partes del cuerpo que tienen marcadas sus compañeros. Podemos acompañar las órdenes con imágenes visuales.

- Juego tipo Twister, que se haga en cartulina y las diferentes partes del cuerpo, 4 en 3 años, 6 en 4 años y 8 en 5 años
 - ✗ Mano, pie, cabeza y espalda.
 - ✗ Mano, pie, oreja, codo, espalda, rodilla
 - ✗ Lo mismo más frente y barbilla.
- **Juego simbólico de los médicos:** en el que los niños/as harán de médicos y pacientes.
 - Habrá tres roles: enfermero/a, paciente y médico.
 - El paciente irá nombrando y/o señalando la parte del cuerpo que le duele.
 - El enfermero/a le informará al especialista que debe ir: dentista, oculista, oftalmólogo o pediatra, según el nivel en el que estemos habrá más o menos especialistas.
 - El médico marcará en una hoja donde aparece la figura del cuerpo humano la parte que le duele y se inventará la cura.
- **Artística:** Marcar el contorno de un niño y una niña de la clase, pintarlo entre todos y con ellos según el nivel trabajaremos:
 - El cuerpo por delante y por detrás, señalando las distintas partes del cuerpo desde estas dos perspectivas.
 - Con los niños más mayores, el cuerpo por fuera y por dentro (órganos internos), se harán 3 modelos: uno del cuerpo y sus partes, otro con el esqueleto y otro con los órganos internos.
 - A través del arte mostraremos imágenes del cuerpo a lo largo de los siglos y de cómo ha cambiado el tipo de modelo del cuerpo según la moda de la época.
- **Juego del espejo:** Cómo yo me veo / Cómo me ven los demás.
 - Delante del espejo se describirán cada uno a sí mismos: en cuanto al color del pelo, el color de los ojos y su altura. Otra variante es poner a los niños y las niñas en parejas.

A través de este juego trabajaremos la aceptación de uno mismo y de los demás, evitando comparaciones por cuestión de color de piel o constitución.

- **Juego ¿quién es quién?**

- Podemos hacerlo con los niños/as de la clase. Vamos describiendo físicamente a un niño/a, diciendo sus características físicas: cómo es el color de su pelo y sus ojos, su estatura y también podemos añadir otras características como si lleva o no gafas, podemos usar otros elementos para distinguirlos, distintos tipos de sombreros, corbatas u otras indumentarias, ya que en nuestro Centro llevamos uniforme y no valdría la descripción de la ropa.

- **Cuidados del cuerpo**

- A través de videos y láminas explicaremos el cuidado de nuestro cuerpo, así como la prevención de riesgos en el hogar y el colegio: comentaremos el cuidado que deben tener al usar algunos electrodomésticos, los enchufes, cierre de puertas, el uso adecuado de los cubiertos, etc.

- **Juego de rol: cuidemos a nuestros bebés.**

- A través del rol de padres, realizaremos los cuidados básicos del cuerpo de un bebé: asearlos, alimentarlos, acostarlos a dormir, pasearlos, así como cuando se ponen enfermos llevarlos al médico.

- **Las fases del desarrollo evolutivo**

- El libro viajero: ¿De dónde vengo? Con la ayuda de los padres, cada semana un niño/a se llevará el libro viajero a casa en el que pegará fotos: de su madre embarazada o/y de una ecografía, de recién nacido, de unos meses, de cuando tenía 1 año y otra actual. Cada semana se comentará la evolución de cada niño/a desde que estaba en el vientre de su madre hasta ahora, observando las diferencias físicas, así como su evolución e independencia a la hora de realizar tareas.

Esta tarea me marea. El alumnado juega libremente mediante el juego simbólico que represente diferentes tipos de oficios por toda el aula. (tareas del hogar, tiendas, bomberos, taller, médicos, etc.) Luego en una asamblea se verbaliza a qué han

jugado y con quién, si se han sentido cómodos y cómodas y sobre todo a qué no han jugado y porqué.

- **Mi familia y yo.** Los niños/as traerán las fotos de sus familiares más cercanos: Padre, madre, abuelos y hermanos si los tuviera. Aprovecharemos estas fotos tanto para trabajar las características físicas de sus padres, intentando ver si se parecen entre ellos, así como la evolución de niños a adultos, y estableciendo las relaciones familiares que hay entre ellos: sus abuelos son los padres de sus padres.

Para trabajar la educación emocional

Aunque este punto está desarrollado de manera amplia en otros apartados del currículum, pondremos el ejemplo de algunas actividades:

- **Saludos especiales:**
 - Cada día un niño/a será el encargado de saludar a sus compañeros/as de una manera especial.
 - Cada niño/a elegirá cómo quiere que le salude el encargado: con un abrazo, un beso, chocar las manos o dar la mano.
 - En la pared estarán colocados los cuatro dibujos y el niño/a señalará el dibujo que representa a un tipo de saludo. El encargado del saludo especial, lo saludará de esa manera.
- **Abrazos musicales cooperativos.**
 - Ponemos música y mientras suena, los niños/as danzan por la clase. Cuando la música se detiene, cada niño/a abraza a otro/a. Cuando la música continúa vuelven a bailar. La siguiente vez que la música se detiene se abrazan tres niños/as. El abrazo se va haciendo cada vez mayor, hasta llegar a un gran abrazo final.

11.10.2 ACTIVIDADES PARA 1º Y 2º DE EDUCACIÓN PRIMARIA:

- **Actividad 1:** Enseñarles la portada del cuento “¡Mi cuerpo es mío!” y preguntarles qué opinan o de qué creen que va el cuento.
- **Actividad 2:** Lectura colectiva del cuento: ¡Mi cuerpo es mío!

- **Actividad 3:** Interpretación de la lectura a través de comentarios y reflexión.
 - ¿Quién es la protagonista?
 - ¿Cómo es y cómo se intenta conocer?
 - ¿Con quién le gusta compartir cariño y con quién no?
 - ¿Qué tiene que decir si no quiere hacer algo?
 - ¿A quién puede pedir ayuda si no consigue imponer su voluntad?
 - ¿Conocéis vuestro cuerpo?
- **Actividad 4:** Hacer un dibujo para conocerse.
- **Actividad 5:** Analizar diferentes situaciones en las que se quiere decir que No, empezando con preguntas más rutinarias hasta entrar poco a poco en el tema sexual.
- **Actividad 6:** Plantear actividades que normalmente se suelen hacer sin dificultad con alguna parte del cuerpo inutilizada, valorando cada parte de nuestro cuerpo.
- **Actividad 7:** Trabajar ejemplos de mujeres importantes en la ciencia y sus aportaciones a la sociedad, hablando sobre la importancia de la igualdad.

11.10.3 ACTIVIDADES PARA 3º, 4º, 5º Y 6º DE EDUCACIÓN PRIMARIA:

Durante el curso, de manera transversal se trabajan valores como la afectividad, la integración, la igualdad e inclusión de todas las personas indiferentemente de su raza, sexo, ideas religiosas, etc. También con la colocación de carteles de equivalencia, respeto, tolerancia... por las aulas y pasillos.

- **Actividad 1:** Conocimiento de nuestro cuerpo, diferencias y similitudes entre hombres y mujeres. Aparatos reproductores y gestación. Relaciones afectivo-sociales como una de nuestras funciones vitales. Visualización del video “En el vientre materno” en el aula de sexto.
- **Actividad 2:** Visionado de la película de “Billy Elliot”.
- **Actividad 3:** Análisis de catálogos navideños de juguetes para concienciar al alumnado del sexismo entre ellos.
- **Actividad 4:** Estudio de mujeres referentes en la sociedad por su lucha a favor de la igualdad de oportunidades.
- **Actividades 5:** Eliminar estereotipos sexistas en el deporte o en diferentes oficios con ejemplos reales.

- **Actividad 6:** Se podrá realizar en diferentes sesiones ya que contamos con un gran número de cortometrajes. Entre ellos, destacamos:
 - “Cambia el cuento”. Fomenta **evidenciar la necesidad de un cambio profundo del modelo de masculinidad que promueve y legitima la violencia hacia las mujeres.**
 - “Lovestory. Peligrosa historia de amor online”. Fomenta el concienciar de los peligros que suponen las redes sociales, sobre todo para los más jóvenes, que no conocen los riesgos que supone hablar con desconocidos a través de Internet.
 - “Snack attack”. El principal objetivo a reflexionar es que, en lugar de formarnos prejuicios, vivamos esta dinámica de dar, de entregarnos generosamente a los demás, combatamos esta **cultura de la desconfianza** que nos construye muros y nos hace vivir a la defensiva.
 - “Adolescentes, lo que de verdad pensamos de ellos”. Muestra historias reales de jóvenes que han logrado éxitos importantes.
 - “Pablo Pineda. El síndrome de Down no se padece, se disfruta”. Valorar las cualidades positivas y no las limitaciones de las personas.
- **Actividad 7:** Se pueden trabajar los siguientes temas de debate en diferentes sesiones:
 - Estereotipos sexistas en los anuncios. Mientras la publicidad ha ido ejerciendo su papel de estimulador del consumo, ha sido uno de los agentes comunicativos más eficaces en la construcción de estereotipos sociales.
 - Princesas Disney. Evolución de las protagonistas femeninas con el trascurso de los años. Acompañantes masculinos y femeninos.
 - Sexismo en los videojuegos.
 - Antagonistas masculinos y femeninos de la literatura y películas.
- **Actividad 8:** Se pueden leer los siguientes libros:
 - “Yo voy conmigo” Raquel Díez Reguera.
 - “Mataré monstruos por ti” Santi Balmes.
 - “Cuentos para pensar” Jorge Bucay
 - “Cuentos para entender el mundo” Eloy Moreno.

Otros títulos que se trabajan en el aula y asociándolos con objetivos, serían los siguientes:

- “Cocodrilo se enamora”, “Una pareja diferente”, “Una casa a medida” D. Kulot. Tratamos el tema de que las diferencias no deben ser impedimento para la convivencia, cómo evitar prejuicios en relaciones tanto de pareja como amistad.
- “Yo voy conmigo” R. Díaz Reguera. Fomentar la autoestima, descubrir el enamoramiento. Prevención de violencia de género.
- “Un unicorn en una granja?” L. Emiliani. Respeto a las diferencias, valorar a las personas por lo que son y no por las apariencias.
- “La meua germana és diferent. I qué?”. P. Sagarzazu. Respeto a las diferencias. Empatía.
- “El llibre secret de les princeses que també es tiren pets”. I. Brenan. Valorar aspecto físico en su justa medida, huir de estereotipos.
- “Max i els superherois”. M.A. Meabe. Igualdad de género, valorar el esfuerzo de las madres trabajadoras.
- “Germans”. R. Bonilla. Empatía, reconocimiento de sentimientos.

11.12 SEGUIMIENTO Y EVALUACIÓN DEL PROGRAMA AFECTIVO Y SEXUAL

Se proponen una serie de instrumentos para facilitar la sistematización de la observación directa del profesorado en el aula. Éstos se pueden aplicar de forma individual o al grupo, modificar o completar..., en función de las características e intereses en cada caso concreto. A través de ellos se evalúa la evolución de los conocimientos, actitudes y comportamientos del grupo clase referente a los respectivos centros de interés establecidos en nuestra programación de aula:

- Hoja de registro de intereses.
- Anecdótico.
- Hoja de análisis de los dibujos realizados por los niños y las niñas de la clase.
- Protocolo de observación cualitativa de comportamientos, relaciones, actitudes... del grupo-clase.

En la Etapa Primaria además podemos añadir los siguientes:

- Pruebas escritas para relacionar, completar, desarrollar..., que posteriormente el alumnado, de forma colectiva o individualmente, autocorregirá.
- Diario escolar del alumnado, como instrumento de autoevaluación y autovaloración.
- Por último, es muy importante tener en cuenta para la valoración de la evolución del alumnado en el ámbito afectivo-sexual es la familia. Por ello, es necesario recoger e intercambiar información con los padres y las madres para completar la evaluación del alumnado.

La principal herramienta que vamos a utilizar para la evaluación es la observación directa organizada y planificada adecuadamente. Se deben determinar los grupos que han de observarse y el momento de realizarse esa observación (temporalización). Para llevarla a cabo se deben establecer indicadores que permitan recoger la información en los protocolos de observación elaborados previamente (ya sean individuales o de grupo). Y será fundamental, que el registro de la observación se realice en el momento planificado para evitar olvidar la información.

A continuación, se muestra un ejemplo de protocolo de observación del grupo clase: INDICADORES DE EVALUACIÓN						
1- Nivel de participación		1	2	3	4	5
1.	Hacen preguntas.					
2.	Dan sus opiniones.					
3.	Colaboran activamente en las actividades planteadas en clase.					
OBSERVACIONES:						
2- Uso de un vocabulario adecuado		1	2	3	4	5
1.	Uso correcto del vocabulario en las actividades de clase.					
2.	Uso correcto del vocabulario en las conversaciones entre el alumnado.					
OBSERVACIONES:						
3- Naturalidad ante el tema		1	2	3	4	5
1.	Se ríen.					
2.	Se mueven.					
3.	Susurran.					
4.	Se sonrojan.					
OBSERVACIONES:						
4- Tipo de relaciones entre niños/niñas		1	2	3	4	5
1.	Se distribuyen por sexos (grupos de niños-grupos de niñas en las tareas de clase).					
2.	Los niños participan en las actividades consideradas de niñas.					
3.	Las niñas participan en las actividades consideradas de niños.					
4.	En los juegos no dirigidos por el profesorado, se separan por sexos.					
5.	Marginan a niños o niñas que presentan comportamientos no acordes con su rol.					
6.	Los niños molestan a las niñas (les levantan la falda, les pegan).					

12. CARTA DE COMPROMISO FAMILIA-ESCUELA

COMPROMISO FAMILIA-TUTOR/A

EDUCACIÓN INFANTIL

A. DATOS DEL CENTRO EDUCATIVO.

NOMBRE: CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

CÓDIGO: 03004788

LOCALIDAD: ELCHE

PROVINCIA: ALICANTE

TITULARIDAD: FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO.

E-MAIL CONTACTO: cpeip.fundacion.mediterraneo@fundacionmediterraneo.es

TELÉFONOS DE CONTACTO: 965461966

B. OBJETIVOS DE LA DECLARACIÓN DE COMPROMISO.

Las familias o representantes legales y el centro educativo a través de la figura del tutor/a, comparten y manifiestan mediante la presente declaración de compromiso que están dispuestos a cooperar para estimular y mejorar los hábitos de estudio del alumno/a, su autonomía en el proceso de enseñanza - aprendizaje, así como la expectativa de éxito basado en su responsabilidad y esfuerzo.

El alumno/a conoce los compromisos a los que han llegado sus familiares/representantes legales y sus profesores/as y manifiesta su disposición a colaborar.

C. IDENTIFICACIÓN DE LAS PERSONAS QUE SUSCRIBEN LA PRESENTE DECLARACIÓN DE COMPROMISO.

FAMILIA/REPRESENTANTE LEGAL

(Nombre y apellidos)_____

representante legal del alumno/a_____

matriculad@ en este centro en el curso_____.

CENTRO EDUCATIVO

(Nombre y apellidos)_____

en calidad de tutor/a de_____.

ALUMNO/A

(Nombre y apellidos)_____.

alumno/a matriculado en este centro en el curso_____.

D. COMPROMISOS DE LAS PARTES.

1. FAMILIA.

- ☐ Favorecer la asistencia y puntualidad a clase de su hijo/a, y con los materiales necesarios.
- ☐ Mantener una comunicación fluida con el tutor/a.
- ☐ Aportar los informes médicos o sociales que aporten información sobre situaciones que puedan afectar el aprendizaje o comportamiento de su hijo/a.
- ☐ Conocer las normas y organización del centro educativo, así como su plan de convivencia.
- ☐ Informar sobre las rutinas y hábitos de higiene, alimentación, sueño...
- ☐ Informar sobre rutinas y actividades de ocio (televisión, juegos, actividades al aire libre...).
- ☐ Conocer y aceptar las indicaciones del profesorado.
- ☐ Consultar y firmar diariamente el cuaderno de trabajo o agenda de su hijo o hija y dialogar sobre las tareas desarrolladas durante la jornada escolar.
- ☐ Colaborar en el control y cumplimiento de las tareas escolares.
- ☐ Establecer un horario para fomentar el hábito de la lectura para su hijo o hija. Tiempos para su hijo o hija individualmente y otro compartido con usted.
- ☐ Informarse periódicamente sobre la actitud y conducta del alumno/a.
- ☐ Colaborar con el centro en el cumplimiento de las correcciones que puedan imponerse al alumno/a.
- ☐ Intercambiar información con el tutor o la tutora sobre las normas establecidas en casa, sus responsabilidades en las tareas del hogar.
- ☐ Reconocer la mejora de resultados o de conducta de su hijo/a.

2. TUTOR/A.

- ☐ Facilitar y mantener una comunicación fluida con las familias en los horarios pactados.
- ☐ Guardar confidencialidad sobre los aspectos de las conversaciones e informes aportados por la familia o tutores legales que no tengan que ver con el proceso de enseñanza-aprendizaje.
- ☐ Establecer y comunicar claramente los objetivos y expectativas de aprendizaje y comportamentales individuales para el alumnado.
- ☐ Informar claramente sobre las normas y la organización del centro y del plan de convivencia y protocolos de actuación del mismo.
- ☐ Facilitar el apoyo pedagógico necesario, con pautas orientativas a la familia, para facilitar la adquisición de hábitos, y rutinas en su alumno/a.
- ☐ Facilitar la orientación necesaria, a las familias con pautas supervisadas por el psicopedagogo, para facilitar el establecimiento de normas y límites.
- ☐ Conocer las rutinas y hábitos del alumno/a en casa, así como el nivel de asunción de las normas establecidas en casa.

3. ALUMNO/A.

- ☐ Cumplir los compromisos acordados con mi familia o tutores legales y mi tutor/a.
- ☐ Participar, atender en clase y realizar las actividades que me propongan.
- ☐ Conocer y cumplir las normas y funcionamiento de mi clase y del centro.
- ☐ Comentar diariamente las actividades en casa.
- ☐ Enseñar diariamente mi cuaderno de trabajo o agenda a mi familia y a mi tutor o tutora.
- ☐ Tener una buena relación con mis compañeros o compañeras, respetando los turnos para juegos y para uso del material.
- ☐ Cuidar mis libros y cuadernos y el material del colegio y de mi clase.
- ☐ Respetar y compartir los materiales con mis compañeros y compañeras.
- ☐ Preguntar siempre lo que no sé o no entiendo, levantando la mano antes de preguntar y dar las gracias después.

☐ Aceptar las medidas que me puedan imponer cuando no colabore con los compromisos alcanzados por mis padres o tutores.

E. REVISIÓN Y NIVEL DE PROGRESOS.

F. FECHA Y FIRMA.

Elche, _____, de _____ de 202_____

FAMILIA/TUTORES LEGALES.

Fdo. _____

TUTOR/A.

Fdo. _____

ALUMNO/A.

Fdo. _____

COMPROMISO FAMILIA-TUTOR/A

EDUCACIÓN PRIMARIA (1º Y 2º CICLO DE EDUCACIÓN PRIMARIA)

A. DATOS DEL CENTRO EDUCATIVO.

NOMBRE: CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

CÓDIGO: 0304788

LOCALIDAD: ELCHE

PROVINCIA: ALICANTE

TITULARIDAD: FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO.

E-MAIL CONTACTO: cpeip.fundacion.mediterraneo@fundacionmediterraneo.es

TELÉFONOS DE CONTACTO: 965461966

B. OBJETIVOS DE LA DECLARACIÓN DE COMPROMISO.

Las familias o representantes legales y el centro educativo a través de la figura del tutor/a, comparten y manifiestan mediante la presente declaración de compromiso que están dispuestos a cooperar para estimular y mejorar los hábitos de estudio del alumno/a, su autonomía en el proceso de enseñanza- aprendizaje, así como la expectativa de éxito basado en su responsabilidad y esfuerzo.

El alumno/a conoce los compromisos a los que han llegado sus familiares/representantes legales y sus maestros/as y manifiesta su disposición a colaborar.

C. IDENTIFICACIÓN DE LAS PERSONAS QUE SUSCRIBEN LA PRESENTE DECLARACIÓN DE COMPROMISO.

FAMILIA/REPRESENTANTE LEGAL

(Nombre y apellidos)_____

representante legal del alumno/a_____

matriculado en este centro en el curso_____.

CENTRO EDUCATIVO

(Nombre y apellidos)_____

en calidad de tutor/a de_____.

ALUMNO/A

(Nombre y apellidos)_____

alumno/a matriculado en este centro en el curso_____.

D. COMPROMISOS DE LAS PARTES.

1. FAMILIA.

- ☐ Favorecer la asistencia y puntualidad a clase de su hijo/a, y con los materiales necesarios.
- ☐ Mantener una comunicación fluida con el tutor/a.
- ☐ Aportar los informes médicos o sociales que aporten información sobre situaciones que puedan afectar el aprendizaje o comportamiento de su hijo/a.
- ☐ Conocer las normas y organización del centro educativo, así como su plan de convivencia.
- ☐ Intercambiar información con el tutor/a sobre las normas establecidas en casa, sus responsabilidades en las tareas del hogar y sus hábitos y rutinas (alimentación, sueño, juegos...).
- ☐ Informar sobre rutinas y actividades de ocio (televisión, juegos, actividades al aire libre...).
- ☐ Conocer y aceptar las indicaciones del profesorado.
- ☐ Consultar y firmar diariamente el cuaderno de trabajo o agenda de su hijo o hija y dialogar sobre las tareas desarrolladas durante la jornada escolar.
- ☐ Supervisar los tiempos de lectura en casa.
- ☐ Colaborar en el control y cumplimiento de las tareas escolares.
- ☐ Establecer un horario para fomentar el hábito de la lectura para su hijo o hija. Tiempos para su hijo o hija individualmente y otro compartido con usted.
- ☐ Informarse periódicamente sobre la actitud y conducta del alumno/a.
- ☐ Colaborar con el centro en el cumplimiento de las correcciones que puedan imponerse al alumno/a.
- ☐ Intercambiar información con el tutor o la tutora sobre las normas establecidas en casa, sus responsabilidades en las tareas del hogar.

- ☐ Reconocer la mejora de resultados o de conducta de su hijo/a.

2. TUTOR/A.

- ☐ Facilitar y mantener una comunicación fluida con las familias en los horarios pactados.
- ☐ Guardar confidencialidad sobre los aspectos de las conversaciones e informes aportados por la familia o tutores legales que no tengan que ver con el proceso de enseñanza-aprendizaje.
- ☐ Establecer y comunicar claramente los objetivos y expectativas de aprendizaje y comportamentales individuales para el alumnado.
- ☐ Informar claramente sobre las normas y la organización del centro y del plan de convivencia y protocolos de actuación del mismo.
- ☐ Facilitar el apoyo pedagógico necesario, con pautas orientativas a la familia, para facilitar la adquisición de hábitos, y rutinas en su alumno/a.
- ☐ Facilitar la orientación necesaria, a las familias con pautas supervisadas por el psicopedagogo, para facilitar el establecimiento de normas y límites.
- ☐ Conocer las rutinas y hábitos del alumno/a en casa, así como el nivel de asunción de las normas establecidas en casa.
- ☐ Realizar un seguimiento y comunicar a la familia o tutores/as legales la mejora en resultados o de la conducta.

3. ALUMNO/A.

- ☐ Conocer, aceptar y cumplir los compromisos acordados con mi familia o tutores legales y mi tutor/a.
- ☐ Asistir puntualmente y con los materiales a clase.
- ☐ Tener una actitud activa, participativa y atenta en clase y realizar las actividades que me propongan.
- ☐ Conocer y aceptar las normas y funcionamiento de mi clase y del centro.
- ☐ Comentar diariamente las actividades en casa.
- ☐ Enseñar diariamente mi cuaderno de trabajo o agenda a mi familia y a mi tutor o tutora.
- ☐ Tener una buena relación con mis compañeros o compañeras, respetando sus opiniones, aunque no esté de acuerdo.

- ☐ Cuidar mis libros y cuadernos y el material del colegio y de mi clase.
- ☐ Respetar y compartir los materiales con mis compañeros y compañeras.
- ☐ Preguntar siempre lo que no sé o no entiendo, levantando la mano antes de preguntar y dar las gracias después.
- ☐ Aceptar las medidas que me puedan imponer cuando no colabore con los compromisos alcanzados por mis padres/tutores.

E. REVISIÓN Y NIVEL DE PROGRESOS.

F. FECHA Y FIRMA.

Elche, _____, de _____ de 202_____

FAMILIA/TUTORES LEGALES.

Fdo. _____

TUTOR/A.

Fdo. _____

ALUMNO/A.

Fdo. _____

COMPROMISO FAMILIA-TUTOR/A

EDUCACIÓN PRIMARIA (3er. CICLO DE EDUCACIÓN PRIMARIA)

A. DATOS DEL CENTRO EDUCATIVO.

NOMBRE: CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

CÓDIGO: 03004788

LOCALIDAD: ELCHE

PROVINCIA: ALICANTE

TITULARIDAD: FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

E-MAIL CONTACTO: cpeip.fundacion.mediterraneo@fundacionmediterraneo.es

TELÉFONOS DE CONTACTO: 965461966

B. OBJETIVOS DE LA DECLARACIÓN DE COMPROMISO.

Las familias o representantes legales y el centro educativo a través de la figura del tutor/a, comparten y manifiestan mediante la presente declaración de compromiso que están dispuestos a cooperar para estimular y mejorar los hábitos de estudio del alumno/a, su autonomía en el proceso de enseñanza- aprendizaje, así como la expectativa de éxito basado en su responsabilidad y esfuerzo.

El alumno/a conoce los compromisos a los que han llegado sus familiares/representantes legales y sus profesores/as y manifiesta su disposición a colaborar.

C. IDENTIFICACIÓN DE LAS PERSONAS QUE SUSCRIBEN LA PRESENTE DECLARACIÓN DE COMPROMISO.

FAMILIA/REPRESENTANTE LEGAL

(Nombre y apellidos)_____

representante legal del alumno/a_____

matriculado en este centro en el curso_____.

CENTRO EDUCATIVO

(Nombre y apellidos)_____

en calidad de tutor/a de_____.

ALUMNO/A

(Nombre y apellidos)_____

alumno/a matriculado en este centro en el curso_____.

D. COMPROMISOS DE LAS PARTES.

1. FAMILIA.

- ☐ Favorecer la asistencia y puntualidad a clase de su hijo/a, y con los materiales necesarios.
- ☐ Mantener una comunicación fluida con el tutor/a.
- ☐ Aportar los informes médicos o sociales que aporten información sobre situaciones que puedan afectar el aprendizaje o comportamiento de su hijo/a.
- ☐ Conocer las normas y organización del centro educativo, así como su plan de convivencia.
- ☐ Intercambiar información con el tutor/a sobre las normas establecidas en casa, sus responsabilidades en las tareas del hogar y sus hábitos y rutinas (alimentación, sueño, juegos...).
- ☐ Informar sobre rutinas y actividades de ocio (televisión, juegos, actividades al aire libre...).
- ☐ Conocer y aceptar las indicaciones del profesorado.
- ☐ Consultar y firmar diariamente el cuaderno de trabajo o agenda de su hijo o hija y dialogar sobre las tareas desarrolladas durante la jornada escolar.
- ☐ Supervisar y facilitar el cumplimiento de los tiempos de lectura en casa.
- ☐ Colaborar en el control y cumplimiento de las tareas escolares.
- ☐ Establecer un horario para fomentar el hábito de la lectura para su hijo o hija. Tiempos para su hijo o hija individualmente y otro compartido con usted.
- ☐ Informarse periódicamente sobre la actitud y conducta del alumno/a.
- ☐ Colaborar con el centro en el cumplimiento de las correcciones o medidas disciplinarias que puedan imponerse al alumno/a cuando incumpla lo establecido en el reglamento de régimen interior del centro, o en el plan de convivencia.

☐ Intercambiar información con el tutor o la tutora sobre las normas establecidas en casa, sus responsabilidades en las tareas del hogar.

☐ Reconocer la mejora de resultados o de conducta de su hijo/a.

2. TUTOR/A.

☐ Facilitar y mantener una comunicación fluida con las familias en los horarios pactados.

☐ Guardar confidencialidad sobre los aspectos de las conversaciones e informes aportados por la familia o tutores legales que no tengan que ver con el proceso de enseñanza-aprendizaje.

☐ Establecer y comunicar claramente los objetivos y expectativas de aprendizaje y comportamentales individuales para el alumnado.

☐ Informar claramente sobre las normas y la organización del centro y del plan de convivencia y protocolos de actuación del mismo.

☐ Facilitar el apoyo pedagógico necesario, con pautas orientativas a la familia, para facilitar la adquisición de hábitos, y rutinas en su alumno/a.

☐ Facilitar la orientación necesaria, a las familias con pautas supervisadas por el psicopedagogo, para facilitar el establecimiento de normas y límites.

☐ Conocer las rutinas y hábitos del alumno/a en casa, así como el nivel de asunción de las normas establecidas en casa.

☐ Realizar un seguimiento y comunicar a la familia o tutores/as legales la mejora en resultados o de la conducta.

3. ALUMNO/A.

☐ Conocer, aceptar y cumplir los compromisos acordados con mi familia o tutores legales y mi tutor/a.

☐ Asistir puntualmente y con los materiales a clase.

☐ Tener una actitud activa, participativa y atenta en clase y realizar las actividades que me propongan.

☐ Conocer y aceptar las normas y funcionamiento de mi clase y del centro.

☐ Comentar diariamente las actividades en casa.

☐ Enseñar diariamente mi cuaderno de trabajo o agenda a mi familia y a mi tutor o tutora.

☐ Tener una buena relación con mis compañeros o compañeras, respetando sus opiniones, aunque no esté de acuerdo.

- ☐ Cuidar mis libros y cuadernos y el material del colegio y de mi clase.
- ☐ Respetar y compartir los materiales con mis compañeros y compañeras.
- ☐ Preguntar siempre lo que no sé o no entiendo, levantando la mano antes de preguntar y dar las gracias después.
- ☐ Aceptar las medidas que me puedan imponer cuando no colabore con los compromisos alcanzados por mis padres/tutores.

E. REVISIÓN Y NIVEL DE PROGRESOS.

F. FECHA Y FIRMA.

Elche, _____, de _____ de 202_____

FAMILIA/TUTORES LEGALES.

Fdo. _____
TUTOR/A.

Fdo. _____
ALUMNO/A.

Fdo. _____

13. ANEXOS

ANEXO I. Modelo de compromiso uso de banco de libros.

ANEXO III. Modelo de autorización de recogida y salida de alumnos/as.

ANEXO IV. Registro y valoración del proceso de acogida del alumnado recién llegado

ANEXO V. Información facilitada al alumno o la alumna y a la familia / representantes legales

ANEXO VI. Antes de la incorporación al centro del alumnado recién llegado – preparación

ANEXO VII. Incorporación del alumnado recién llegado - bienvenida reunión de acogida del alumno o alumna y su familia

ANEXO VIII. Incorporación del alumnado recién llegado - incorporación al aula

ANEXO IX. Posterior a la incorporación del alumnado recién llegado - evaluación inicial

ANEXO X. Posterior a la incorporación del alumnado recién llegado - determinación de necesidades determinación de barreras de acceso y necesidades

ANEXO XI. Posterior a la incorporación del alumnado recién llegado - planificación del apoyo lingüístico.

ANEXO XII. Posterior a la incorporación del alumnado recién llegado - coordinación con el entorno escolar

ANEXO XIII. Posterior a la incorporación del alumnado recién llegado - planificación del seguimiento pauta individualizada de seguimiento del alumno o alumna

ANEXO XIV. Seguimiento del alumnado recién llegado - finalización del proceso de acogida individual del alumno o alumna

ANEXO XV. Evaluación del proceso - evaluación del proceso de acogida

ANEXO XVI. Registro de entrevistas con el alumno o alumna

ANEXO XVII. Registro de observaciones en el aula

ANEXO XVIII. Registro de entrevistas con la familia o tutores legales

ANEXO XIX. Petición de entrevista a la familia o tutores legales

ANEXO I. MODELO DE COMPROMISO PARA LA PARTICIPACIÓN DEL BANCO DE LIBROS

Este documento es un compromiso que supone aceptar y cumplir las normas establecidas por el centro para la participación en este proyecto:

NORMAS DE USO

Los libros de texto correspondientes al proyecto del Banco de Libros son propiedad del Banco de Libros. Las familias los reciben como préstamo y los devuelven al final de curso para que puedan ser reutilizados.

Cada libro de texto cuenta con el sello del colegio y una pegatina numerada que identifica el lote de libros asignado a cada alumno.

Para su correcto uso deben de tenerse en cuenta las siguientes normas:

1. Se deben forrar los libros para preservar su conservación. El forro será de plástico transparente para permitir identificar el tipo de libro.
2. Los libros no pueden ser subrayados con ningún tipo de material.
3. Se considera mal uso o deterioro del libro de texto:
 - Realizar ejercicios en las propuestas de actividades.
 - Escribir palabras y mensajes en cualquier formato.
 - Hacer dibujos o poner pegatinas.
 - Doblar las hojas para marcar los temas.
 - Ensuciar las páginas con cualquier producto.
 - Romper, arrugar o mojar cualquier hoja del libro.
4. En caso de deterioro o pérdida de algún libro, éste deberá ser repuesto por la familia. En caso contrario, la negativa supondrá la renuncia del alumno a participar en el proyecto de banco de libros para el curso siguiente.

Don/Doña

con DNI _____ padre, madre, tutor, tutora del alumno/a

_____ de _____ curso deseo participar en el proyecto de Banco de

Libros y asumo el cumplimiento de las normas y condiciones que lo regulan.

En Elche, a ____ de _____ de 20__

Firmado.:

ANEXO III. AUTORIZACIÓN DE RECOGIDA Y SALIDA DE ALUMNOS/AS

AUTORIZACIÓN PARA LA SALIDA DEL CENTRO DEL ALUMNO/ALUMNA

D./^a

padre/madre/tutor legal/tutora legal del alumno/ade
.....curso, del CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO, recogeré
personalmente a mi hij@ y en caso de no poder hacerlo puntualmente, las
personas autorizadas a recoger a dicho alumno/a a la salida del centro, son:

- con DNI
- con DNI
- con DNI
- con DNI

☐ Autorizo a mi hij@a salir de
forma autónoma del centro al fin del horario lectivo y sin ser acompañado de un
adulto/a. Declaro, además, quedar informado/a de la importancia y necesidad
de ser puntuales en la entrada y la salida del centro del alumno/a a mi cargo.
En caso contrario, y tras previo aviso, el centro tomará las medidas oportunas.

En Elche a de de 20__

FIRMA
padre/madre

Teniendo en cuenta el horario lectivo de la jornada continua, dejo constancia
de que el alumno/a durante este curso 20__-20__,
hará la salida del centro a las h tras finalizar las siguientes
actividades (marque con una cruz o tick) :

	Horario	
Horario lectivo	9:00h a 14:00h	
Comedor	14:00h a 15:00h-15:30	
Actividades gratuitas	15:30h a 17:00h	
Actividades extraescolares	17:00h a 18:00h	

**ANEXO IV. REGISTRO Y VALORACIÓN DEL PROCESO DE ACOGIDA DEL
ALUMNADO RECIÉN LLEGADO**
**ANTES DE LA INCORPORACIÓN EN EL CENTRO DEL ALUMNADO RECIÉN
LLEGADO**

ACTUACIONES PREVIAS

(Responsable: la Inspección de Educación y el equipo directivo de forma coordinada)

- En la medida de lo posible, se ha procurado una plaza escolar cercana al lugar de residencia (domicilio, centro de recepción o centro de protección del menor):

☐ Sí ☐ No

- En la medida de lo posible, se ha garantizado la reagrupación familiar:

☐ Sí ☐ No

Casos de reagrupación familiar:

1) Si el alumno o la alumna tiene hermanos o hermanas escolarizados en una misma etapa educativa, se intentará matricularlos en el mismo centro.

2) Si el alumno o la alumna tiene hermanos o hermanas escolarizados en etapas educativas distintas, se intentará matricularlos en centros que mantengan relación de adscripción.

**A. ANTES DE LA INCORPORACIÓN EN EL CENTRO DEL ALUMNADO RECIÉN
LLEGADO**

1. MATRICULACIÓN

ENTREVISTA INICIAL Y RECOGIDA DE INFORMACIÓN

(Responsable de la cumplimentación: equipo directivo)

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:
--	--------

Fecha de la entrevista: ____ de ____ de ____

A. DATOS PERSONALES

Apellidos: _____
Nombre: _____
País de origen: _____
Nacionalidad/es: _____
Fecha de nacimiento: ____ de ____ de ____

Nivel educativo: _____

Fecha de llegada: ____/____/____ Fecha de escolarización: ____/____/____

Dirección: _____
Localidad y provincia: _____
Código postal: _____
Teléfono 1: _____ Teléfono 2: _____

Lengua primera: _____ Lengua segunda: _____
Lengua o lenguas extranjeras: _____

B. DATOS FAMILIARES

Nombre y apellidos del padre/tutor/representante legal:

Nombre y apellidos de la madre/tutora/representante legal:

Lengua principal de comunicación con la familia: _____

Entidad de atención al inmigrante que atiende a la familia: _____

Situación familiar actual:

Nombre y apellidos del hermano o la hermana 1: _____

Fecha de nacimiento: _____ de _____ de _____
Centro donde se encuentra escolarizado o escolarizada:

Nombre y apellidos del hermano o la hermana 2: _____

Fecha de nacimiento: _____ de _____ de _____
Centro en que se encuentra escolarizado o escolarizada:

Nombre y apellidos del hermano o hermana 3: _____

Fecha de nacimiento: _____ de _____ de _____

Centro en que se encuentra escolarizado o escolarizada:

C. DATOS ACADÉMICOS

• Presenta historia académica previa:

☐ Sí ☐ No

• Presenta documentación relativa al nivel de comunicación lingüística:

☐ Sí ☐ No

• Información genérica (marcar la opción u opciones que correspondan):

☐ Alumno o alumna que se incorpora por primera vez al sistema educativo valenciano.

☐ Alumno o alumna que ha sido escolarizado normalmente.

País o comunidad autónoma donde ha sido escolarizado o escolarizada:

☐ Alumno o alumna que no ha sido nunca escolarizado o escolarizada.

D. DATOS SANITARIOS

• Presenta informe médico del facultativo:

☐ Sí ☐ No

• Presenta condiciones de salud que requieren atención sanitaria:

☐ Sí ☐ No

• Presenta informe médico de prescripción de medicamentos en horario escolar:

☐ Sí ☐ No

• Presenta, si procede, consentimiento informado de la familia:

☐ Sí ☐ No

ANEXO V

INFORMACIÓN FACILITADA AL ALUMNO O LA ALUMNA Y A LA FAMILIA / REPRESENTANTES LEGALES

(Responsable de la cumplimentación: equipo directivo)

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:
--	--------

Tabla de verificación:

- ☐ Funcionamiento del centro.
- ☐ Servicios complementarios.
- ☐ Actividades complementarias y extraescolares.
- ☐ Horarios.
- ☐ Calendario del curso escolar.
- ☐ Materiales curriculares.
- ☐ Ayudas y becas.
- ☐ Concertación de cita para la fase de bienvenida: fecha ____/____/____.
- ☐ Otros.

Observaciones:

--

ANEXO VI

ANTES DE LA INCORPORACIÓN AL CENTRO DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO – PREPARACIÓN

REUNIÓN DE LA COMISIÓN DE COORDINACIÓN PEDAGÓGICA (Responsable de la cumplimentación: equipo directivo)

Fecha de reunión de la comisión de coordinación pedagógica (si procede):
_____ de _____ de _____

	Nombre y apellidos	Firma
Representante del equipo directivo		

En el caso de que la comisión de coordinación pedagógica haya designado una subcomisión o estructura equivalente, indicar las personas que la forman:

Cargo	Nombre y apellidos	Firma

ACTUACIONES

(Responsable de la cumplimentación: la comisión de coordinación pedagógica, subcomisión o estructura equivalente)

- Se ha planificado la incorporación al grupo del alumnado recién llegado:
☐ Sí ☐ No
- Se ha planificado y organizado el procedimiento de acogida al alumnado recién llegado y los recursos disponibles:
☐ Sí ☐ No
- Se han planificado y desarrollado acciones para la sensibilización de la comunidad educativa:
☐ Sí ☐ No

Resumen de las acciones para la sensibilización de la comunidad educativa:

--

- Se ha establecido un mecanismo para el traspaso de información entre el equipo docente y el alumnado que colabora en la acogida del compañero o compañera que acaba de llegar:
☐ Sí ☐ No

Mecanismo para el traspaso de información:

--

- Se ha incorporado el procedimiento de acogida a los documentos del centro (PAT, PADIE, Plan de convivencia, Plan de transición entre etapas) y al PEC:
☐ Sí ☐ No

Completar cuando proceda:

Fecha de incorporación al PAT: ____/____/____

Fecha de incorporación al PADIE: ____/____/____

Fecha de incorporación al Plan de igualdad y convivencia: ____/____/____

Fecha de incorporación al Plan de transición entre etapas: ____/____/____

Fecha de incorporación al PAM: ____/____/____

Fecha de incorporación al PEC: ____/____/____

ANEXO VII
INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO - BIENVENIDA

**REUNIÓN DE ACOGIDA DEL ALUMNO O ALUMNA Y SU FAMILIA /
REPRESENTANTES LEGALES EN EL CENTRO**

(responsable de la cumplimentación: la comisión de coordinación pedagógica,
subcomisión o estructura equivalente)

Fecha de la reunión: ____ de ____ de ____

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:
--	--------

Tabla de verificación:

- ☐ Breve referencia del sistema educativo valenciano
- ☐ Información descriptiva del centro y de su proyecto educativo
- ☐ Presentación del organigrama del personal docente y no docente
- ☐ Información sobre servicios del centro y recursos específicos
- ☐ Funcionamiento de la clase
- ☐ Rutinas
- ☐ Visita por el centro y sus instalaciones
- ☐ Presentación del equipo humano, especialmente del tutor o la tutora
- ☐ Otros

Observaciones:

--

ANEXO VIII
INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO - INCORPORACIÓN
AL AULA

ACOGIDA DEL ALUMNO O ALUMNA EN CLASE
(responsable de la cumplimentación: tutor o tutora)

Nombre y apellidos del tutor o tutora del alumno o alumna:	Firma:
--	--------

Tabla de verificación:

- ☐ Actividades previas al grupo-clase.
- ☐ Determinar medida de acompañamiento, si procede.
- ☐ Recogida de propuestas y sugerencias del alumnado para facilitar la integración.
- ☐ Presentación del alumno o alumna al grupo-clase.

Observaciones:

--

ANEXO IX POSTERIOR A LA INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO - EVALUACIÓN INICIAL

INFORMACIÓN SOBRE COMPETENCIAS CLAVE

(responsable de la cumplimentación: equipo docente asesorado por los equipos de orientación)

Competencia	Área / módulo / ámbito relacionado	Observaciones
Competencia matemática		
Competencia en ciencia y tecnología		
Competencia digital		
Competencia en aprender a aprender		
Sentido de la iniciativa y espíritu emprendedor		
Conciencia y expresiones culturales		
Competencias sociales y cívicas		

Firma de los miembros del equipo docente que rellenan el documento.

INFORMACIÓN ESPECÍFICA SOBRE COMPETENCIAS LINGÜÍSTICAS

(responsable de la cumplimentación: equipo docente asesorado por los equipos de orientación)

Competencia	Area / módulo / ámbito relacionado	Observaciones
Competencia comunicativa en las lenguas oficiales: valenciano		
Competencia comunicativa en las lenguas oficiales: castellano		
Competencia comunicativa en la lengua primera: _____		
Competencia comunicativa en la lengua segunda: _____		
Competencia comunicativa en lenguas extranjeras: _____ _____ _____		

Firma de los miembros del equipo docente que rellenan el documento:

ANEXO X POSTERIOR A LA INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO - DETERMINACIÓN DE NECESIDADES

DETERMINACIÓN DE BARRERAS DE ACCESO Y NECESIDADES

(responsable de la cumplimentación: la comisión de coordinación pedagógica, subcomisión o estructura equivalente)

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:
--	--------

- Se han determinado las barreras al acceso, a la participación y al aprendizaje, si existen:

☐ Sí ☐ No

Resumen de las barreras de acceso que se han determinado:

- Acceso:
- Participación:
- Aprendizaje:

- Nivel de respuesta educativa a la inclusión: _____

- Se han establecido las medidas de apoyo social, económico, personal y académico, tanto internas como externas:

☐ Sí ☐ No

• MEDIDA DE APOYO 1

Tipo de medida: _____ / _____
(apoyo social, apoyo económico, apoyo personal, apoyo académico / apoyo interno, apoyo externo)

Descripción de la medida:

--

Si es una necesidad de apoyo interno, responsable o responsables en el centro educativo:

Si es una medida de apoyo externo, servicio responsable de la colaboración o actuación:

Agente/s externo/s: _____

Duración de la medida:

Criterios para la revisión de la medida:

• MEDIDA DE APOYO 2

Tipo de medida: _____ /
(apoyo social, apoyo económico, apoyo personal, apoyo académico / apoyo interno, apoyo externo)

Descripción de la medida:

Si es una necesidad de apoyo interno, responsable o responsables en el centro educativo:

Si es una medida de apoyo externo, servicio responsable de la colaboración o actuación:

Agente/s externo/s: _____

Duración de la medida:

Criterios para la revisión de la medida:

- Se ha elaborado, si procede, una adaptación temporal de acceso:

☐ Sí

☐ No

ANEXO XI
POSTERIOR A LA INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO -
PLANIFICACIÓN DEL APOYO LINGÜÍSTICO

APOYO LINGÜÍSTICO

(responsable de la cumplimentación: la comisión de coordinación pedagógica,
subcomisión o estructura equivalente)

Nombre y apellidos del o de la responsable de la actuación:	Firma:
---	--------

● **MEDIDA DE APOYO LINGÜÍSTICO**

Descripción de la medida:

Duración de la medida:

Criterios para la revisión de la medida:

Materiales específicos: _____

Lengua de los materiales: _____

ANEXO XII
POSTERIOR A LA INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO -
COORDINACIÓN CON EL ENTORNO ESCOLAR

COORDINACIÓN CON EL ENTORNO ESCOLAR

(responsable de la cumplimentación: el equipo directivo)

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:

- En la medida de lo posible, se ha promocionado la participación del alumnado recién llegado al centro y en la agenda cultural y deportiva del entorno local (ayuntamiento, casa de la cultura, polideportivo municipal):

☐ Sí

☐ No

ANEXO XIII

POSTERIOR A LA INCORPORACIÓN DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO - PLANIFICACIÓN DEL SEGUIMIENTO PAUTA INDIVIDUALIZADA DE SEGUIMIENTO DEL ALUMNO O ALUMNA

(responsable de la cumplimentación: el equipo docente, en coordinación con la comisión de coordinación pedagógica, subcomisión o estructura equivalente)

Competencia o criterio a evaluar	Momento de la incorporación	A los 3 meses	A los 6 meses	A los 9 meses
Competencia comunicativa oral en las lenguas oficiales: valenciano				
Competencia comunicativa escrita en las lenguas oficiales: valenciano				
Competencia comunicativa oral en las lenguas oficiales: castellano				
Competencia comunicativa escrita en las lenguas oficiales: castellano				
Competencia comunicativa oral en las lenguas oficiales: lengua extranjera 1 _____				
Competencia comunicativa escrita en las lenguas oficiales: lengua extranjera 1 _____				
Competencia matemática				
Competencia en ciencia y tecnología				
Competencia digital				
Competencia en aprender a aprender				
Sentido de la iniciativa y espíritu emprendedor				
Conciencia y expresiones culturales				
Competencias sociales y cívicas				

Etapas del seguimiento: conseguido, en progreso, redefinir necesidad, redefinir apoyo.

Firma de los miembros del equipo docente que realizan el seguimiento y del miembro del equipo directivo responsable.

ANEXO XIV

SEGUIMIENTO DEL ALUMNADO RECIÉN LLEGADO - FINALIZACIÓN DEL PROCESO DE ACOGIDA INDIVIDUAL DEL ALUMNO O ALUMNA FINALIZACIÓN DEL PROCESO

(responsable de la cumplimentación: el equipo docente y la comisión de coordinación pedagógica, subcomisión o estructura equivalente)

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:

Fecha de finalización del proceso de acogida del alumnado recién llegado:
_____ de _____ de _____

Tiempo de duración del proceso de acogida (desde la fecha de la entrevista inicial hasta la fecha en que se ha acordado que el alumno o alumna ha finalizado el proceso):

ANEXO XV

EVALUACIÓN DEL PROCESO - EVALUACIÓN DEL PROCESO DE ACOGIDA

EVALUACIÓN

(responsable de la cumplimentación: la comisión de coordinación pedagógica)

Nombre y apellidos del miembro del equipo directivo:	Firma:
--	--------

Valoración del proceso de acogida:

Propuestas de mejora:

● Se han incorporado las propuestas de mejora al Plan de actuación para la mejora (PAM):

☐ Sí ☐ No

Fecha de incorporación al PAM: ____/____/____

Nombre y apellidos del director o la directora, que da conformidad a todo el proceso:	Firma:
---	--------

ANEXO XVI

REGISTRO DE ENTREVISTAS CON EL ALUMNO O ALUMNA (responsable de la cumplimentación: el tutor/a)

Nombre del alumno o alumna:

Curso y grupo: _____

Fecha de la entrevista: _____ de _____ de _____

Nombre y cargo del entrevistador o la entrevistadora:

_____ / _____

Motivo de la entrevista:

Temas tratados:

Acuerdos tomados:

ANEXO XVII

REGISTRO DE OBSERVACIONES EN EL AULA (responsable de la cumplimentación: el tutor/a)

Nombre del alumno o alumna:

Curso y grupo: _____

Fecha de la observación: _____ de _____ de _____

Nombre y cargo del observador o observadora:

_____ / _____

Observaciones realizadas:

--

Propuestas de actuación:

--

ANEXO XVIII

REGISTRO DE ENTREVISTAS CON LA FAMILIA O TUTORES LEGALES (responsable de la cumplimentación: el tutor/a)

Nombre del alumno o alumna:

Curso y grupo: _____

Fecha de la entrevista: ____ de _____ de ____

Nombre del padre/madre/representante legal del alumno o alumna:

Nombre y cargo del entrevistador o entrevistadora:

_____ / _____

Motivo de la entrevista:

--

Temas tratados:

--

Acuerdos tomados:

--

ANEXO XIX

PETICIÓN DE ENTREVISTA A LA FAMILIA O TUTORES LEGALES

(responsable de la cumplimentación: el tutor/a)

Apreciados Sr. / Sra. _____, les convoco a una entrevista el ____ de _____ de ____ a las ____ horas para tratar el siguiente tema: _____.

Si no pudieran asistir, les ruego que indiquen a continuación la fecha y la hora según su disponibilidad y les confirmaré una nueva fecha por escrito.

Fecha: ____ de _____ de ____ Hora: ____

Firma del tutor o la tutora

ANEXO XX. NIVELES DE RESPUESTA EDUCATIVA PARA LA INCLUSIÓN

CARÁCTER SUMATIVO Y PROGRESIVO	NIVELES DE RESPUESTA PARA LA INCLUSIÓN					
	NIVEL	A QUIEN SE DIRIGE	AGENTES RESPONSABLES	APOYOS	MEDIDAS	DOCUMENTOS
	I	Toda la comunidad educativa y relaciones del centro con el entorno sociocomunitario	Órganos de gobierno Órganos de coordinación Órganos de participación	Apoyos del centro	Medidas que implican procesos de planificación, gestión general y organización de los apoyos	Proyecto educativo (PEC) Plan de actuación para la mejora (PAM)
	II	Todo el alumnado de un grupo clase	Planificación, desarrollo y evaluación: equipo docente Coordinación: tutora o tutor Asesoramiento: servicios especializados de orientación y profesorado especializado de apoyo Colaboración: agentes externos, en su caso	Apoyos ordinarios	Programaciones didácticas que dan respuesta la diversidad de todo el alumnado del grupo Actividades de ampliación y refuerzo para el desarrollo competencial y la prevención de dificultades de aprendizaje Actuaciones transversales que fomentan la igualdad, la convivencia, la salud y el bienestar	Unidades didácticas Plan de acción tutorial y plan de igualdad y convivencia, incluidos en el proyecto educativo de centro (PEC) y concretados en el plan de actuación para la mejora (PAM)
	III	Alumnado que requiere una respuesta diferenciada, individualmente o en grupo	Planificación, desarrollo y evaluación: equipo docente Coordinación: tutora o tutor Asesoramiento: servicios especializados de orientación Colaboración: profesorado especializado de apoyo y agentes externos, en su caso	Apoyos ordinarios adicionales	Actividades de enriquecimiento o refuerzo Adaptaciones de acceso al currículo que no implican materiales singulares, personal especializado o medidas organizativas extraordinarias Actuaciones de acompañamiento y apoyo personalizado Medidas de apoyo en contextos externos al centro para el alumnado en situación de enfermedad, desprotección, medidas judiciales u otras situaciones Medidas en ESO: incluyen también la organización del currículo en ámbitos de aprendizaje y programas específicos de atención a la diversidad Medidas en enseñanzas postobligatorias, régimen especial y formación de personas adultas: se especifican en el capítulo V	Plan de atención a la diversidad, plan de acción tutorial y plan de igualdad y convivencia, incluidos en el proyecto educativo de centro (PEC) y concretados en el plan de actuación para la mejora (PAM)

	IV	Alumnado que requiere una respuesta personalizada y individualizada	Planificación, desarrollo y evaluación: equipo docente Coordinación: tutora o tutor Asesoramiento: servicios especializados de orientación Colaboración: profesorado especializado de apoyo, personal no docente de apoyo y agentes externos, en su caso	Apoyos especializados adicionales	Adaptaciones curriculares individuales significativas Adaptaciones de acceso que requieren materiales singulares, personal especializado o medidas organizativas extraordinarias Programas específicos que requieren adaptaciones significativas del currículo Programas singulares para el aprendizaje de habilidades sociales y de autorregulación del comportamiento y las emociones Flexibilización de la escolarización Prórrogas de permanencia extraordinaria para el alumnado con necesidades educativas especiales Determinación de la modalidad de escolarización Atención transitoria al alumnado que, por condiciones de salud mental, requiere apoyos en contextos educativos externos	Plan de actuación personalizado (PAP) Todas estas medidas requieren evaluación sociopsicopedagógica
--	----	---	---	-----------------------------------	--	--

ACCIÓ TUTORIAL

CPEIP FUNDACIÓ MEDITERRANI

**MEDI
TERRA
NEO** CENTRO EDUCATIVO
C.P.E.I.P. PELCHE
FUNDACIÓN

ÍNDEX

1. Marc legislatiu
2. La tutoria com a instrument de la labor docent
 - 2.1. Funcions del tutor
 - 2.2. Consideracions a tindre en compte pels tutors
3. Objectius: generals i per cicles
 - 3.1. Objectius generals
 - 3.2. Objectius per etapes
4. Criteris d'Assignació de tutories
5. Calendari de reunió i atenció a pares
6. Coordinació
7. Activitats: generals (alumnat, professorat i famílies) i per cicles
 - 7.1. Activitats amb l'alumnat
 - 7.2. Activitats amb el professorat
 - 7.3. Activitats amb pares i mares
 - 7.4. Activitats suggerides per cicles
 - 2n cicle d'infantil
 - 1r. Cicle d'educació primària
 - 2n. Cicle d'educació primària
 - 3r. Cicle d'educació primària
8. Orientació educativa
9. Avaluació del Pla d'Acció Tutorial
 - 9.1. Objectius de l'avaluació
 - 9.2. Aspectes a avaluar
 - 9.3. Descripció del procés d'avaluació
10. Orientacions i recursos personals i materials
11. Programa d'Educació afectivosexual
12. Carta de compromís Escola - Família
13. Annexos

1.- MARC LEGISLATIU

DECRET 100/2022, de 29 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Infantil (DOGV 9402, 10.08.2022), en relació amb la tutoria.

DECRET 106/2022, de 5 d'agost, del Consell, d'ordenació i currículum de l'etapa d'Educació Primària (DOGV 9402, 10.08.2022), en relació amb l'acció tutorial.

ORDRE 20/2023, de 22 de maig, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen i concreten determinats aspectes de l'organització i el funcionament de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià.

La coordinació de l'acció tutorial en el centre educatiu correspon a la direcció d'estudis i

tindrà en compte el que disposa l'article 12 de l'ORDRE 10/2023, de 22 de maig.

2.- LA TUTORIA COMO INSTRUMENT DE LA LABOR DOCENTE

En la Llei Orgànica d'Educació 3/2020 del 29 de desembre per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006 s'estableix entre les funcions del professorat "la tutoria dels alumnes, la direcció i orientació del seu aprenentatge i el suport en el seu procés educatiu, en col·laboració amb les famílies". Som conscients de la importància de l'Acció Tutorial, ja que és un dels elements clau per a l'educació de tot l'alumnat i una de les principals mesures d'atenció a la diversitat, convertint-se, per tant, en un important factor de qualitat educativa

En el nostre col·legi entenem que els mestres i les mestres no sols impartim coneixements en els aspectes purament acadèmics, sinó que també incidim en el procés educatiu global del nostre alumnat com a persones que es troben immerses en uns grups socials determinats, amb característiques personals diferenciades i heterogènies que és necessari conèixer, valorar i millorar. En aquest sentit, la funció de la tutoria ha d'assegurar que l'alumnat del nostre Centre reba una educació integral i personalitzada. El professor, en la seua labor tutorial, guia i orienta l'alumnat en moments crítics o d'especial dificultat tant en problemes relatius a l'aprenentatge, com a personals o socials.

En l'Educació Primària, els alumnes i les alumnes tindran diversos professors per a determinades àrees o matèries. No obstant això, encara amb aquesta varietat, la docència en Primària es basa en un principi d'unitat. Un sol professor o una sola professora s'encarrega de la major part de les àrees, i és qui està la major part de temps amb el seu grup classe.

Procurarem que exercisca la tutoria del grup, el professor o professora que roman major nombre d'hores amb aqueix alumnat. Si per qualsevol circumstància del centre s'haguera de compartir la tutoria, els dos professors o professores que imparteixen el major nombre d'hores estaran coordinats en totes les activitats relacionades amb el grup, així com les entrevistes amb les famílies.

El professor o professora tutor/a serà designat/da pel director o directora, a proposta del

cap/a d'estudis, d'acord amb els criteris establerts pel claustre.

Les qualitats que s'han de tindre en compte per a assignar un professor tutor o professora tutora a un grup es poden resumir en:

- Facilitat per a conèixer i relacionar-se amb l'alumnat i les famílies d'aquests.
- Capacitat per a saber negociar i mediar en les diferents situacions i conflictes que es plantegen en la vida escolar.
- Conèixer en profunditat el currículum i nivell educatiu dels seus alumnes i alumnes per a ser capaç d'integrar els nous coneixements i personalitzar-los en cada un dels seus alumnes i alumnes.

2.1. FUNCIONS DEL TUTOR/A

1. Dur a terme el pla d'acció tutorial establert en el projecte curricular del nivell corresponent i aprovat pel claustre.
2. Coordinar el procés d'avaluació del seu grup i, prendre la decisió procedent sobre la promoció de l'alumnat, tenint en compte els informes d'altres professors/es del grup. Aquesta decisió requerirà l'audiència prèvia dels pares, mares o tutors legals quan comporte que l'alumne o alumna no promoció al curs o etapa següent.
3. Si escau, adoptar amb el professorat del curs les mesures educatives complementàries o adaptació curricular que es consideren necessàries a conseqüència de l'avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge de l'alumnat.
4. Facilitar la integració dels alumnes/as en el grup i fomentar en ells/as el desenvolupament d'actituds participatives, posant especial atenció als alumnes de nova incorporació al centre o que procedisquen d'un altre grup del mateix centre.
5. Orientar l'alumnat en els processos d'aprenentatge tenint en compte la individualitat de cada alumne o alumna.
6. Col·laborar amb el servei UEO per a la consecució dels objectius establerts en el pla d'acció tutorial.
7. Si escau, desenvolupar en coordinació amb el UEO les adaptacions curriculars significatives i les mesures d'intervenció educativa per a l'alumnat amb necessitats educatives especials.
8. Informar els pares, mares o tutors legals, professorat i alumnat del grup de tot el que els concerneix en relació amb les activitats docents i amb el procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes/as.

9. Fomentar la cooperació educativa entre el professorat i els pares i mares o tutors legals dels alumnes/as.
10. Atendre i cuidar, juntament amb la resta del professorat del centre, als alumnes/as en els períodes d'esbarjo i en altres activitats no lectives.
11. Canalitzar els problemes i inquietuds dels alumnes/as.
12. Implicar als pares/mares en activitats de suport a l'aprenentatge i orientació dels seus fills/es.
13. Controlar l'assistència de l'alumnat al centre i informar a Direcció en cas de superar el 25% de les sessions del mes.
14. Facilitar els materials del banc de llibres i vetlar perquè les famílies que han participat, complisquen les normes d'utilització del banc de llibres. En cas de pèrdua o deterioració dels materials, seran les famílies dels alumnes/as les responsables de reposar aquests materials.

El cap o la cap d'estudis, coordinarà el treball dels tutors/as i mantindrà les reunions periòdiques necessàries per a això.

2.2. CONSIDERACIONS A TINDRE EN COMPTE PELS TUTORS/AS

- Mostrar coherència entre el que pensa, diu i fa.
- Proporcionar experiències que no infonguen ansietat, temor o inseguretat.
- Absència d'amenaques per a aconseguir el desenvolupament positiu del concepte de si mateix.
- Comprometre els alumnes/as i fer-los partícips en l'establiment i assoliment d'objectius, fent-los d'aquesta manera més responsables.
- Procurar un ensenyament experimental i participatiu, canalitzat a desenvolupar en els alumnes/as el sentiment de ser agents del seu aprenentatge.
- Fer judicis positius, evitar els negatius i comparacions, ressaltant els assoliments.
- Crear un clima de calor i suport en el qual se senten lliures per a expressar-se.
- Ensenyar-los a expressar-se, a fixar-se metes raonables, a autoavaluar-se de manera realista, a ser capaços de valorar i elogiar als altres, i a estar satisfets amb si mateix.

- Treballar de manera més directa i personalitzada amb els alumnes i alumnes en els quals s'observe un nivell més baix d'autoestima, o impossibilitat d'assolir els objectius marcats.

3.- OBJECTIUS DEL PLA D'ACCIÓ TUTORIAL.

3.1. OBJECTIUS GENERALS

El nostre Pla d'Acció Tutorial proposa el desenvolupament i l'adquisició dels següents Objectius Generals:

- a) Prestar especial atenció al desenvolupament del Pla específic de reforç per a l'alumnat que no ha promocionat de curs.
- b) Incorporar activitats que promoguen el foment de la lectura.
- c) Planificar les actuacions a partir de les característiques i la situació personal de l'alumnat i la necessitat específica de suport educatiu, amb l'objectiu de personalitzar el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- d) Potenciar el paper de la tutoria en la prevenció i en la mediació per a la resolució pacífica dels conflictes i en la millora de la convivència escolar i la igualtat d'oportunitats.
- e) Preveure activitats que facen possible la coordinació necessària entre les persones progenitores i/o els representants legals de l'alumnat i el professorat tutor.
- f) Incloure un programa d'educació afectivosexual.
- g) Incorporar activitats de sensibilització de caràcter inclusiu, coeducatiu i preventiu.
- h) Incloure les actuacions del professorat tutor i les activitats dirigides a l'alumnat planificades per als moments de transició o continuïtat i d'acolliment.
- i) Incloure activitats de sensibilització i millora del benestar emocional de l'alumnat.
- j) Planificar les activitats d'informació i assessorament acadèmic a l'alumnat, i de coneixement de l'entorn productiu i professional, tenint en compte la perspectiva de gènere.
- k) Treballar les habilitats implicades en els processos de presa de decisions.
- l) Preveure la coordinació necessària del professorat tutor amb l'equip educatiu, el personal especialitzat de suport a la inclusió, el professorat d'orientació educativa o altres agents externs que intervenen en el centre i les famílies o representants legals de

l'alumnat.

Els objectius generals es concreten i prioritzen de diferent manera en funció de les etapes i els nivells educatius en els quals es troben els alumnes/as, per això considerem necessari precisar els següents objectius per cicles.

3.2. OBJECTIUS PER ETAPES

3.2.1. OBJETIUS PER A EDUCACIÓ INFANTIL

- a) Conèixer les característiques personals i contextuals de l'alumnat.
- b) Realitzar activitats d'acolliment i familiarització amb el Centre i la seua dinàmica.
- c) Reforçar el sentiment d'identitat personal en l'alumnat.
- d) Informar sobre la diversitat familiar i de gènere i reforçar el respecte i l'acceptació de tots els casos.
- e) Refermar l'expressió dels sentiments propis i el reconeixement dels sentiments dels altres.
- f) Consolidar hàbits d'higiene i neteja personal.
- g) Incrementar l'autonomia personal i ajudar en les tasques de casa.
- h) Fomentar exemples i situacions que afavorisquen actituds de respecte cap als altres i de cura cap al seu medi físic.
- i) Fomentar la lectura com a hàbit diari.
- j) Incrementar el repertori d'habilitats bàsiques de relació social.
- k) Habilitats socials: autoconeixement, autonomia, autoestima, comunicació, escolta, solució de conflictes, pensament positiu, assertivitat.
- l) Incentivar la interacció amb els companys mitjançant el joc.
- m) Proporcionar situacions i jocs que motiven escolarment a l'alumnat.
- n) Refermar-los en el control de la seua impulsivitat mitjançant el joc i les instruccions.
- o) Reforçar habilitats cognitives bàsiques.
- p) Posar en pràctica mesures d'atenció a la diversitat.
- q) Intercanviar informació i facilitar la col·laboració de les famílies.

3.2.2. OBJETIUS PER A EDUCACIÓ PRIMÀRIA

- a) Realitzar activitats de familiarització amb el centre i la seua dinàmica i d'acollida per als alumnes/as de nova incorporació.
- b) Conèixer les característiques personals i contextuals de l'alumnat, facilitant el desenvolupament de les seues capacitats.
- c) Propiciar a l'aula un clima emocional i social que fomenti les relacions interpersonals i l'equilibri afectiu personal i afavorisca el creixement personal, la interacció social, la participació i la cooperació.
- d) Propiciar l'interés per la seua realitat social, la crítica constructiva i la sensibilització amb els problemes del seu entorn.
- e) Ressaltar la importància dels hàbits d'higiene i neteja i cura personal.
- f) Desenvolupar activitats perquè l'alumnat prenga consciència de les seues pròpies característiques i possibilitats.
- g) Desenvolupar actituds, normes i valors contemplats en el nostre Projecte Educatiu i afavorir l'acceptació de les diferències.
- h) Afavorir en l'alumnat el desenvolupament de les habilitats socials que li permeten l'adquisició d'una competència social sòlida.
- i) Afavorir l'organització de tasques i activitats per a casa i desenvolupar l'hàbit de treball de les mateixes.
- j) Posar en pràctica mesures d'atenció a la diversitat i realitzar les adaptacions curriculars necessàries.
- k) Potenciar activitats enfocades al foment de la lectura com un hàbit en la vida diària de l'alumnat.
- l) Orientar l'alumnat sobre els seus canvis fisiològics i emocionals.
- m) Potenciar actituds positives en l'acceptació de normes, no com una cosa imposada sinó com una cosa necessària per a la convivència, participant en l'elaboració de les normes de classe.
- n) Treballar enfocats no sols en la resolució de conflictes a l'aula, si no també en la prevenció dels mateixos.
- o) Introduir l'educació sexual des d'un punt de vista que respecte i informe sobre la

diversitat sexual, familiar i de gènere.

- p) Orientar sobre hàbits i tècniques d'estudi.
- q) Realitzar un informe tutorial de final d'etapa, per al seu pas a l'Educació Secundària Obligatòria.
- r) Intercanviar informació i facilitar la col·laboració de les famílies.
- s) Preparar i conscienciar l'alumnat per al canvi d'Etapa.

4. CRITERIS D'ASIGNACIÓ DE TUTORIES

La designació de tutories s'efectuarà per la Direcció del Centre, a proposta del Cap d'Estudis, d'acord amb els criteris establerts pel **Claustre (ORDRE 10/2023 del 22 de maig)**.

Els criteris prioritaris de designació de tutories seran els següents:

- a) Antiguitat, no romanent més de 3 anys amb els mateixos alumnes/as.
- b) El Director o membre de l'equip directiu tindran preferència per a triar tutoria en 5é i 6é.
- c) En circumstàncies excepcionals i previ informe raonat, l'Equip Directiu, podrà assignar directament una tutoria o no assignar-la

5. CALENDARI DE REUNIONS Y HORARIS D'ATENCIÓ A PARES.

- Reunions de nivell a l'inici del curs per a dur a terme el primer intercanvi d'impressions entre les famílies i el professorat sobre l'educació dels fills/es. Se celebraran al llarg dels mesos de setembre o octubre. Se celebraran dues més: una a meitat de curs i una altra en finalitzar el mateix on se'ls entrega les notes.
- Al llarg del curs, els pares/mares podran tindre contacte directe amb el professor/a del seu fill/a assistint a les entrevistes que consideren oportunes.
- Per als mesos de setembre i juny, si algun pare/mare/tutor del seu fill/a vol fer ús d'aquest servei, podran fer-ho els dimecres de 13 a 14 hores, i quantes vegades a instàncies del tutor/a el requerís pel bé del xiquet/a.
- Per als mesos d'octubre a maig, igualment el dia d'atenció a famílies serà el dimecres de 14 a 15 hores per a Educació Infantil i Primària i la vesprada que es quede cada tutor/a.

- Quan un pare, mare o tutor legal vulga entrevistar-se amb un professor/a haurà de sol·licitar-ho amb dies d'antelació per a ser atesos degudament.

6. COORDINACIÓ

La responsabilitat primera de l'acció tutorial i la seua coordinació pel que fa al grup de classe és tasca del professor/a tutor/a, però no podem oblidar que la tutoria és una activitat educativa cooperativa. Com s'ha ressenyat en la normativa, és competència del cap d'estudis coordinar el treball dels tutors i per a això mantindrà les reunions periòdiques necessàries per al bon funcionament de l'acció tutorial. En aquest sentit, les reunions dels equips docents de cicle i del claustre serviran per a potenciar el treball en equip i les funcions del tutor en relació amb la resta dels mestres que intervenen en la seua tutoria.

- Reunions de Comissió de Coordinació Pedagògica.
- Reunions claustre.
- Reunions coordinació trimestral amb l'orientador.
- Coordinació amb l'IES de referència.
- Coordinació externa amb altres organismes: serveis socials, Unitat de Salut Mental Infantil, Ajuntament, Regidories, etc.

7. ACTIVITATS GENERALS DEL PLÀ D'ACCIÓ TUTORIAL

7.1. ACTIVITATS AMB EL ALUMNAT

- Organitzar activitats d'acolliment a principis de curs, sobretot per als alumnes/as que arriben al centre per primera vegada. Són activitats especialment necessàries per a anticipar-se als problemes d'adaptació derivats a vegades de la incorporació a una nova etapa educativa i a un centre escolar diferent.
- Comentar a l'inici de curs amb l'alumnat els seus drets i deures, les normes de règim interior i disciplina del centre i informar-los sobre el funcionament del centre.
- Explicar les funcions i tasques de la tutoria, donant-los l'oportunitat de participar en la programació d'activitats i d'exposar els seus punts de vista sobre qüestions que concerneixen al grup.

- Mantindre entrevistes individuals amb alumnes/as, quan aquests ho necessiten.
- Informar-se sobre la situació de l'alumne/a en el grup, en el centre, i en el seu entorn familiar i social en aquells casos que siga necessari.
- Conèixer la dinàmica interna del grup i intervenir si fora necessari per a modificar o millorar la mateixa.
- Estimular i orientar al grup perquè plantege les seues necessitats, expectatives, problemes i dificultats.
- Celebrar assemblees amb el grup d'alumnes/as per a preparar les sessions d'avaluació i comentar i prendre decisions després del resultat de les mateixes.
- Aprofundir en el coneixement de les aptituds, interessos i motivacions dels alumnes/as per a ajudar-los en la presa de decisions sobre les seues opcions educatives.
- Promoure i coordinar activitats que fomenten la convivència, la integració i la participació dels alumnes/as en la vida del centre i de l'entorn.
- Informar i posar en contacte a l'alumnat amb l'oferta recreativa, d'oci i cultural i esportiva de l'entorn.

7.2. ACTIVITATS AMB EL PROFESORAT

- Informar de les normes i funcionament del centre quan hi haja professorat que s'incorpore per primera vegada al mateix i posar al seu abast els documents oficials perquè es familiaritze amb el Centre.
- Preparar i consensuar amb l'equip educatiu un pla d'acció tutorial per a tot el curs, tractant de precisar quin és el grau i manera d'implicació del professorat i quins els aspectes que de forma específica i prioritària atindrà el tutor.
- Transmetre als professors/as totes aquelles informacions sobre els alumnes/as que els puguen ser útils en el desenvolupament de les seues tasques docents, avaluadores i orientadores.
- Preparar, coordinar i moderar les sessions d'avaluació, procurant que el seu desenvolupament s'ajuste als principis d'avaluació contínua, formativa i orientadora

que es proposa per a totes les fases del procés avaluator.

- Establir vies de col·laboració amb els altres tutors, sobretot amb els de la mateixa etapa, a l'hora de marcar i revisar objectius, preparar materials i coordinar l'ús dels mitjans disponibles.

7.3. ACTIVITATS AMB ELS MARES Y MARES

- Realitzar activitats d'acolliment amb les famílies a l'inici de curs, especialment amb aquelles que arriben per primera vegada al centre i/o són immigrants nous.
- Reunir als pares/mares al començament de curs per a informar-los de les hores de visita, horaris dels alumnes/as, composició de l'equip educatiu, els objectius i les activitats de tutoria.
- Programar una reunió per trimestre amb els pares/mares i altres professors/as que incideixen en el grup per a informar de les programacions, avaluació i rendiment escolar, així com del compliment dels objectius.
- Aconseguir la col·laboració dels pares/mares en relació amb el treball personal dels seus fills/es, organització del temps d'estudi a casa, i també del temps lliure i de descans.
- Mantindre entrevistes amb els pares/mares quan ells ho sol·liciten o el tutor/a les considere necessàries, anticipant-se a les situacions d'inadaptació o fracàs escolar.
- Informar els pares/mares sobre les faltes d'assistència, incidents o sancions.

7.4. ACTIVITATS DUGERIDES PER CICLES

EDUCACIÓ INFANTIL
1. Acolliment i integració dels alumnes/as: • Període d'adaptació. • Coneixement del centre i de l'aula.

2. Organització i funcionament del grup classe:

- Recollida d'informació sobre els alumnes/as: dades personals, dificultats d'aprenentatge, necessitats educatives especials.
- Organització i funcionament de l'aula: normes de classe, agrupaments...
- Organització dels suports necessaris.

3. Hàbits bàsics d'autonomia:

- Hàbits bàsics d'autonomia: neteja, seure correctament, relaxar-se, ordre i silenci i autonomia i responsabilitat.

4. Desenvolupament personal i adaptació escolar:

- Activitats per a desenvolupar actituds participatives, de col·laboració i de compartir capacitats socials, autoestima, autocontrol...

5. Procés d'avaluació:

- Avaluació inicial.
- Avaluació contínua.

1º y 2º DE EDUCACIÓ PRIMÀRIA -PRIMER CICLE-

1. Acolliment i integració dels alumnes/as:

- Presentació del professorat i els alumnes/as.
- Coneixement del centre i de l'aula.
- Activitats per a afavorir la integració i la cohesió del grup.

2. Organització i funcionament del grup classe:

- Recollida d'informació sobre els alumnes/as: dades personals, rendiment, dificultats d'aprenentatge, necessitats educatives especials.
- Organització i funcionament de l'aula: normes de classe, agrupaments...
- Organització dels suports necessaris.

3. Hàbits de treball i autonomia:

- Hàbits bàsics: seure correctament, fer la fila correctament, relaxar-se, ordre i autonomia.
- Destreses instrumentals: lectoescriptura i nocions bàsiques de càlcul.
- Tècniques motivacionals: planificació i responsabilitat en la tasca, participació dels

alumnes/as, afrontament del fracàs.

4. Desenvolupament personal i adaptació escolar:

- Activitats per a desenvolupar actituds participatives, capacitats socials, autoestima, autocontrol...
- Coneixement de la situació de cada alumne/a en el grup: dinàmica interna, actituds, dificultats.

5. Procés d'avaluació:

- Avaluació inicial.
- Avaluació contínua.
- Instruments i mètodes d'informació sobre els resultats de l'avaluació als propis alumnes/as i a les famílies.

3º y 4º D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA -SEGÓN CICLO-

1. Acolliment i integració dels alumnes/as:

- Presentació del professorat i els alumnes/as.
- Coneixement del centre i de l'aula.
- Activitats per a afavorir la integració i la cohesió del grup.

2. Organització i funcionament del grup classe:

- Recollida d'informació sobre els alumnes/as: dades personals, rendiment, dificultats d'aprenentatge, necessitats educatives especials.
- Organització i funcionament de l'aula: normes de classe, agrupaments...
- Organització dels suports necessaris.

3. Hàbits de treball i autonomia:

- Hàbits bàsics: seure correctament, fer la fila correctament, relaxar-se, ordre i autonomia.
- Destreses instrumentals: lectoescriptura i nocions bàsiques de càlcul.
- Tècniques motivacionals: planificació i responsabilitat en la tasca, participació dels alumnes/as, afrontament del fracàs.

4. Desenvolupament personal i adaptació escolar:

- Activitats per a desenvolupar actituds participatives, capacitats socials, autoestima, autocontrol...
- Coneixement de la situació de cada alumne/a en el grup: dinàmica interna, actituds, dificultats.
- La convivència entre els alumnes.

5. Procés d'avaluació:

- Avaluació inicial.
- Avaluació contínua.
- Instruments i mètodes d'informació sobre els resultats de l'avaluació als propis alumnes/as i a les famílies.
- Revisió dels expedients del cicle anterior.

TEMPORALIZACIÓ DEL PLÁ DE ACCIÓ TUTORIAL

Setembre	Octubre	Noviembre	Decembre	Gener	Febrer	Marc	Abril	Maig	Juny	Juliol
Recopilació d'informes i expedients. Avaluació inicial Programació General Anual, horaris, activitats complementàries i extraescolars. Activitats d'acolliment alumnes. L'aula, la seua organització com a espai acollidor, normes. Atenció a famílies. Normes de classe i centre. Programació d'aula i temporització.	1ª reunió de pares: presentació de professors/es, organització curs, objectius i criteris d'avaluació i promoció. Reflexió sobre característiques psicològiques. Hàbits. Metodologia. Resolució de conflictes, materials, suports. Agenda Delegats/des i responsables. Sociogrames 9 d'octubre. Detecció de necessitats d'alumnes. Suports. Concreció d'ACIs. Atenció a pares/mares .	Recollida de suggeriments per a la reunió de delegats/des. Avaluació funcionament d'espais i activitats. Atenció a famílies. Inventaris i petició de material per a les aules. Festa de la Tardor.	Avaluació. Lliurament de butlletins. Dia de la Constitució. El Nadal. Orientacions sobre el consum i el Nadal. Anàlisi de l'avaluació. Pautes per al descans nadalenc. Actualització informes NEE. Atenció a famílies.	2ª Reunió de pares: Procés d'aprenentatge. Suports necessaris. Activitats a realitzar. Dia de la Pau. Atenció a famílies.	Revisió de la programació i dels documents en vigor. Atenció a pares. Carnestoltes.	Coeducació, el 8 de març. Avaluació. Lliurament de butlletins. Anàlisi resultats de l'avaluació. Atenció a pares/mares. Pautes per al descans de Pasqua. Aplicar el Pla de Transició a l'I.E.S.	3a Reunió de pares. Dia del llibre. Animació lectora. Recollida de suggeriments per a la reunió de delegats/des. Atenció a famílies.	Memòria i propostes de millora referents al nivell. Atenció a pares. Viatge fi d'estudis.	Evaluació. Lliurament de butlletins. Anàlisi de resultats. 4ª Reunió de pares/mares. Avaluació del procés i dels resultats. Pautes per al descans d'estiu. Completar informes i documents. Atenció a pares. Memòria i propostes de millora. Claustre i Consell Escolar.	Completar informes. Revisar expedients. Acondicionament d'espais per al pròxim curs. Coordinació entre tutors que deixen grup i els que l'arreglen. Claustres. Consell Escolar. Recollida de l'aula i del material.

8. ORIENTACIÓN EDUCATIVA.

Decret 72/2021, de 21 de maig, del Consell, pel qual es regula l'organització de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià.

ESTRUCTURA DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA I PROFESSIONAL

1. El primer tipus d'intervenció correspon als equips educatius dels centres docents, coordinats pel professorat tutor dels diferents grups d'alumnat, i es duu a terme a través de la docència i la tutoria.
2. El segon tipus d'intervenció el constitueixen els equips d'orientació educativa dels centres docents d'educació infantil i primària i d'educació especial de titularitat de la Generalitat i els departaments d'orientació educativa i professional dels centres docents d'educació secundària sostinguts amb fons públics, que ofereixen un suport especialitzat a l'alumnat, al professorat i a les famílies.
3. El tercer tipus d'intervenció el realitzen les agrupacions d'orientació de zona, les quals interconnecten els equips d'orientació educativa i els departaments d'orientació educativa i professional, amb la finalitat de garantir l'orientació al llarg de les diferents etapes, alhora que interactuen amb les institucions de l'entorn sociocomunitari pròxim.
4. El quart tipus d'intervenció el conformen les unitats especialitzades d'orientació, que ofereixen suport extern als centres docents, als equips d'orientació educativa, als departaments d'orientació educativa i professional i a les agrupacions d'orientació de zona.

ACCIÓ TUTORIAL Y ORIENTACIÓ EDUCATIVA

1. La tutoria, en col·laboració amb les famílies, i l'orientació educativa, acadèmica i professional són funcions del professorat, que han de realitzar-se de forma cooperativa amb els equips d'orientació educativa i els departaments d'orientació educativa i professional, d'acord amb els criteris fixats pel claustre i allò que disposen els decrets que regulen l'organització i el funcionament de les diferents ensenyances.

2. Els plans, programes i línies d'actuació del projecte educatiu han d'incloure, de forma transversal, l'orientació educativa i professional i l'atenció personalitzada a les situacions de major vulnerabilitat, posant especial èmfasi en l'inici de l'escolarització i en els moments de transició.
3. En la concreció curricular de cadascuna de les etapes i en les unitats didàctiques de les programacions de les diferents assignatures, el professorat ha d'incorporar i desenvolupar projectes i activitats que contribuïsquen al desenvolupament de l'orientació educativa i professional de tot l'alumnat, com a ferramenta que afavoreix el desenvolupament integral i la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals lliures de biaixos de gènere i de prejudicis de qualsevol mena, així com l'adquisició de les competències necessàries per a la gestió del projecte de vida i, posteriorment, de la carrera professional.
4. Des de les actuacions d'orientació educativa i professional i els plans d'acció tutorial de totes les etapes, el professorat tutor, amb el conjunt de l'equip educatiu, ha de participar també en el procés d'identificació de les barreres a la inclusió i de les necessitats de l'alumnat per a oferir la resposta més adequada en cada cas, amb la participació del propi alumnat, de les famílies i dels agents socials, les organitzacions, les institucions i les associacions de l'entorn, com a elements clau per a previndre els mecanismes d'exclusió.

EQUIPS D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA

1. Els centres docents de titularitat de la Generalitat que imparteixen ensenyances d'educació infantil i primària i d'educació especial disposaran d'equips d'orientació educativa, els quals tindran la consideració d'òrgans de coordinació.
2. Els equips d'orientació educativa dels centres d'educació infantil i primària de titularitat de la Generalitat estaran constituïts pel professorat de l'especialitat d'orientació educativa i pel personal especialitzat de suport, docent i no docent, que intervé en el centre.
3. Els equips d'orientació educativa dels centres d'educació especial de titularitat de la Generalitat estaran constituïts pel professorat de l'especialitat d'orientació educativa i una persona de la plantilla, designada per la direcció del centre, per cadascuna de les especialitats següents: pedagogia terapèutica, audició i llenguatge, educadora d'educació especial i fisioteràpia, així com pel personal de l'àmbit social i sanitari que intervé en el centre.

4. La persona coordinadora d'igualtat i convivència podrà participar, a criteri de la direcció del centre, en les reunions de l'equip d'orientació educativa, amb la finalitat de cooperar, planificar i donar suport a les actuacions que, en aquest àmbit, es desenvolupen en el centre, en coherència amb el pla d'igualtat i convivència, d'acord amb el pla director de coeducació i els plans d'igualtat impulsats per la Generalitat que siguin aplicables.
5. Quan siga necessari, per la naturalesa dels temes a tractar, les famílies, les entitats d'iniciativa social i els agents externs de suport a l'orientació i a la inclusió podran participar en les reunions de coordinació de l'equip d'orientació educativa.
6. L'equip d'orientació educativa actuarà sota la supervisió de la direcció d'estudis.
7. El professorat de l'especialitat d'orientació educativa formarà part del claustre del centre al qual estiga adscrit.

FUNCIONS DE L' EQUIP D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA

Els equips d'orientació educativa tindran les següents funcions:

- a) Cooperar en la planificació, la coordinació, el desenvolupament i l'avaluació de les actuacions d'orientació educativa i professional i d'acció tutorial, que incorporin la perspectiva de gènere i tinguin en compte la diversitat de tot l'alumnat.
- b) Assessorar i cooperar amb els equips educatius, amb les figures de coordinació i amb els òrgans de govern, de coordinació docent i de participació dels centres docents en:
 1. El procés d'identificació de les barreres que estan presents en el context escolar, familiar i sociocomunitari, així com en la planificació, el desenvolupament i l'avaluació d'actuacions i programes que contribuïsquen a eliminar-les, posant especial atenció en aquells que tinguin un caràcter preventiu.
 2. L'organització dels suports personals i materials de manera que augmenten la capacitat del centre per a respondre de manera eficaç a la diversitat i assegurin l'accés de tot l'alumnat a l'orientació educativa i a les experiències educatives comunes.
 3. L'accessibilitat dels entorns i dels materials didàctics i curriculars, incloent el procés d'elaboració de les programacions didàctiques, en els diferents nivells de concreció, d'acord amb els principis del disseny universal i l'accessibilitat.
 4. La prevenció i la detecció primerenca de les dificultats d'aprenentatge, de les

necessitats de suport i de les situacions de desigualtat o desavantatge, així com l'organització i el seguiment de les mesures que ajuden a superar-les i a compensar les situacions i circumstàncies que les produeixen.

5. La planificació, el desenvolupament i l'avaluació d'actuacions de promoció de la igualtat i la convivència i la intervenció en els procediments derivats dels diferents protocols: absentisme, atenció sanitària, prevenció de la violència i desprotecció, acollida de l'alumnat nouvingut o desplaçat i tots aquells que dispose l'administració per a afavorir la inclusió de l'alumnat.
6. La planificació, el desenvolupament i l'avaluació dels processos d'acollida a l'inici de l'escolarització i de transició entre etapes i modalitats d'escolarització, i en el cas dels centres d'educació especial, també en els processos de transició a la vida adulta i d'inserció sociolaboral.
7. L'organització i el desenvolupament del programa d'accions formatives del centre, els projectes d'investigació i innovació i les actuacions de sensibilització dirigides als equips educatius, a l'alumnat, a les famílies i a l'entorn sociocomunitari.

c) Participar en l'avaluació sociopsicopedagògica i cooperar amb els equips educatius en el disseny, desenvolupament, seguiment i avaluació de les mesures de resposta que se'n deriven i dels plans d'actuació personalitzats, facilitant l'assessorament i acompanyament necessari a les famílies i a l'alumnat, recollint la seua opinió, fent-los partícips en el procés, en la presa de decisions i en la consecució dels objectius planificats.

d) Col·laborar amb la direcció del centre en la tramitació de les mesures de resposta educativa per a la inclusió que requerisquen l'autorització de l'Administració educativa, i amb aquesta i el professorat, en el registre en els sistemes de gestió de les dades de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i de compensació de desigualtats.

e) Donar suport a l'alumnat que ho requerisca mitjançant un acompanyament que reforce el seu ajust personal, el sentit de pertinença al centre i al grup classe i la consecució dels aprenentatges.

f) Orientar a les famílies i acordar pautes que contribuïsquen a millorar el desenvolupament personal, intel·lectual, acadèmic, social i emocional de les seues filles i fills.

g) Participar en les sessions d'avaluació dels diferents cursos de les etapes corresponents.

h) Transmetre i recollir, d'acord amb la normativa vigent, la informació educativa de l'alumnat que requereix una resposta personalitzada, entre les diferents estructures de l'orientació educativa i professional, els serveis i institucions de l'entorn implicades i els serveis públics de l'administració local, autonòmica o estatal.

i) Establir i coordinar accions conjuntes amb els agents externs i els serveis educatius, sanitaris, socials, d'infància, culturals i laborals de l'entorn que contribuïsquen al desenvolupament del pla d'activitats de l'equip d'orientació educativa.

j) Qualsevol altra que l'Administració educativa determine en el seu àmbit de competències.

9. EVALUACIÓ DEL PLÀ DE ACCIÓ TUTORIAL

La avaluació no consisteix només a mesurar els resultats en funció dels objectius proposats, sinó que és un mitjà per a regular tot el procés. Ha de ser un instrument útil per a la detecció de necessitats, la promoció del diàleg i la cerca de solucions.

En relació al PAT, el procés avaluatiu no té una altra finalitat que la d'afavorir la reflexió sobre la planificació i la pràctica tutorial.

La informació obtinguda ens donarà dades sobre l'efectivitat de la nostra intervenció tutorial, podent ajudar en la revisió i, si és el cas, modificació del Pla. D'altra banda, ha de portar-nos també a comprovar si satisfà o no les necessitats del professorat, de les famílies i, especialment, de l'alumnat, ja que són els principals destinataris i receptors d'aquesta intervenció.

9.1. OBJECTIUS DE L'AVALUACIÓ

- Avaluar el desenvolupament del PAT, analitzant els principals aspectes positius i negatius, els avanços realitzats, les dificultats trobades i les propostes de millora.
- Valorar els resultats en funció de la consecució dels objectius del PAT.
- Orientar en la presa de decisions que possibiliti la introducció de canvis que permeten millorar el procés de realització i ajustar i incorporar actuacions posteriors en funció de les necessitats sorgides.

9.2. ASPECTES A AVALUAR

Integració del Programa en la cultura i pràctica docent del centre

Indicadors:

- Coherència del Programa amb el PEC i amb la resta d'elements del PCC.
- Grau d'implicació dels diferents òrgans i membres de la Comunitat Educativa: Equip Directiu, claustre, Professorat Tutor i especialista, alumnat.
- Complementarietat amb altres programes del Centre.
- Grau d'acceptació per part del professorat, alumnat i famílies.
- Grau d'implicació per part del professorat, alumnat i famílies.

- Adequació de les decisions preses sobre organització i assignació de recursos.

Estructura i planificació del Pla d'Acció Tutorial

Indicadors:

- Grau d'adequació dels objectius i continguts a les necessitats i característiques de la Comunitat Educativa.
- Valoració de la selecció d'activitats.
- Valoració d'organització i la metodologia proposada.
- Adequació dels recursos materials i humans.
- Coordinació i treball en equip dels implicats en l'elaboració del Pla.
- Grau de participació dels implicats en la seua elaboració.

Desenvolupament de l'Acció Tutorial

Indicadors:

- Relació de les activitats amb els objectius i grau en què afavoreixen el seu assoliment.
- Grau d'interés i satisfacció despertat per les activitats proposades.
- Adequació dels recursos aplicats.
- Temporització.
- Grau de compliment dels principis metodològics i organitzatius.
- Metodologia aplicada i procediments seguits.
- Intervenció dels tutors i tutores.
- Clima de l'aula.
- Participació de l'alumnat.
- Relació tutor/a-famílies.

9.3. DESCRIPCIÓ DEL PROCÉS D'AVALUACIÓ

Fase inicial.

- Anàlisi de la situació de partida.
- Planificació de l'avaluació.
- Incorporació de les propostes de millora assenyalades en la Memòria final del curs anterior.

Es realitzarà a principi de curs, a través de reunions dels tutors/es amb Direcció d'Estudis i psicopedagoga, i a través de la COCOPE.

Fase contínua.

- Els resultats parcials que es van obtenint seran el mitjà per a comprovar l'adequada prioritització d'objectius, seqüenciació de continguts, plantejaments metodològics, etc.
- Reajustament del Pla d'Acció Tutorial.

Es realitzarà al llarg del curs, coincidint amb les sessions d'avaluació trimestrals, les sessions mensuals de la COCOPE i les sessions de tutoria amb l'alumnat.

Fase final

- Els informes del tutor/a, l'anàlisi de les respostes als qüestionaris, l'observació d'actuacions i la valoració crítica constitueixen, entre altres, la informació necessària que ha de fonamentar una posterior presa de decisions per al curs següent.

Es realitzarà al final del curs, a través de la reunió final de tutors/es amb Direcció d'Estudis, a través de la COCOPE i de la sessió final de tutoria amb l'alumnat.

L'elaboració o revisió del pla tutorial per al curs s'efectuarà en la primera quinzena de setembre.

En el primer Claustre s'adjudicaran les tutories i es confeccionarà un calendari de reunions per a marcar les directrius de l'acció tutorial i la col·laboració entre els tutors i altres professors que incidisquen en les aules. Seria convenient repassar els principis que figuren en el Projecte Educatiu de Centre i el Reglament de Règim Interior per a fixar amb major precisió les línies d'actuació més adequades a aquest projecte.

10. ORIENTACIONS, RECURSOS I MATERIALS

1. Les normes escolars:

És necessari decidir normes sobre els següents temes que afecten a tot el Centre. Tindran la seua relació amb el Pla de Convivència i amb el Reglament de Règim Interior.

- Entrades i eixides a classe, a les nou, a l'esbarjo, a les 14.00 hores. També en els temps d'Educació Física.
- Normes per als esbarjos: pilotes, càstigs, entrada als lavabos...
- Canvis de classe del professorat.
- Normes per al temps de classe, gestió de l'aula.
- Puntualitat, etc.

Es poden proposar normes generals de convivència per al Centre, senzilles i en les quals anem a incidir durant un temps determinat, fins a aconseguir que l'alumnat les interioritze vertaderament abans de passar al treball amb altres. Serà necessari proposar un llista de “conseqüències lògiques” per a l'alumnat que no respecta les normes establertes:

- Gestió del funcionament de l'aula.
- Entrem i eixim en fila de manera ordenada i silenciosa.
- Som puntuals per a entrar a classe.
- Per a participar en classe alcem la mà i esperem el nostre torn.
- Escoltem i respectem als nostres companys/es durant les seues intervencions.
- Atenem al mestre/a quan explica o dona instruccions per a realitzar la tasca.
- Demanem permís per a abandonar el lloc o eixir de classe.
- Quan entra un professor/a romandrem en silenci.

Millora de la convivència

- Respectem als companys quan s'equivoquen o tenen una opinió diferent a la nostra.
- Els problemes es resolen dialogant i evitant baralles i insults.
- Ens dirigim als nostres companys i companyes, mestres i mestres pel seu nom i de forma respectuosa.
- Demanem les coses per favor i donem les gràcies.

Hàbits

- Cuidem el material i mantenim la classe neta i ordenada.
- Cuidem l'elaboració i presentació dels treballs.
- Quan algú alié entra a l'aula li tractem amb respecte i guardem silenci.
- Cridem a la porta abans d'entrar i expliquem el motiu de la nostra visita.

11. PROGRAMA D'EDUCACIÓ AFECTIVO-SEXUAL

11.1 INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL PROGRAMA

La construcció de la identitat de gènere i les relacions afectives són uns conceptes molt importants i fonamental per a treballar dins de l'etapa escolar de l'alumnat ja que ells són imprescindibles per a la correcta formació integral de l'alumnat. És per això, que hem considerat necessari incloure en el nostre Pla d'Acció Tutorial un programa específic per a treballar amb l'alumnat l'educació afectiva i sexual.

L'educació afectiva i sexual ha de començar a treballar-se des dels primers cursos, ja que només d'aquesta forma, aconseguirem educar a l'alumnat en la igualtat, en la no discriminació, en l'establiment de relacions afectives i sexuals de qualitat i respectuoses.

Cal destacar que la participació de les famílies en aquest programa és fonamental, ja que tota la comunitat educativa ha d'anar cap a la mateixa direcció i per al centre és imprescindible comptar amb el seu suport, col·laboració i implicació.

11.2 MARC LEGAL

- La Constitució Espanyola.
- Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, sobre protecció civil del dret a l'honor, la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.
- Llei Orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE).

- Llei Orgànica 8/2013, de 9 desembre, de millora de la qualitat educativa (LOMCE).
- Llei Orgànica d'Educació 3/2020 del 29 de desembre per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006 (LOMLOE).
- Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.
- Llei 12/2008, de la Generalitat, de Protecció Integral de la Infància i l'adolescència de la Comunitat Valenciana.
- Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, pel qual es regula el currículum bàsic de l'Educació Primària.
- Programa d'Educació Afectiva i Sexual 2 - Decret 38/2008, de 28 de març, del Consell, pel qual es regula el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil.
- Decret 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i serveis.
- Ordre 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i de la Conselleria de Benestar Social, per la qual s'implanta la fulla de notificació de la possible situació de desprotecció del menor detectada des de l'àmbit educatiu a la Comunitat Valenciana i s'estableix la coordinació interadministrativa per a la protecció integral de la infància.
- Ordre 62/2014, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència i estableix protocols específics d'actuació davant l'assetjament escolar i ciberassetjament, davant conductes que alteren la convivència de forma greu i reincident, davant la violència de gènere i davant qualsevol d'aquestes conductes si es produïren fora del Centre educatiu.
- Instrucció del 15 de desembre de 2016 del director general de Política Educativa, per la qual s'estableix el protocol d'acompanyament per a garantir el dret a la identitat de gènere, l'expressió de gènere i la intersexualitat.

11.3 OBJECTIUS GENERALS

En Educació Infantil i Educació Primària tenim una sèrie d'objectius a través dels quals pretenem que el nostre alumnat desenvolupi una sèrie de capacitats i habilitats en allò relacionat amb la dimensió afectivo-sexual.

Específicament, en l'article 3 del Decret 38/2008, de 28 de març, del Consell, pel qual es regula el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil, s'estableixen alguns objectius relacionats amb aquests aspectes afectius i sexuals inclosos en els objectius del segon cicle:

- a) Conèixer el seu propi cos i el dels altres, i les seues possibilitats d'acció i aprendre a respectar les diferències.
- d) Desenvolupar les seues capacitats afectives.
- e) Relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, així com exercitar-se en la resolució pacífica de conflictes.

Quant a Educació Primària, en l'article 7 del Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, pel qual es regula el currículum bàsic de l'Educació Primària, també trobem una sèrie d'objectius relacionats amb la dimensió afectivo-sexual, com són els següents:

- k) Valorar la higiene i la salut, acceptar el propi cos i el dels altres, respectar les diferències i utilitzar l'educació física i l'esport com a mitjans per a afavorir el desenvolupament personal i social.
- m) Desenvolupar les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.

11.4 OBJECTIUS ESPECÍFICS

Etapa d'Infantil

Al llarg de l'etapa d'Educació Infantil es treballarà des d'una perspectiva globalitzadora, partint de les idees i coneixements previs i del nivell de maduració de cadascun dels alumnes/as, sempre tenint en compte les seues curiositats i interessos.

En Educació Infantil es potenciaran els següents objectius específics:

- Conèixer i descobrir els caràcters sexuals del seu propi i el dels altres.
- Desenvolupar actituds de respecte cap a les diferències individuals per raó de sexe.
- Adquirir i familiaritzar-se amb el vocabulari sexual.
- Acceptar i respectar les característiques diferencials dels altres per raó de sexe.

Partint d'aquests objectius es treballaran els següents continguts:

Conceptuals	• Características diferencials del propi cos respecte als altres. • Caràcters sexuals del cos.
Procedimentals	• Distinció entre les semblances i diferències entre les característiques del propi cos i les d'un xiquet i una xiqueta representats gràficament. • Reconeixement i diferenciació entre els òrgans sexuals. • Identificació de la pròpia imatge corporal.
Actitudinals	• Acceptació de les diferents característiques corporals sexuals. • Actitud no discriminació davant les diferències per raó de sexe. • Respecte i actitud de col·laboració amb els altres.

Etapla de Primària

Els objectius específics que es van a treballar en l'etapa d'Educació Primària quant a la dimensió afectivo sexual són:

- Adquirir coneixements bàsics sobre la sexualitat humana (aspectes biològics, psíquics i socials) amb la finalitat de qüestionar i eliminar creences i prejudicis infundats, demanant l'ajuda d'altres persones en cas de necessitat i utilitzant de forma crítica els recursos que té al seu abast.

- Desenvolupar una actitud de naturalitat davant la sexualitat, entenent-la com a forma de comunicació humana i font de salut, plaer, afectivitat i, quan es desitja, de reproducció.
- Anar consolidant una identitat sexual lliure d'elements de gènere discriminatoris, entenent la plasticitat del fet sexual humà com una realitat positiva i desenvolupant hàbits, actituds i conductes saludables entorn de la sexualitat.
- Establir el diàleg i la comunicació sobre els temes sexuals en l'interior del grup d'iguals, en la família i en l'escola; desenvolupant un vocabulari precís i no discriminatori en relació amb la sexualitat.
- Desenvolupar una ètica social, on les relacions entre les persones estiguen basades en la igualtat, el respecte i la responsabilitat.

Partint d'aquests objectius es treballaran els següents continguts:

Conceptuals	• Característiques diferencials del propi cos respecte als altres. • Caràcters sexuals del cos. • Vocabulari precís i no discriminatori en relació amb la sexualitat.
Procedimentals	• Coneixements bàsics sobre la sexualitat humana (aspectes biològics, psíquics i socials). • Identificació de la pròpia imatge corporal.
Actitudinals	• Acceptació de les diferents característiques corporals sexuals. • Actitud no discriminació davant les diferències per raó de sexe. • Actitud de naturalitat davant la sexualitat. • Hàbits, actituds i conductes saludables entorn de la sexualitat.

11.5 ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES PER A ALUMNAT DE 3 A 6 ANYS

Per a treballar l'educació afectiva i sexual en l'etapa d'Educació Infantil és fonamental assegurar la construcció d'uns aprenentatges significatius partint sempre dels coneixements previs de l'alumnat i dels seus interessos. A més, el professorat serà

l'encarregat de propiciar una sèrie d'orientacions per a aconseguir un aprenentatge significatiu i que els alumnes/es vagen aprenent a aprendre a través del descobriment, entre les quals cal destacar les següents:

- Contextualitzar els processos d'ensenyament-aprenentatge en situacions pròximes i de la seua vida quotidiana fomentant el paper actiu de l'alumnat.
- Tractar els continguts de forma transversal en les 3 àrees d'aprenentatge.
- Globalitzar els processos d'aprenentatge: presentar a l'alumnat la realitat de forma global a través de centres d'interés, projectes de treball..., mitjançant els quals posen en acció tots els mecanismes implicats en la conceptualització del seu entorn, mecanismes de l'àmbit expressiu (lògic-matemàtic, plàstic, motor-lingüístic).
- Desenvolupar estratègies de grup i individualitzades, potenciant el treball autònom i cooperatiu.
- Desenvolupar una educació coeducativa de valors i potencialitats positives en tots dos sexes, i la posada en pràctica d'activitats compensadores d'aquelles desigualtats lligades al gènere.
- Crear un clima d'aula basat en la tolerància, l'afectivitat i la confiança mútua, facilitant la participació de totes les persones.
- Coordinació amb les famílies en el procés d'ensenyament-aprenentatge perquè l'alumnat reba una formació coherent i no contradictòria, tant en els coneixements com, i fonamentalment, en les actituds.
- Afavorir l'avaluació formativa, l'autoavaluació i la coavaluació.

Entre les estratègies d'aprenentatge a desenvolupar destaquem les següents:

Estratègies d'aprenentatge per a l'organització de la informació amb activitats d'identificació, comparació, classificació (taules de doble entrada, agrupaments, etc.) i d'aplicació (elaborar murals).

Estratègies d'aprenentatge en situacions lúdiques proporcionaran a l'alumnat vivències més agradables, significatives i efectives. Amb activitats com: jocs de cooperació, coneixement, cohesió, jocs populars, puzles, dramatitzacions, endevinalles, laberints. És molt important introduir a l'aula diversos tipus de jocs que afavorisquen i potencien les relacions interpersonals, l'autoestima, la cooperació... i que en definitiva contribuïsquen a la creació d'un clima de confiança i alegria.

Les estratègies de comunicació juguen un paper molt important en el desenvolupament i sosteniment de la motivació de l'alumnat “el que faig és important” i “serveix per a alguna cosa”... en la construcció de coneixements cada vegada més elaborats i descentrats, en la potenciació de la comunicació a través de diversos mitjans d'expressió, etc. Serien activitats tals com: presentació de treballs a l'alumnat d'altres cursos, als pares i mares, enviar els treballs elaborats a la biblioteca del centre, etc.

Estratègies de grup i individualitzades, potenciant el treball autònom i cooperatiu. Tant el treball individual com en grup s'empren freqüentment en el desenvolupament de les activitats proposades en la programació: observació, experimentació, diàleg... Ambdues formes d'agrupament han de facilitar el desenvolupament del treball autònom i cooperatiu. Així, cada alumne o alumna treballa al seu ritme i nivell construint les seues concepcions de la realitat i és el grup el que facilita i promou l'establiment de metes col·lectives, el contrast de coneixements i actituds, el conflicte sociocognitiu... Aquestes característiques són importants en tot procés d'ensenyament i aprenentatge, però imprescindibles per al treball cognoscitiu i d'actituds de la sexualitat. En aquest sentit, és fonamental destacar l'assemblea com una activitat o forma d'organització i decisió de la classe que promou i facilita el crear un clima d'acceptació mútua i cooperació, induint a l'organització d'equips de treball, distribució de tasques i responsabilitats...

11.6 ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES PER A ALUMNAT DE 6 A 12 ANYS

La metodologia per a treballar la dimensió afectivo-sexual en Educació Primària es basa en les següents orientacions:

- Assegurar la construcció d'aprenentatges significatius partint de les seues experiències i els seus coneixements previs per a reflexionar sobre ells i aprendre a aprendre.
- Contextualització dels processos d'ensenyament-aprenentatge partint de l'entorn socionatural de l'escola perquè l'aprenentatge escolar no supose una cosa aliena a les vivències de l'alumnat, i perquè aquest siga protagonista actiu en la transformació i millora de la seua realitat.
- Partir de la seua realitat més pròxima i pròxima per a progressivament avançar cap a la generalització i coneixement de la realitat més llunyana i abstracta, a través d'activitats com: les eixides, les visites, les enquestes i les investigacions.
- Realització d'activitats que permeten desenvolupar hàbits i estratègies d'observació, de recollida d'informació, d'anàlisi crítica, de classificació..., dins d'un aprenentatge motivacional i significatiu.
- Possibilitar que l'alumnat realitze aprenentatges significatius autònomament.
- Fer un ús adequat de les estratègies expositives (aprenentatge per recepció, ús de la memòria, importància dels continguts...) en el moment que faça falta.
- Augmentar l'espai i la importància de les estratègies per descobriment (aprenentatge experiencial, importància dels continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals, paper investigador de l'alumnat i el professorat...).
- Facilitar la globalització dels aprenentatges a través de Centres d'Interés, Tòpics, Projectes de Treball...

- Desenvolupar estratègies de grup i individualitzades, potenciant el treball autònom i cooperatiu a través d'activitats com l'observació, experimentació, diàleg, debat...
- Desenvolupar una educació coeducativa desenvolupant valors i potencialitats positives en tots dos sexes, i la posada en pràctica d'activitats compensadores d'aquelles desigualtats lligades al gènere, que dificulten el desenvolupament de totes les capacitats de la personalitat humana.
- Tindre actituds i conductes quotidianes de tracte i vocabulari igualitari a l'aula per a reforçar positivament la igualtat.
- Desenvolupar la labor educativa en un ambient tolerant i de confiança, facilitant la participació de totes les persones.
- Facilitar la cohesió i confiança de l'alumnat a través de la introducció de jocs de coneixement, comunicació, cohesió, confiança, cooperació..., en les sessions de treball.
- Fomentar l'ús de diferents Materials Didàctics.
- Treballar en coordinació amb mares i pares perquè l'alumnat reba una formació coherent i no contradictòria, tant en els coneixements com, fonamentalment, en les actituds.

Entre les estratègies d'aprenentatge a desenvolupar destaquem les següents:

Estratègies de cerca d'informació: a través d'aquestes activitats es recullen idees i dades que serveixen de contrast, obrint noves perspectives i familiaritzant, al mateix temps, a l'alumnat amb les diferents fonts d'informació i amb el seu ús.

Dins d'elles proposem activitats com:

- Recollida d'informació, a partir d'un guió prèviament elaborat, en llibres, fullets, en el barri o poble...
- Entrevistes col·lectives.
- Enquestes.
- Eixides fora del centre escolar.

Estratègies d'organització de la informació.

Algunes activitats d'aquest tipus són:

- Elaboració de guions de treball.
- Elaboració de diagrames, taules de doble entrada, murals, fullets, transparències, diapositives...

Estratègies d'aprenentatge en situacions lúdiques:

Dins d'elles proposem activitats com:

- Passatemps: sopes de lletres, missatges secrets, endevinalles...
- Jocs de cooperació, de coneixement, de cohesió...
- Puzles.
- Dramatitzacions.

Estratègies de comunicació.

Moltes de les activitats ja comentades serveixen al seu torn de comunicació; no obstant això, esmentarem algunes més específiques com:

- Presentació de treballs a l'alumnat d'altres cursos, als pares i mares, a les associacions del barri...
- Enviar els treballs elaborats: monografies, contes, còmics, poesies, cartes, articles d'opinió..., al periòdic escolar, als mitjans de comunicació, a altres col·legis, a la biblioteca de l'aula, del centre...
- Realitzar campanyes de sensibilització, formació, etc., en el centre, barri...

Estratègies per a l'establiment de metes col·lectives: Les activitats que permeten i conviden a l'alumnat a comprometre's en la investigació de les idees i en l'aplicació de processos intel·lectuals són molt eficaces. Per exemple:

- Realitzar un turbulència d'idees.
- Realitzar un baròmetre de valors.
- Realitzar una sessió d'imatge-paraula.
- Realitzar un comentari de text.
- Realitzar un vídeo-fòrum.
- Realitzar una anàlisi de la publicitat.
- Realitzar un panell de persones expertes.
- Facilitar les condicions perquè totes les respostes siguin raonades, totes les persones poden parlar i ser escoltades (sobre, per exemple, la responsabilitat entre els sexes en el repartiment de tasques domèstiques), és més apropiat que pretendre transmetre-ho verbalment.

Estratègies de resolució de problemes: És molt important plantejar activitats que porten amb si l'anàlisi de situacions problemàtiques, l'estudi dels problemes individuals i col·lectius des de diferents punts de vista, dels factors a tindre en compte a l'hora de plantejar una acció concreta, de les conseqüències d'aquesta i de la cerca de diverses alternatives.

D'altra banda, en aquestes edats és de vital importància l'adquisició del pensament causal, consecutiu, alternatiu i en perspectiva que els permeta desenvolupar noves capacitats per a enfrontar-se a situacions noves, prendre decisions importants i tindre una major integració crítica en el mitjà on es desenvolupen.

Així mateix, l'entrenament en habilitats socials, comunicació interpersonal i ètica social ha d'ocupar un lloc destacat.

Per això, es poden incorporar activitats tals com:

- Dramatitzacions.
- Joc de rols.
- Estudi de casos.
- Resolució de problemes.
- Invenció de situacions problemàtiques.

- Desenvolupament d'habilitats socials.

11.7 ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES A NIVELL DE CENTRE

Les línies metodològiques i procedimentals del nostre Centre estan emmarcades dins del nostre Projecte educatiu de Centre (PEC), del nostre Pla de convivència, del nostre pla d'Acció Tutorial (AT) i del nostre Pla d'atenció a la diversitat i inclusió educativa (PADIE). En concret:

- **El PEC** recull les nostres senyes d'identitat i principis educatius (inclusió, democratització, no discriminació, coeducació, etc.) a partir dels quals s'estructuren les nostres regles d'organització i funcionament i es coordina eficaçment al nostre equip docent i a tota la comunitat educativa.
- **El PADIE** com un document bàsic per a atendre les diversitats d'alumnat i dins d'elles a la diversitat sexual, familiar i d'identitat de gènere.
- **El Pla de convivència** com un instrument preventiu. El seu objectiu és generar un bon clima d'ensenyament-aprenentatge a través de la prevenció sistemàtica que convertisca el nostre Centre en un lloc no violent on s'educa en i per a la resolució pacífica de conflictes i on les diferències siguin vivències enriquidores.
- **El pla d'Acció Tutorial** com un instrument per a personalitzar l'educació, ajustar la resposta educativa a les necessitats particulars de l'alumnat afavorint els processos de maduresa personal i la pròpia identitat. Des d'aquest marc pretenem que la nostra intervenció en cadascun dels següents àmbits ens ajude a ensenyar als nostres alumnes i a les nostres alumnes a pensar, a conviure a comportar-se i a prendre decisions.

11.8 ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES EN L' ÀMBITO DE LES TUTORIES

Respecte al alumnat	○ Atendre les diferències individuals i reforçar i augmentar l'autoestima. ○ Fomentar la participació de l'alumnat en la formació i assistència entre iguals. ○ Crear una assemblea de convivència en la qual es reflexione sobre el compliment de normes, relacions entre l'alumnat o qualsevol altra problemàtica que pugui sorgir. ○ Evitar restringir l'accés de l'alumnat a la informació sobre diversitat sexual, familiar i d'identitat de gènere. ○ Oferir certificats de reconeixement a les actuacions positives contra la discriminació i a favor de la diversitat sexual. ○ No pressuposar que tot l'alumnat forma part d'una família composta per un pare i una mare. Existeixen múltiples estructures familiars: homoparentals, monoparentals, reconstituïdes, cohabitació de tutors. ○ Reenfocar els dies del pare i de la mare com a dies de reflexió sobre la diversitat de famílies que hi ha a l'aula i en la societat en general. ○ Reflexionar amb l'alumnat i oferir models de masculinitat alternatius als tradicionals. ○ Col·locar símbols a les aules que indiquen que l'educació oferida al Centre està amb contra de qualsevol discriminació per motius d'orientacions sexual, diversitat familiar i identitat de gènere. ○ No obviar l'interès dels alumnes i alumnes cap a qüestions relatives a la sexualitat, el desig i l'amor. ○ Utilitzar un llenguatge no sexista i intentar abastar la major diversitat. ○ Treballar els rols de gènere i promoure jocs coeducatius no sexistes.
--------------------------------	---

	○ Incentivar la lectura de contes sense estereotips de gènere. ○ Evitar fer grups utilitzant el sexe com a criteris i utilitzar la creativitat i dividir l'alumnat sobre la base d'altres característiques: mes de naixement, ordre alfabètic, núm. de germans i germanes, etc. ○ Actuar immediatament davant comentaris, acudits i burles sexistes o homòfobes fetes per l'alumnat. ○ Treballar els drets humans per damunt de les creences religioses i culturals. ○ Crear un clima de confiança i de seguretat i abordar la sexualitat, l'amor, l'afecte, el plaer, els rols, la identitat de gènere i les orientacions del desig. ○ Sensibilitzar l'alumnat sobre l'amor i la cura del seu propi cos.
Respecte als docents	○ Coordinar-se amb la resta de docents en la realització d'actuacions encaminades a abordar la diversitat sexual, familiar i d'identitat de gènere. ○ Coordinar-se perquè el centre dispose de recursos pedagògics (llibres de la biblioteca, llibres de text, material adaptat, etc.) relatius a la diversitat sexual, familiar i d'identitat de gènere. A més, aquests han d'estar integrats amb els altres materials no en espais diferenciats. ○ Coordinar-se perquè tots els materials siguin respectuosos amb la diversitat sexual, familiar i d'identitat de gènere. ○ Coordinar-se per a reconstruir mites i estereotips sobre la sexualitat, gènere i orientació sexual i treballar aquestes qüestions de forma transversal en totes les àrees, sense reduir-ho a jornades específiques. ○ Promoure metodologies a nivell de Centre que fomenten la interacció, l'equitat i la responsabilitat compartida per a previndre qualsevol tipus de violència.

11.9 ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES EN L'ÀMBIT DE LES ACTIVITATS D'ESBARJO I ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

L'esbarjo i les activitats extraescolars són moments privilegiats per a les relacions interpersonals entre iguals. Per això, els mestres i les mestres del Centre prestaran especial atenció a promoure activitats inclusives i que respecten les diferències de gènere.

És fonamental parar esment en el tipus de llenguatge que fomentem en aquest temps d'oci, gaudi i convivència, ja que aquest ha de ser el més igualitari i inclusiu possible.

11.10 ACTIVITATS

És necessari que cadascuna de les activitats que es van a dur a terme per a treballar l'educació afectivo-sexual en el centre estiga adaptada a cadascun dels nivells educatius. Existeixen diversos tipus d'activitats que podem realitzar, entre les quals cal destacar:

Activitats de caràcter experimental: A través d'elles captem la capacitat de l'alumnat per a resoldre-les de manera eficaç, per a organitzar-se, per a distribuir funcions, per a intercanviar idees i per a col·laborar en un projecte comú. Al final del procés es podrà valorar si són competents per a elaborar les conclusions dels seus treballs, donant-se compte que han après coses noves o que han modificat coneixements que ja posseïen.

Activitats extraescolars o complementàries al currículum: Aquest tipus d'activitats tenen un fort component motivacional. S'avaluen en tres fases: preparació, realització i treball posterior. Es realitzarà a través de l'observació directa del professorat, la revisió dels quaderns de camp, de les conclusions, de la responsabilitat en el repartiment de tasques, de la interacció dins del grup i entre aquest i el professorat.

Activitats d'investigació: Ús i consulta de fonts documentals i de les tecnologies de la informació, com entrevistes, diccionaris, llibres, internet... A partir d'elles desenvolupem l'habilitat per a recaptar informació de diferents fonts i la capacitat d'anàlisi, crítica, contrast...

Activitats d'expressió oral: A través d'aquest tipus d'activitats: participació en assemblees, en debats, en jocs, en dramatitzacions, en exposició de treballs d'equip, etc., podem valorar el nivell de vocabulari, de coneixements i d'actituds, tant individual com grupal.

Activitats d'expressió escrita: D'una banda, a través de la revisió de quaderns, informes, monografies, murals... que permet detectar els avanços i deficiències en relació a l'expressió escrita del nostre alumnat. I d'altra banda, a través de la realització de fitxes, redaccions, dibuixos realitzats, etc., que ens permeten avaluar sobretot, l'adquisició i memorització comprensiva dels fets i coneixements.

Concretament cada nivell educatiu va a realitzar les següents activitats:

11.10.1 ACTIVITATS PER A EDUCACIÓ INFANTIL:

Per a treballar l'educació sexual:

A través d'una làmina/dibuix/les mascotes o ninots de la classe, observarem les diferències entre el xiquet/a.

- Després d'observar-los i comentar-los, es realitzaran les següents activitats que estaran adaptades a cadascun dels nivells:
- Joc “en la classe hi ha xiquets i xiquetes”.
- Començarem aquesta activitat fent que els xiquets/es expressen verbalment el seu sexe. Cadascú dirà: “Jo soc una xiqueta”.
- Després ho faran construïnt frases negatives: “Jo no soc un xiquet”.
- Després indicaran el nom d'un company indicant si és xiquet o xiqueta. “Maria és una xiqueta”.

Sessió de Psicomotricitat (Aquesta activitat té moltíssimes variants, ací hem reflectit un exemple d'ella).

- Posarem música, i xiquets/es es mouran lliurement per la classe.
- Treballarem la situació espacial dins-fora i les postures. Cada vegada que parem la música donarem una ordre. Per exemple: “Xiquets dins de la catifa, tombats”, “Xiquetes fora de la catifa de peu”.

De manera gràfica: Es poden realitzar diferents activitats en la que els xiquets/es hauran de:

- Indicar, assenyalar o picar la figura humana segons si són xiquets o xiquetes.
- Dibuixar el seu cos segons la identitat sexual de cadascun.
- En l'assemblea, en el nivell de 3 anys, diàriament, el protagonista es representa gràficament en la pissarra. En gran grup es parla de les qualitats positives del protagonista.

Medalles: És en l'assemblea de 3 anys quan el/la protagonista ha de triar la medalla que li correspon per ser xiquet o xiqueta.

Projecte “AIXÍ SOC JO”, en el qual cada mes es dibuixen a si mateixos. Amb tots els dibuixos es crearà un llibre a la fi de curs que reculla l'evolució de cadascun.

Llibre viatger: És en aquest segon trimestre quan es posarà en marxa, en el nivell de 3 anys, el llibre viatger que recollirà una qualitat positiva de cadascun dels xiquets. Li ho portaran a casa per a completar-ho amb les seues famílies i es treballarà a l'aula en gran grup.

Retallables i puzles:

- Retallar puzles segons l'edat per a formar la figura humana.
- Pintar i picar les parts del cos per a formar el cos humà.
- Pintar, picar o retallar peces de roba per a vestir amb elles al xiquet o a la xiqueta, posant atenció que els colors no tenen gènere, són colors. Treballarem el conte “Si el rosa és de les xiquetes, el blau és de la mar”, que tracta sobre aquest tema.

Parts del cos

Joc On és? Per parelles els donem als xiquets/es gometes. Hauran de marcar en el seu company/a les parts del seu cos que anem dient. Primer ho farà un i després l'altre. Una vegada acabem, cada xiquet/a anirà nomenant les parts del cos que tenen marcades els seus companys. Podem acompanyar les ordres amb imatges visuals.

Joc tipus Twister, que es faça en cartolina i les diferents parts del cos, 4 en 3 anys, 6 en 4 anys i 8 en 5 anys.

- Mà, peu, cap i esquena.
- Mà, peu, orella, colze, esquena, genoll.
- El mateix més front i barbeta.

Joc simbòlic dels metges: en el qual els xiquets/es faran de metges i pacients.

- Hi haurà tres rols: infermer/a, pacient i metge.
- El pacient anirà nomenant i/o assenyalant la part del cos que li fa mal.
- L'infermer/a li informarà a l'especialista que ha d'anar: dentista, oculista, oftalmòleg o pediatre, segons el nivell en el qual estiguem hi haurà més o menys especialistes.
- El metge marcarà en una fulla on apareix la figura del cos humà la part que li fa mal i s'inventarà la cura.

Artística: Marcar el contorn d'un xiquet i una xiqueta de la classe, pintar-ho entre tots i amb ells segons el nivell treballarem:

- El cos per davant i per darrere, assenyalant les diferents parts del cos des d'aquestes dues perspectives.
- Amb els xiquets més majors, el cos per fora i per dins (òrgans interns), es faran 3 models: un del cos i les seues parts, un altre amb l'esquelet i un altre amb els òrgans interns.
- A través de l'art mostrarem imatges del cos al llarg dels segles i de com ha canviat el tipus de model del cos segons la moda de l'època.

Joc del mirall: Com jo em veig / Com em veuen els altres.

- Davant del mirall es descriuran cadascun a si mateixos: quant al color del pèl, el color dels ulls i la seua altura. Una altra variant és posar als xiquets i les xiquetes en parelles. A través d'aquest joc treballarem l'acceptació d'un mateix i dels altres, evitant comparacions per qüestió de color de pell o constitució.

Joc qui és qui?

- Podem fer-ho amb els xiquets/es de la classe. Anem descrivint físicament a un xiquet/a, dient les seues característiques físiques: com és el color del seu pèl i els seus ulls, la seua estatura i també podem afegir altres característiques com si porta o no ulleres, podem usar altres elements per a distingir-los, diferents tipus de barrets, corbates o altres indumentàries, ja que en el nostre Centre portem uniforme i no valdria la descripció de la roba.

Cures del cos

- A través de vídeos i làmines explicarem la cura del nostre cos, així com la prevenció de riscos en la llar i el col·legi: comentarem la cura que han de tindre en usar alguns electrodomèstics, els endolls, tancament de portes, l'ús adequat dels coberts, etc.

Joc de rol: cuidem als nostres bebés.

- A través del rol de pares, realitzarem les cures bàsiques del cos d'un bebé: netejar-los, alimentar-los, gitar-los a dormir, passejar-los, així com quan es posen malalts portar-los al metge.

Les fases del desenvolupament evolutiu

El llibre viatger: D'on vinc? Amb l'ajuda dels pares, cada setmana un xiquet/a es portarà el llibre viatger a casa en el qual pegarà fotos: de la seua mare embarassada o/i d'una ecografia, de nounat, d'uns mesos, de quan tenia 1 any i una altra actual. Cada setmana es comentarà l'evolució de cada xiquet/a des que estava en el ventre de la seua mare fins ara, observant les diferències físiques, així com la seua evolució i independència a l'hora de realitzar tasques.

Aquesta tasca em marea. L'alumnat juga lliurement mitjançant el joc simbòlic que represente diferents tipus d'oficis per tota l'aula (tasques de la llar, tendes, bombers, taller, metges, etc.). Després en una assemblea es verbalitza a què han jugat i amb qui, si s'han sentit còmodes i còmodes i sobretot a què no han jugat i per què.

La meua família i jo. Els xiquets/es portaran les fotos dels seus familiars més pròxims: Pare, mare, avis i germans si en tinguera. Aprofitarem aquestes fotos tant per a treballar les característiques físiques dels seus pares, intentant veure si s'assemblen entre ells, així com l'evolució de xiquets a adults, i establint les relacions familiars que hi ha entre ells: els seus avis són els pares dels seus pares.

Per a treballar l'educació emocional

Encara que aquest punt està desenvolupat de manera àmplia en altres apartats del currículum, posarem l'exemple d'algunes activitats:

Salutacions especials:

- Cada dia un xiquet/a serà l'encarregat de saludar als seus companys/es d'una manera especial.
- Cada xiquet/a triarà com vol que el salude l'encarregat: amb una abraçada, un bes, xocar les mans o donar la mà.
- A la paret estaran col·locats els quatre dibuixos i el xiquet/a assenyalarà el dibuix que representa un tipus de salutació. L'encarregat de la salutació especial, el saludarà d'eixa manera.

Abraçades musicals cooperatives.

- Posem música i mentre sona, els xiquets/es dansen per la classe. Quan la música es deté, cada xiquet/a abraça un altre/a. Quan la música continua tornen a ballar. La següent vegada que la música es deté s'abracen tres xiquets/es. L'abraçada es va fent cada vegada major, fins a arribar a una gran abraçada final.

11.10.2 ACTIVITATS PER A 1r I 2n D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA:

Activitat 1: Ensenyar-los la portada del conte “El meu cos és meu!” i preguntar-los què opinen o de què creuen que va el conte.

Activitat 2: Lectura col·lectiva del conte: El meu cos és meu!

Activitat 3: Interpretació de la lectura a través de comentaris i reflexió.

- Qui és la protagonista?
- Com és i com s'intenta conèixer?
- Amb qui li agrada compartir afecte i amb qui no?
- Què ha de dir si no vol fer alguna cosa?
- A qui pot demanar ajuda si no aconsegueix imposar la seua voluntat?
- Coneixeu el vostre cos?

Activitat 4: Fer un dibuix per a conèixer-se.

Activitat 5: Analitzar diferents situacions en les quals es vol dir que No, començant amb preguntes més rutinàries fins a entrar a poc a poc en el tema sexual.

Activitat 6: Plantejar activitats que normalment se solen fer sense dificultat amb alguna part del cos inutilitzada, valorant cada part del nostre cos.

Activitat 7: Treballar exemples de dones importants en la ciència i les seues aportacions a la societat, parlant sobre la importància de la igualtat.

11.10.3 ACTIVITATS PER A 3r, 4t, 5è I 6è D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA:

Durant el curs, de manera transversal es treballen valors com l'afectivitat, la integració, la igualtat i inclusió de totes les persones indiferentment de la seua raça, sexe, idees religioses, etc. També amb la col·locació de cartells d'equivalència, respecte, tolerància... per les aules i corredors.

Activitat 1: Coneixement del nostre cos, diferències i similituds entre homes i dones. Aparells reproductors i gestació. Relacions afectivossocials com una de les nostres funcions vitals. Visualització del vídeo “En el ventre matern” a l'aula de sisé.

Activitat 2: Visionat de la pel·lícula de “Billy Elliot”.

Activitat 3: Anàlisi de catàlegs nadalencs de joguets per a conscienciar a l'alumnat del sexisme entre ells.

Activitat 4: Estudi de dones referents en la societat per la seua lluita a favor de la igualtat d'oportunitats.

Activitats 5: Eliminar estereotips sexistes en l'esport o en diferents oficis amb exemples reals.

Activitat 6: Es podrà realitzar en diferents sessions ja que comptem amb un gran nombre de curtmetratges. Entre ells, destaquem:

- **“Canvia el conte”.** Fomenta evidenciar la necessitat d'un canvi profund del model de masculinitat que promou i legitima la violència cap a les dones.
- **“Lovestory. Perillosa història d'amor en línia”.** Fomenta el conscienciar dels perills que suposen les xarxes socials, sobretot per als més joves, que no coneixen els riscos que suposa parlar amb desconeguts a través d'Internet.
- **“Snack attack”.** El principal objectiu a reflexionar és que, en lloc de formar-nos prejudicis, visquem aquesta dinàmica de donar, d'entregar-nos generosament als altres, combatem aquesta cultura de la desconfiança que ens construeix murs i ens fa viure a la defensiva.
- **“Adolescents, el que de veritat pensem d'ells”.** Mostra històries reals de joves que han aconseguit èxits importants.
- **“Pablo Pineda. La síndrome de Down no es pateix, es gaudeix”.** Valorar les qualitats positives i no les limitacions de les persones.

Activitat 7: Es poden treballar els següents temes de debat en diferents sessions:

- Estereotips sexistes en els anuncis. Mentre la publicitat ha anat exercint el seu paper d'estimulador del consum, ha sigut un dels agents comunicatius més eficaços en la construcció d'estereotips socials.
- Princeses Disney. Evolució de les protagonistes femenines amb el transcurs dels anys. Acompanyants masculins i femenins.
- Sexisme en els videojocs.
- Antagonistes masculins i femenins de la literatura i pel·lícules.

Activitat 8: Es poden llegir els següents llibres:

- “Jo vaig amb mi” Raquel Díez Reguera.
- “Mataré monstres per tu” Santi Balmes.
- “Contes per a pensar” Jorge Bucay.
- “Contes per a entendre el món” Eloy Moreno.
- Altres títols que es treballen a l'aula i associant-los amb objectius, serien els següents:
- “Cocodril s'enamora”, “Una parella diferent”, “Una casa a mida” D. Kulot. Tractem el tema que les diferències no han de ser impediment per a la convivència, com evitar prejudicis en relacions tant de parella com amistat.
- “Jo vaig amb mi” R. Díaz Reguera. Fomentar l'autoestima, descobrir l'enamorament. Prevenció de violència de gènere.
- “Un unicorn en una granja?” L. Emiliani. Respecte a les diferències, valorar a les persones pel que són i no per les aparences.
- “La meua germana és diferent. I què?” P. Sagarzazu. Respecte a les diferències. Empatia.
- “El llibre secret de les princeses que també es tiren pets”. I. Brenan. Valorar aspecte físic en la seua justa mesura, fugir d'estereotips.
- “Max i els superherois”. M.A. Meabe. Igualtat de gènere, valorar l'esforç de les mares treballadores.
- “Germans”. R. Bonilla. Empatia, reconeixement de sentiments.

11.12 SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PROGRAMA AFECTIU I SEXUAL

Es proposen una sèrie d'instruments per a facilitar la sistematització de l'observació directa del professorat a l'aula. Aquests es poden aplicar de forma individual o al grup, modificar o completar..., en funció de les característiques i interessos en cada cas concret. A través d'ells s'avalua l'evolució dels coneixements, actituds i comportaments del grup classe referent als respectius centres d'interés establits en la nostra programació d'aula:

- Full de registre d'interessos.

- Anecdolari.
- Full d'anàlisi dels dibuixos realitzats pels xiquets i les xiquetes de la classe.
- Protocol d'observació qualitativa de comportaments, relacions, actituds... del grup-classe.

En l'Etapa Primària a més podem afegir els següents:

- Proves escrites per a relacionar, completar, desenvolupar..., que posteriorment l'alumnat, de forma col·lectiva o individualment, autocorregirà.
- Diari escolar de l'alumnat, com a instrument d'autoavaluació i autovaloració.
- Finalment, és molt important tindre en compte per a la valoració de l'evolució de l'alumnat en l'àmbit afectivo-sexual és la família. Per això, és necessari recollir i intercanviar informació amb els pares i les mares per a completar l'avaluació de l'alumnat.

La principal eina que utilitzarem per a l'avaluació és l'observació directa organitzada i planificada adequadament. S'han de determinar els grups que han d'observar-se i el moment de realitzar-se eixa observació (temporització). Per a dur-la a terme s'han d'establir indicadors que permeten recollir la informació en els protocols d'observació elaborats prèviament (ja siguen individuals o de grup). I serà fonamental, que el registre de l'observació es realitze en el moment planificat per a evitar oblidar la informació.

A continuació, es mostra un exemple de protocol d'observació del grup classe: INDICADORS D'AVALUACIÓ						
1- Nivell de participació		1	2	3	4	5
1.	Fer preguntes					
2.	Donar opinios.					
3.	Colaboran activament en les activitats planteades en classe.					
OBSERVACIONES:						
2- Us d'un vocabulari adequat		1	2	3	4	5
1.	Uso correcte del vocabulari en les activitats de classe.					
2.	Uso correcte del vocabulari en les converses entre l'alumnat.					
OBSERVACIONES:						
3-Naturalesa davant un tema		1	2	3	4	5
1.	Se riuen.					
2.	Es mouen.					
3.	Xiuxiuegen.					
4.	Es posen vermells.					
OBSERVACIONES:						
4- Relacions entre xiquets/xiquetes		1	2	3	4	5
1.	Se distribueixen per sexes (grups de xiquets-grups de xiquetes en les tasques de classe).					
2.	Els xiquets participen en les activitats considerades de xiquetes.					
3.	Les xiquetes participen en les activitats considerades de xiquets.					
4.	En els jocs no dirigits pel professorat, se separen per sexes.					
5.	Marginen a xiquets o xiquetes que presenten comportaments no concordes amb el seu rol.					
6.	Els xiquets molesten a les xiquetes (els alcen la faldilla, els peguen).					

12. CARTA DE COMPROMÍS FAMÍLIA-ESCOLA

COMPROMÍS FAMÍLIA-TUTOR/A EDUCACIÓ INFANTIL

A. DADES DEL CENTRE EDUCATIU.

NOM: CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

CODI: 03004788

LOCALITAT: ELX

PROVINCIA: ALICANT

TITULARITAT: FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO.

E-MAIL CONTACTE: cpeip.fundacion.mediterraneo@fundacionmediterraneo.es

TELÉFONS DE CONTACTE: 965461966

B. OBJECTIUS DE LA DECLARACIÓ DE COMPROMÍS.

COMPROMÍS FAMÍLIA-TUTOR/A

Les famílies o representants legals i el centre educatiu, a través de la figura del tutor/a, comparteixen i manifesten mitjançant la present declaració de compromís que estan disposats a cooperar per a estimular i millorar els hàbits d'estudi de l'alumne/a, la seua autonomia en el procés d'ensenyament-aprenentatge, així com l'expectativa d'èxit basat en la seua responsabilitat i esforç.

L'alumne/a coneix els compromisos als quals han arribat els seus familiars/representants legals i els seus professors/es i manifesta la seua disposició a col·laborar.

C. IDENTIFICACIÓ DE LES PERSONES QUE SUBTRIÜEN LA PRESENT DECLARACIÓ DE COMPROMÍS.

FAMÍLIA/REPRESENTANT LEGAL

(Nom i cognoms) _____,

representant legal de l'alumne/a _____,

matriculat/da en aquest centre en el curs _____.

CENTRE EDUCATIU

(Nom i cognoms) _____,

en qualitat de tutor/a de _____.

ALUMNE/A

(Nom y cognom) _____,

alumne/a matriculat en aquest centre en el curs _____.

D. COMPROMISOS DE LES PARTS.

1. FAMILIA.

- Afavorir l'assistència i la puntualitat a classe del seu fill/a, i amb els materials necessaris.
- Mantenir una comunicació fluida amb el tutor/a.
- Aportar els informes mèdics o socials que aporten informació sobre situacions que puguin afectar l'aprenentatge o el comportament del seu fill/a.
- Conèixer les normes i organització del centre educatiu, així com el seu pla de convivència.
- Informar sobre les rutines i hàbits d'higiene, alimentació, son...
- Informar sobre rutines i activitats d'oci (televisió, jocs, activitats a l'aire lliure...).
- Conèixer i acceptar les indicacions del professorat.
- Consultar i signar diàriament el quadern de treball o agenda del seu fill o filla i dialogar sobre les tasques desenvolupades durant la jornada escolar.
- Col·laborar en el control i compliment de les tasques escolars.
- Establir un horari per a fomentar l'hàbit de la lectura per al seu fill o filla. Temps per al seu fill o filla individualment i un altre compartit amb vosté.
- Informar-se periòdicament sobre l'actitud i conducta de l'alumne/a.
- Col·laborar amb el centre en el compliment de les correccions que puguin imposar-se a l'alumne/a.
- Intercanviar informació amb el tutor o la tutora sobre les normes establides a casa, les seues responsabilitats en les tasques de la llar.

- Reconéixer la millora de resultats o de conducta del seu fill/a.

2. TUTOR/A.

- Facilitar i mantenir una comunicació fluida amb les famílies en els horaris pactats.
- Guardar confidencialitat sobre els aspectes de les converses i informes aportats per la família o tutors legals que no tinguen a veure amb el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Establir i comunicar clarament els objectius i expectatives d'aprenentatge i comportamentals individuals per a l'alumnat.
- Informar clarament sobre les normes i l'organització del centre i del pla de convivència i protocols d'actuació d'aquest.
- Facilitar el suport pedagògic necessari, amb pautes orientatives a la família, per a facilitar l'adquisició d'hàbits, i rutines en el seu alumne/a.
- Facilitar l'orientació necessària, a les famílies amb pautes supervisades pel psicopedagog, per a facilitar l'establiment de normes i límits.
- Conèixer les rutines i hàbits de l'alumne/a a casa, així com el nivell d'assumpció de les normes establides a casa.

3. ALUMNO/A.

- Complir els compromisos acordats amb la meua família o tutors legals i el meu tutor/a.
- Participar, atendre a classe i realitzar les activitats que em proposen.
- Conèixer i complir les normes i funcionament de la meua classe i del centre.
- Comentar diàriament les activitats a casa.
- Ensenyar diàriament el meu quadern de treball o agenda a la meua família i al meu tutor o tutora.
- Tindre una bona relació amb els meus companys o companyes, respectant els torns per a jocs i per a ús del material.
- Cuidar els meus llibres i quaderns i el material del col·legi i de la meua classe.
- Respectar i compartir els materials amb els meus companys i companyes.
- Preguntar sempre el que no sé o no entenc, alçant la mà abans de preguntar i donar les gràcies després.

- Acceptar les mesures que em puguem imposar quan no col·labore amb els compromisos assolits pels meus pares o tutors.

E. REVISIÓ I NIVELL DE PROGRESSOS.

F. DATA I SIGNATURA.

Elx, _____, de _____ de 202_____

FAMÍLIA/TUTORS LEGALS.

Fdo. _____

TUTOR/A.

Fdo. _____

ALUMNO/A.

Fdo. _____

COMPROMÍS FAMÍLIA-TUTOR/A

EDUCACIÓ PRIMÀRIA (1r I 2n CICLE D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA)

A. DADES DEL CENTRE EDUCATIU.

NOM: CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

CODI: 03004788

LOCALITAT: ELX

PROVINCIA: ALICANT

TITULARITAT: FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO.

E-MAIL CONTACTE: cpeip.fundacion.mediterraneo@fundacionmediterraneo.es

TELÉFONS DE CONTACTE: 965461966

B. OBJECTIUS DE LA DECLARACIÓ DE COMPROMÍS.

Les famílies o representants legals i el centre educatiu, a través de la figura del tutor/a, comparteixen i manifesten mitjançant la present declaració de compromís que estan disposats a cooperar per a estimular i millorar els hàbits d'estudi de l'alumne/a, la seua autonomia en el procés d'ensenyament-aprenentatge, així com l'expectativa d'èxit basat en la seua responsabilitat i esforç.

L'alumne/a coneix els compromisos als quals han arribat els seus familiars/representants legals i els seus mestres/es i manifesta la seua disposició a col·laborar.

C. IDENTIFICACIÓ DE LES PERSONES QUE SUBSCRIVEN LA PRESENT DECLARACIÓ DE COMPROMÍS.

FAMÍLIA/REPRESENTANT LEGAL

(Nom y cognoms) _____,

representant legal de l'alumne/a _____,

matriculat en aquest centre en el curs _____.

CENTRE EDUCATIVO

(Nom y cognoms) _____,

en qualitat de tutor/a de _____.

ALUMNE/A

(Nom y cognoms)_____.

alumne/a matriculat en aquest centre en el atriculado en el curs_____.

D. COMPROMISOS DE LES PARTS.

1. FAMÍLIA.

- Afavorir l'assistència i puntualitat a classe del seu fill/a, i amb els materials necessaris.
- Mantenir una comunicació fluida amb el tutor/a.
- Aportar els informes mèdics o socials que aporten informació sobre situacions que puguin afectar l'aprenentatge o comportament del seu fill/a.
- Conèixer les normes i organització del centre educatiu, així com el seu pla de convivència.
- Intercanviar informació amb el tutor/a sobre les normes establides a casa, les seues responsabilitats en les tasques de la llar i els seus hàbits i rutines (alimentació, son, jocs...).
- Informar sobre rutines i activitats d'oci (televisió, jocs, activitats a l'aire lliure...).
- Conèixer i acceptar les indicacions del professorat.
- Consultar i signar diàriament el quadern de treball o agenda del seu fill o filla i dialogar sobre les tasques desenvolupades durant la jornada escolar.
- Supervisar els temps de lectura a casa.
- Col·laborar en el control i compliment de les tasques escolars.
- Establir un horari per a fomentar l'hàbit de la lectura per al seu fill o filla. Temps per al seu fill o filla individualment i un altre compartit amb vosté.
- Informar-se periòdicament sobre l'actitud i conducta de l'alumne/a.
- Col·laborar amb el centre en el compliment de les correccions que puguin imposar-se a l'alumne/a.
- Intercanviar informació amb el tutor o la tutora sobre les normes establides a casa, les seues responsabilitats en les tasques de la llar.
- Reconèixer la millora de resultats o de conducta del seu fill/a.

2. TUTOR/A.

- Facilitar i mantenir una comunicació fluida amb les famílies en els horaris pactats.
- Guardar confidencialitat sobre els aspectes de les converses i informes aportats per la família o tutors legals que no tinguen a veure amb el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Establir i comunicar clarament els objectius i expectatives d'aprenentatge i comportamentals individuals per a l'alumnat.
- Informar clarament sobre les normes i l'organització del centre i del pla de convivència i protocols d'actuació d'aquest.
- Facilitar el suport pedagògic necessari, amb pautes orientatives a la família, per a facilitar l'adquisició d'hàbits, i rutines en el seu alumne/a.
- Facilitar l'orientació necessària, a les famílies amb pautes supervisades pel psicopedagog, per a facilitar l'establiment de normes i límits.
- Conèixer les rutines i hàbits de l'alumne/a a casa, així com el nivell d'assumpció de les normes establides a casa.
- Realitzar un seguiment i comunicar a la família o tutors/es legals la millora en resultats o de la conducta.

3. ALUMNE/A.

- Conèixer, acceptar i complir els compromisos acordats amb la meua família o tutors legals i el meu tutor/a.
- Assistir puntualment i amb els materials a classe.
- Tindre una actitud activa, participativa i atenta a classe i realitzar les activitats que em proposen.
- Conèixer i acceptar les normes i funcionament de la meua classe i del centre.
- Comentar diàriament les activitats a casa.
- Ensenyar diàriament el meu quadern de treball o agenda a la meua família i al meu tutor o tutora.
- Tindre una bona relació amb els meus companys o companyes, respectant les seues opinions, encara que no hi estiga d'acord.
- Cuidar els meus llibres i quaderns i el material del col·legi i de la meua classe.

- Respectar i compartir els materials amb els meus companys i companyes.
- Preguntar sempre el que no sé o no entenc, alçant la mà abans de preguntar i donar les gràcies després.
- Acceptar les mesures que em puguin imposar quan no col·labore amb els compromisos assolits pels meus pares/tutors.

E. REVISIÓ I NIVELL DE PROGRESSOS.

F. DATA I SIGNATURA.

Elx, _____, de _____ de 202_____

FAMÍLIA/TUTORS LEGALS.

Fdo. _____

TUTOR/A.

Fdo. _____

ALUMNO/A.

Fdo. _____

COMPROMÍS FAMÍLIA-TUTOR/A

EDUCACIÓ PRIMÀRIA (3er CICLE D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA)

A. DADES DEL CENTRE EDUCATIU.

NOM: CPEIP FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO

CODI: 03004788

LOCALITAT: ELX

PROVINCIA: ALICANT

TITULARITAT: FUNDACIÓN MEDITERRÁNEO.

E-MAIL CONTACTE: cpeip.fundacion.mediterraneo@fundacionmediterraneo.es

TELÉFONS DE CONTACTE: 965461966

B. OBJECTIUS DE LA DECLARACIÓ DE COMPROMÍS.

Les famílies o representants legals i el centre educatiu, a través de la figura del tutor/a, comparteixen i manifesten mitjançant la present declaració de compromís que estan disposats a cooperar per a estimular i millorar els hàbits d'estudi de l'alumne/a, la seua autonomia en el procés d'ensenyament-aprenentatge, així com l'expectativa d'èxit basat en la seua responsabilitat i esforç.

L'alumne/a coneix els compromisos als quals han arribat els seus familiars/representants legals i els seus professors/es i manifesta la seua disposició a col·laborar.

C. IDENTIFICACIÓ DE LES PERSONES QUE SUBSCRIVEN LA PRESENT DECLARACIÓ DE COMPROMÍS.

FAMÍLIA/REPRESENTANT LEGAL

(Nom y cognoms) _____,

representant legal de l'alumne/a _____,

matriculat en aquest centre en el curs _____.

CENTRE EDUCATIVO

(Nom y cognoms) _____,

en qualitat de tutor/a de _____.

ALUMNE/A

(Nom y cognoms)_____

alumne/a matriculat en aquest centre en el curs _____.

D. COMPROMISOS DE LES PARTS.

1. FAMÍLIA.

- Afavorir l'assistència i puntualitat a classe del seu fill/a, i amb els materials necessaris.
- Mantenir una comunicació fluida amb el tutor/a.
- Aportar els informes mèdics o socials que aporten informació sobre situacions que puguin afectar l'aprenentatge o el comportament del seu fill/a.
- Conèixer les normes i organització del centre educatiu, així com el seu pla de convivència.
- Intercanviar informació amb el tutor/a sobre les normes establertes a casa, les seues responsabilitats en les tasques de la llar i els seus hàbits i rutines (alimentació, son, jocs...).
- Informar sobre rutines i activitats d'oci (televisió, jocs, activitats a l'aire lliure...).
- Conèixer i acceptar les indicacions del professorat.
- Consultar i signar diàriament el quadern de treball o agenda del seu fill o filla i dialogar sobre les tasques desenvolupades durant la jornada escolar.
- Supervisar i facilitar el compliment dels temps de lectura a casa.
- Col·laborar en el control i compliment de les tasques escolars.
- Establir un horari per a fomentar l'hàbit de la lectura per al seu fill o filla. Temps per al seu fill o filla individualment i un altre compartit amb vosté.
- Informar-se periòdicament sobre l'actitud i conducta de l'alumne/a.
- Col·laborar amb el centre en el compliment de les correccions o mesures disciplinàries que puguin imposar-se a l'alumne/a quan incomplisca l'establert en el reglament de règim interior del centre, o en el pla de convivència.
- Intercanviar informació amb el tutor o la tutora sobre les normes establides a casa, les seues responsabilitats en les tasques de la llar.
- Reconèixer la millora de resultats o de conducta del seu fill/a.

2. TUTOR/A.

- Facilitar i mantenir una comunicació fluida amb les famílies en els horaris pactats.
- Guardar confidencialitat sobre els aspectes de les converses i informes aportats per la família o tutors legals que no tinguen a veure amb el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Establir i comunicar clarament els objectius i expectatives d'aprenentatge i comportamentals individuals per a l'alumnat.
- Informar clarament sobre les normes i l'organització del centre i del pla de convivència i protocols d'actuació d'aquest.
- Facilitar el suport pedagògic necessari, amb pautes orientatives a la família, per a facilitar l'adquisició d'hàbits, i rutines en el seu alumne/a.
- Facilitar l'orientació necessària, a les famílies amb pautes supervisades pel psicopedagog, per a facilitar l'establiment de normes i límits.
- Conèixer les rutines i hàbits de l'alumne/a a casa, així com el nivell d'assumpció de les normes establides a casa.
- Realitzar un seguiment i comunicar a la família o tutors/es legals la millora en resultats o de la conducta.

3. ALUMNE/A.

- Conèixer, acceptar i complir els compromisos acordats amb la meua família o tutors legals i el meu tutor/a.
- Assistir puntualment i amb els materials a classe.
- Tindre una actitud activa, participativa i atenta a classe i realitzar les activitats que em proposen.
- Conèixer i acceptar les normes i funcionament de la meua classe i del centre.
- Comentar diàriament les activitats a casa.
- Ensenyar diàriament el meu quadern de treball o agenda a la meua família i al meu tutor o tutora.
- Tindre una bona relació amb els meus companys o companyes, respectant les seues opinions, encara que no hi estiga d'acord.
- Cuidar els meus llibres i quaderns i el material del col·legi i de la meua classe.
- Respectar i compartir els materials amb els meus companys i companyes.

- Preguntar sempre el que no sé o no entenc, alçant la mà abans de preguntar i donar les gràcies després.
- Acceptar les mesures que em puguin imposar quan no col·labore amb els compromisos assolits pels meus pares/tutors.

E. REVISIÓ I NIVELL DE PROGRESSOS.

F. DATA I SIGNATURA.

Elx, _____, de _____ de 202_____

FAMÍLIA/TUTORS LEGALS.

Fdo. _____

TUTOR/A.

Fdo. _____

ALUMNO/A.

Fdo. _____

13. ANNEXOS

ANNEX I. Model de compromís ús de banc de llibres.

ANNEX III. Model d'autorització de recollida i eixida d'alumnes.

ANNEX IV. Registre i valoració del procés d'acollida de l'alumnat nouvingut.

ANNEX V. Informació facilitada a l'alumne o l'alumna i a la família / representants legals.

ANNEX VI. Abans de la incorporació al centre de l'alumnat nouvingut – preparació.

ANNEX VII. Incorporació de l'alumnat nouvingut - benvinguda reunió d'acollida de l'alumne o l'alumna i la seua família.

ANNEX VIII. Incorporació de l'alumnat nouvingut - incorporació a l'aula.

ANNEX IX. Posterior a la incorporació de l'alumnat nouvingut - avaluació inicial.

ANNEX X. Posterior a la incorporació de l'alumnat nouvingut - determinació de necessitats determinació de barreres d'accés i necessitats.

ANNEX XI. Posterior a la incorporació de l'alumnat nouvingut - planificació del suport lingüístic.

ANNEX XII. Posterior a la incorporació de l'alumnat nouvingut - coordinació amb l'entorn escolar.

ANNEX XIII. Posterior a la incorporació de l'alumnat nouvingut - planificació del seguiment pauta individualitzada de seguiment de l'alumne o l'alumna.

ANNEX XIV. Seguiment de l'alumnat nouvingut - finalització del procés d'acollida individual de l'alumne o l'alumna.

ANNEX XV. Avaluació del procés - avaluació del procés d'acollida.

ANNEX XVI. Registre d'entrevistes amb l'alumne o l'alumna.

ANNEX XVII. Registre d'observacions a l'aula.

ANNEX XVIII. Registre d'entrevistes amb la família o tutors legals.

ANNEX XIX. Petició d'entrevista a la família o tutors legals.

ANNEX I. MODEL DE COMPROMÍS PER A LA PARTICIPACIÓ DEL BANC DE LLIBRES

Aquest document és un compromís que suposa acceptar i complir les normes establertes pel centre per a la participació en aquest projecte:

NORMES D'ÚS

Els llibres de text corresponents al projecte del Banc de Llibres són propietat del Banc de Llibres. Les famílies els reben com a préstec i els tornen al final de curs perquè puguin ser reutilitzats.

Cada llibre de text compta amb el segell del col·legi i una enganxina numerada que identifica el lot de llibres assignat a cada alumne.

Per al seu ús correcte han de tindre's en compte les següents normes:

1. S'han de folrar els llibres per a preservar la seua conservació. El folre serà de plàstic transparent per a permetre identificar el tipus de llibre.
2. Els llibres no poden ser subratllats amb cap mena de material.
3. Es considera mal ús o deteriorament del llibre de text:
 - Realitzar exercicis en les propostes d'activitats.
 - Escriure paraules i missatges en qualsevol format.
 - Fer dibuixos o posar enganxines.
 - Doblegar els fulls per a marcar els temes.
 - Embrutar les pàgines amb qualsevol producte.
 - Trencar, arrugar o mullar qualsevol full del llibre.
4. En cas de deteriorament o pèrdua d'algun llibre, aquest haurà de ser reposat per la família. En cas contrari, la negativa suposarà la renúncia de l'alumne a participar en el projecte de banc de llibres per al curs següent.

Don/Donya

amb DNI _____ pare, mare, tutor, tutora de l'alumne/a
_____ de _____ curs desitge participar en el projecte de Banc de
Llibres i assumisc el compliment de les normes i condicions que el regulen.

En Elx, a ____ de _____ de 20____

Signat.:

ANNEX III. AUTORITZACIÓ DE RECOLLIDA I EIXIDA D'ALUMNES
AUTORITZACIÓ PER A L'EIXIDA DEL CENTRE DE L'ALUMNE/ALUMNA

D./^a.....
pare/mare/tutor legal/tutora legal de l'alumne/a de
.....curs, del CPEIP FUNDACIÓ MEDITERRANI, recolliré personalment el
meu fill/a i en cas de no poder fer-ho puntualment, les persones autoritzades a
recollir aquest alumne/a a l'eixida del centre, són:

- amb DNI
- amb DNI
- amb DNI
- amb DNI

☐ Autoritze el meu fill/a a eixir de
forma autònoma del centre al final de l'horari lectiu i sense ser acompanyat d'un
adult/a. Declare, a més, quedar informat/da de la importància i necessitat de ser
puntuals en l'entrada i l'eixida del centre de l'alumne/a al meu càrrec. En cas
contrari, i després de previ avís, el centre prendrà les mesures oportunes.

En Elx a de de 20

SIGNA
pare/mare

Tenint en compte l'horari lectiu de la jornada contínua, deixe constància que l'alumne/a
..... durant aquest curs 20__-20__, farà l'eixida del centre a les
..... h després de finalitzar les següents activitats (marque amb una creu o tic):

	Horario	
Horari lectiu	9:00h a 14:00h	
Menjador	14:00h a 15:00h - 15:30h	
Activitats gratuïtes	15:30h a 17:00h	
Activitats extraescolars	17:00h a 18:00h	

**ANNEX IV. REGISTRE Y VALORACIÓ DEL PROCÉSS D'ACOLLIDA DE
L'ALUMNAT NOUINGUT
ABANS DE LA INCORPORACIÓ EN EL CENTRE DE L'ALUMNAT NOUINGUT**

ACTUACIONS PRÈVIES

(Responsable: la Inspecció d'Educació i l'equip directiu de manera coordinada)

- En la mesura que siga possible, s'ha procurat una plaça escolar pròxima al lloc de residència (domicili, centre de recepció o centre de protecció del menor):
☐ Sí ☐ No
- En la mesura que siga possible, s'ha garantit la reagrupació familiar:
☐ Sí ☐ No

Casos de reagrupació familiar:

- 1) *Si l'alumne o l'alumna té germans o germanes escolaritzats en una mateixa etapa educativa, s'intentarà matricular-los en el mateix centre.*
- 2) *Si l'alumne o l'alumna té germans o germanes escolaritzats en etapes educatives diferents, s'intentarà matricular-los en centres que mantenen relació d'adscripció.*

A. ABANS DE LA INCORPORACIÓ AL CENTRE DE L'ALUMNAT ACABAT D'ARRIBAR

1. MATRICULACIÓ

ENTREVISTA INICIAL I RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

(Responsable del compliment: equip directiu)

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu	Signa:
--	--------

Data de l'entrevista: ____ de ____ de ____

A. DADES PERSONALS

Cognoms: _____

Nom: _____

País d'origen: _____

Nacionalitat/s: _____

Data de naixement: ____ de ____ de ____

Nivell educatiu: _____

Data d'arribada: ____/____/____

Data d'escolarització: ____/____/____

Adreça: _____

Localitat i província: _____

Codi postal: _____

Telèfon 1: _____

Telèfon 2: _____

Llengua primera: _____

Llengua segona: _____

Llengua o llengües estrangeres: _____

B. DADES FAMILIARS

Nom i cognoms del pare/tutor/representant legal:

Nom i cognoms de la mare/tutora/representant legal:

Llengua principal de comunicació amb la família: _____

Entitat d'atenció a l'immigrant que atén la família: _____

Situació familiar actual:

--

Nom i cognoms del germà o germana 1: _____

Data de naixement: ____ de ____ de ____

Centre on es troba escolaritzat o escolaritzada: _____

Nom i cognoms del germà o germana 2: _____

Data de naixement: ____ de ____ de ____

Centre en què es troba escolaritzat o escolaritzada: _____

Nom i cognoms del germà o germana 3: _____

Data de naixement: ____ de ____ de ____

Centre en què es troba escolaritzat o escolaritzada: _____

C. DADES ACADÈMIQUES

● Presenta història acadèmica prèvia:

☐ Sí ☐ No

● Presenta documentació relativa al nivell de comunicació lingüística:

☐ Sí ☐ No

● Informació genèrica (marcar l'opció o opcions que corresponguen):

☐ Alumne o alumna que s'incorpora per primera vegada al sistema educatiu valencià.

☐ Alumne o alumna que ha estat escolaritzat/ada normalment.

País o comunitat autònoma on ha estat escolaritzat/ada: _____
☐ Alumne o alumna que no ha estat mai escolaritzat/ada.

D. DADES SANITÀRIES

● Presenta informe mèdic del facultatiu:

☐ Sí ☐ No

● Presenta condicions de salut que requereixen atenció sanitària:

☐ Sí ☐ No

● Presenta informe mèdic de prescripció de medicaments en horari escolar:

☐ Sí ☐ No

● Presenta, si escau, consentiment informat de la família:

☐ Sí ☐ No

ANNEX V

INFORMACIÓ FACILITADA A L'ALUMNE O L'ALUMNA I A LA FAMÍLIA /
REPRESENTANTS LEGALS

(Responsable de l'emplenament: equip directiu)

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu:	Signa:
---	--------

Taula de verificació:

- ☐ Funcionament del centre.
- ☐ Serveis complementaris.
- ☐ Activitats complementàries i extraescolars.
- ☐ Horaris.
- ☐ Calendari del curs escolar.
- ☐ Materials curriculars.
- ☐ Ajudes i beques.
- ☐ Concertació de cita per a la fase de benvinguda: data ____/____/____.
- ☐ Altres.

Observacions:

--

ABANS DE LA INCORPORACIÓ AL CENTRE DE L'ALUMNAT NOUvingut

PREPARACIÓ

Data de reunió de la comissió de coordinació pedagògica (si escau):

	Nom i cognoms	Signatura
Representant de l'equip directiu		

Càrrec	Nom i cognoms	Signatura

(Responsable de l'emplenament: la comissió de coordinació pedagògica, subcomissió o estructura equivalent)

- ### Resum de les accions per a la sensibilització de la comunitat educativa:

- S'ha establert un mecanisme per al traspàs d'informació entre l'equip docent i l'alumnat que col·labora en l'acollida del company o companya que acaba d'arribar:

☐ Sí ☐ No

Mecanisme per al traspàs d'informació:

- S'ha incorporat el procediment d'acollida als documents del centre (PAT, PADIE, Pla de convivència, Pla de transició entre etapes) i al PEC:

☐ Sí ☐ No

Completar quan siga procedent:

Data d'incorporació al PAT: __/__/__

Data d'incorporació al PADIE: __/__/__

Data d'incorporació al Pla d'igualtat i convivència: __/__/__

Data d'incorporació al Pla de transició entre etapes: __/__/__

Data d'incorporació al PAM: __/__/__

Data d'incorporació al PEC: __/__/__

ANNEX VII

INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUINGUT - BENVINGUDA

REUNIÓ D'ACOLLIDA DE L'ALUMNE O L'ALUMNA I LA SEUA FAMÍLIA /
REPRESENTANTS LEGALS EN EL CENTRE

(Responsable de l'emplenament: la comissió de coordinació pedagògica, subcomissió o estructura equivalent)

Data de la reunió: _____ de _____ de _____

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu:	Signa:
---	--------

Taula de verificació:

- ☐ Breu referència del sistema educatiu valencià
- ☐ Informació descriptiva del centre i del seu projecte educatiu
- ☐ Presentació de l'organigrama del personal docent i no docent
- ☐ Informació sobre serveis del centre i recursos específics
- ☐ Funcionament de la classe
- ☐ Rutines
- ☐ Visita pel centre i les seues instal·lacions
- ☐ Presentació de l'equip humà, especialment del tutor o la tutora
- ☐ Altres

Observations:

--

ANNEX VIII

INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOU VINGUT - INCORPORACIÓ A L'AULA

ACOLLIDA DE L'ALUMNE O L'ALUMNA EN CLASSE

(responsable de l'emplenament: tutor o tutora)

Nom i cognoms del tutor o tutora l'alumne o alumna:	Signa:

Taula de verificació:

- ☐ Activitats prèvies al grup-classe
- ☐ Determinar mesura d'acompanyament, si escau.
- ☐ Recollida de propostes i suggeriments de l'alumnat per a facilitar la integració.
- ☐ Presentació de l'alumne o alumna al grup-classe.

Observacions:

--

ANNEX IX

POSTERIOR A LA INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUvingut - AVALUACIÓ INICIAL

INFORMACIÓ SOBRE COMPETÈNCIES CLAU

(Responsable de l'emplenament: equip docent assessorat pels equips d'orientació)

Competència	Àrea / Mòdul / Àmbit relacionat	Observacions
Competència matemàtica		
Competència en ciència i tecnologia		
Competència digital		
Competència en aprendre a aprendre		
Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor		
Consciència i expressions culturals		
Competències socials i cíviques		

Signatura dels membres de l'equip docent que emplenen el document:

INFORMACIÓ ESPECÍFICA SOBRE COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES

(Responsable de l'emplenament: equip docent assessorat pels equips d'orientació)

Competència	Àrea / Mòdul / Àmbit relacionat	Observacions
Competència comunicativa en les llengües oficials: <u>valencià</u>		
Competència comunicativa en les llengües oficials: <u>castellà</u>		
Competència comunicativa en la llengua primera: _____		
Competència comunicativa en la llengua segona: _____		
Competència comunicativa en llengües estrangeres: _____ _____		

Signatura dels membres de l'equip docent que emplenen el document:

ANNEX X
POSTERIOR A LA INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUvingut -
DETERMINACIÓ DE NECESSITATS

DETERMINACIÓ DE BARRERES D'ACCÉS I NECESSITATS

(Responsable de l'emplenament: la comissió de coordinació pedagògica, subcomissió o estructura equivalent)

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu:	Signa:
---	--------

- S'han determinat les barreres a l'accés, a la participació i a l'aprenentatge, si existeixen:

☐ Sí ☐ No

Resum de les barreres d'accés que s'han determinat:

- Accés: - Participació: - Aprenentatge:
--

- Nivell de resposta educativa a la inclusió: _____

- S'han establert les mesures de suport social, econòmic, personal i acadèmic, tant internes com externes:

☐ Sí ☐ No

- **MESURA DE SUPORT 1**

Tipus de mesura: _____ / _____
(suport social, suport econòmic, suport personal, suport acadèmic / suport intern, suport extern)

Descripció de la mesura:

--

Si és una necessitat de suport intern, responsable o responsables en el centre educatiu:

Si és una mesura de suport extern, servei responsable de la col·laboració o actuació:

Agent/s extern/s: _____

Duració de la mesura:

Criteris per a la revisió de la mesura:

- MESURA DE SUPORT 2

Tipus de mesura: _____ / _____
(suport social, suport econòmic, suport personal, suport acadèmic / suport intern, suport extern)

Descripció de la mesura:

Si és una necessitat de suport intern, responsable o responsables en el centre educatiu:

Si és una mesura de suport extern, servei responsable de la col·laboració o actuació:

Agent/s extern/s: _____

Duració de la mesura:

Criteris per a la revisió de la mesura:

- S'ha elaborat, si escau, una adaptació temporal d'accés:

☐ Sí ☐ No

ANNEX XI

POSTERIOR A LA INCORPORACIÓ DE L'ALUMNE NOU VINGUT - PLANIFICACIÓ DEL SUPORT LINGÜÍSTIC

SUPORT LINGÜÍSTIC

(Responsable de l'emplenament: la comissió de coordinació pedagògica, subcomissió o estructura equivalent)

Nom i cognoms del o de la responsable de l'actuació:	Signa:
--	--------

- MESURA DE SUPORT LINGÜÍSTIC

Descripció de la mesura:

--

Duració de la mesura:

--

Criteris per a la revisió de la mesura:

--

Materials específics: _____

Llengua dels materials: _____

ANNEX XII
POSTERIOR A LA INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUvingut -
COORDINACIÓ AMB L'ENTORN ESCOLAR

COORDINACIÓ AMB L'ENTORN ESCOLAR
(responsable de l'emplenament: l'equip directiu)

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu:	Signa:
---	--------

- En la mesura del possible, s'ha promocionat la participació de l'alumnat nouvingut al centre i en l'agenda cultural i esportiva de l'entorn local (ajuntament, casa de la cultura, poliesportiu municipal):

☐ Sí ☐ No

ANNEX XIII
POSTERIOR A LA INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUvingut -
PLANIFICACIÓ DEL SEGUIMENT
PAUTA INDIVIDUALITZADA DE SEGUIMENT DE L'ALUMNE O L'ALUMNA

(Responsable de l'emplenament: l'equip docent, en coordinació amb la comissió de coordinació pedagògica, subcomissió o estructura equivalent)

Competència o criteri a avaluar	Moment de la incorporació	Als 3 mesos	Als 6 mesos	Als 9 mesos
Competència comunicativa oral en les llengües oficials: valencià				
Competència comunicativa escrita en les llengües oficials: valencià				
Competència comunicativa oral en les llengües oficials: castellà				
Competència comunicativa escrita en les llengües oficials: castellà				
Competència comunicativa oral en les llengües oficials: llengua estrangera 1 _____				
Competència comunicativa escrita en les llengües oficials: llengua estrangera 1 _____				
Competència matemàtica				
Competència en ciència i tecnologia				
Competència digital				
Competència en aprendre a aprendre				
Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor				
Consciència i expressions culturals				
Competències socials i cíviques				

Etales del seguiment: aconseguir, en progrés, redefinir necessitat, redefinir suport.

Firma dels membres de l'equip docent que realitzen el seguiment i del membre de l'equip directiu responsable:

ANNEX XIV

SEGUIMENT DE L'ALUMNAT NOUvingut - FINALITZACIÓ DEL PROCÉS D'ACOLLIDA INDIVIDUAL DE L'ALUMNE O L'ALUMNA

FINALITZACIÓ DEL PROCÉS

(Responsable de l'emplenament: l'equip docent i la comissió de coordinació pedagògica, subcomissió o estructura equivalent)

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu:	Signa:
---	--------

Data de finalització del procés d'acollida de l'alumnat nouvingut:

_____ de _____ de _____

Temps de duració del procés d'acollida (des de la data de l'entrevista inicial fins a la data en què s'ha acordat que l'alumne o alumna ha finalitzat el procés):

ANNEX XV
AVALUACIÓ DEL PROCÉS - AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'ACOLLIDA
AVALUACIÓ

(Responsable de l'emplenament: la comissió de coordinació pedagògica)

Nom i cognoms del membre de l'equip directiu:	Signa:
---	--------

Valoració del procés d'acollida:

--

Propostes de millora:

--

- S'han incorporat les propostes de millora al Pla d'actuació per a la millora (PAM):
☐ Sí ☐ No

Data d'incorporació al PAM: ____/____/____

Nom i cognoms del director o la directora, que dóna conformitat a tot el procés:	Signa:
--	--------

ANNEX XVI

REGISTRE D'ENTREVISTES AMB L'ALUMNE O L'ALUMNA

(Responsable de l'emplenament: el tutor/a)

Nom de l'alumne o alumna:

Curs i grup: _____

Data de l'entrevista: _____ de _____ de _____

Nom i càrrec de l'entrevistador o entrevistadora:

_____ / _____

Motiu de l'entrevista:

--

Temes tractats:

--

Acords presos:

--

ANNEX XVII

REGISTRE D'OBSERVACIONS A L'AULA

(Responsable de l'emplenament: el tutor/a)

Nom de l'alumne o alumna:

Curs i grup: _____

Data de l'observació: ____ de _____ de ____

Nom i càrrec de l'observador o observadora:

Observacions realitzades:

--

Propostes d'actuació:

--

ANNEX XVIII

REGISTRE D'ENTREVISTES AMB LA FAMÍLIA O TUTORS LEGALS (Responsable de l'emplenament: el tutor/a)

Nom de l'alumne o alumna:

Curs i grup: _____

Data de l'entrevista: _____ de _____ de _____

Nom del pare/mare/representant legal de l'alumne o alumna:

Nom i càrrec de l'entrevistador o entrevistadora:

_____ / _____

Motiu de l'entrevista:

Temes tractats:

Acords presos:

ANNEX XIX

PETICIÓ D'ENTREVISTA A LA FAMÍLIA O TUTORS LEGALS

(Responsable de l'emplenament: el tutor/a)

Benvolguts Sr. / Sra. _____, els convoque a una entrevista el ____ de _____ de ____ a les ____ hores per a tractar el següent tema: _____.

Si no pogueren assistir, els prego que indiquen a continuació la data i l'hora segons la seua disponibilitat i els confirmaré una nova data per escrit.

Data: ____ de _____ de ____ Hora: ____

Signatura del tutor o la tutora

ANNEX XX. NIVELLS DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ

CARÀCTER SUMATIU I PROGRESSIU	NIVELLS DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ					
	NIVELL	A QUI S'ADREÇA	AGENTES RESPONSABLES	SUPORTS	MESURES	DOCUMENTS
	I	Tota la comunitat educativa i relacions del centre amb l'entorn sociocomunitari	Òrgans de govern Òrgans de coordinació Òrgans de participació	Suports del centre	Mesures que impliquen processos de planificació, gestió general i organització dels suports	Projecte educatiu (PEC) Pla d'actuació per a la millora (PAM)
	II	Tot l'alumnat d'un grup classe	Planificació, desenvolupament i avaluació: equip docent Coordinació: tutora o tutor Assessorament: serveis especialitzats d'orientació i professorat especialitzat de suport Col·laboració: agents externs, si és el cas	Suports ordinaris	Programacions didàctiques que donen resposta a la diversitat de tot l'alumnat del grup Activitats d'ampliació i reforç per al desenvolupament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge Actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar	Unidades didácticas Plan de acción tutorial y plan de igualdad y convivencia, incluidos en el proyecto educativo de centro (PEC) y concretados en el plan de actuación para la mejora (PAM)
	III	Alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup	Planificació, desenvolupament i avaluació: equip docent Coordinació: tutora o tutor Assessorament: serveis especialitzats d'orientació Col·laboració: professorat especialitzat de suport i agents externs, si és el cas	Apoyos ordinarios adicionales	Activitats d'enriquiment o reforç Adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries Actuacions d'acompanyament i suport personalitzat Mesures de suport en contextos externs al centre per a l'alumnat en situació de malaltia, desprotecció, mesures judicials o altres situacions Mesures en ESO: inclouen també l'organització del currículum en àmbits d'aprenentatge i programes específics d'atenció a la diversitat Mesures en ensenyaments postobligatoris, règim especial i formació de persones adultes: s'especifiquen en el capítol V	Pla d'atenció a la diversitat, pla d'acció tutorial i pla d'igualtat i convivència, inclosos en el projecte educatiu de centre (PEC) i concretats en el pla d'actuació per a la millora (PAM)

	IV	Alumnat que requereix una resposta personalitzada i individualitzada	Planificació, desenvolupament i avaluació: equip docent Coordinació: tutora o tutor Assessorament: serveis especialitzats d'orientació Col·laboració: professorat especialitzat de suport, personal no docent de suport i agents externs, si és el cas	Suports especialitzats addicionals	Adaptacions curriculars individuals significatives Adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries Programes específics que requereixen adaptacions significatives del currículum Programes singulars per a l'aprenentatge d'habilitats socials i d'autoregulació del comportament i les emocions Flexibilització de l'escolarització Pròrrogues de permanència extraordinària per a l'alumnat amb necessitats educatives especials Determinació de la modalitat d'escolarització Atenció transitòria a l'alumnat que, per condicions de salut mental, requereix suports en contextos educatius externs	Plan d'actuació personalitzat (PAP) Totes aquestes mesures requereixen avaluació sociopsicopedagògica
--	----	--	--	------------------------------------	---	--